

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

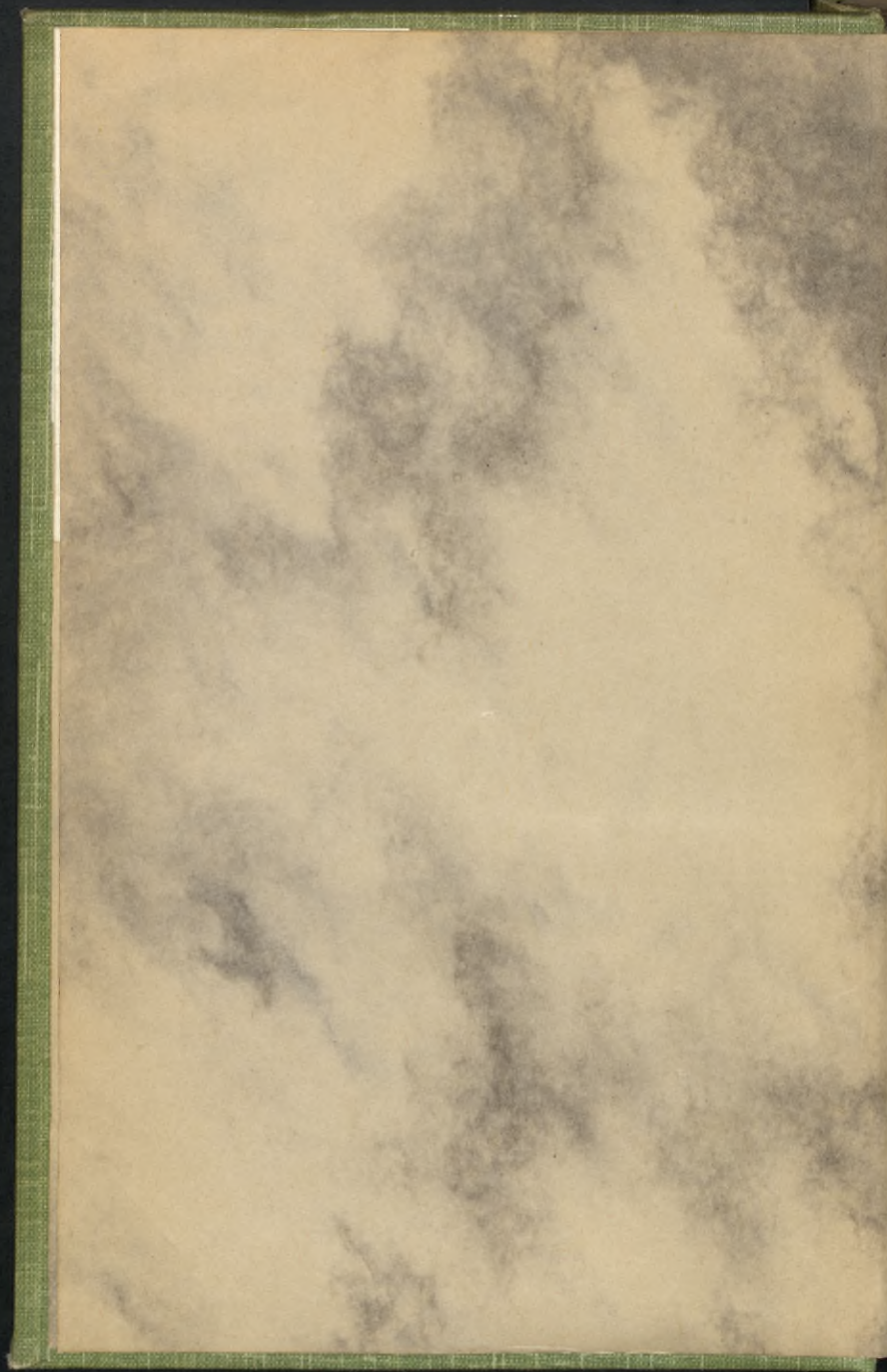
Allmänna Sektionen

Litt.

Sv.

x Ser. $\frac{58}{165}$

[M. Gunnar Serner]

FRANK HELLER

HERR COLLINS AFFÄRER
I LONDON

MED ILLUSTRATIONER AV YNGVE BERG

SJÄTTE UPPLAGAN

Stockholm
Albert Bonniers förlag

STOCKHOLM

ALB.-BONNIERS BOKTRYCKERI 1917

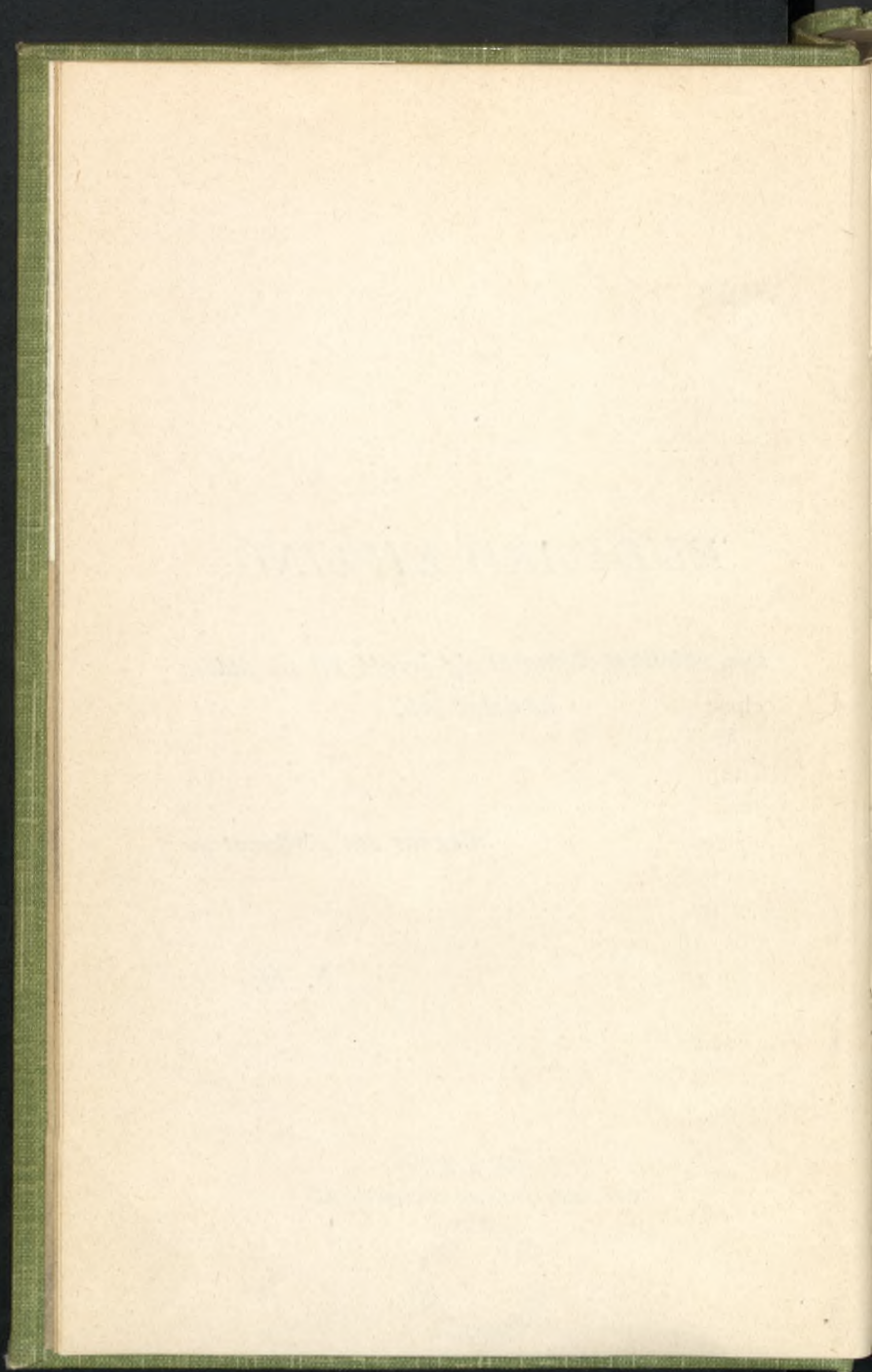

RUDYARD KIPLING,

*som välvilligt förklarar sig beredd att stå fadder
åt denna bok,*

tillägnas den vördsamt av

F. H.

I.

Automobilen 12 M 1000.

Hur känner sig en förbrytare dagen efter?

Det står beskrivet i mer än tusen böcker. Hade ni frågat Filip Collin, hade han sagt: precis som eljest.

År 1906, då dessa berättelser börja, var Filip Collin en svarthårig, svartmustaschig herre av medellängd med kloka svarta ögon och ett vinnande utseende; dessutom var han en förbrytare, ty det fanns ej mindre än fyra eller fem paragrafer i Sveriges Rikes lag, som nödgade honom att undvika alla möten med dess representanter. Vad som gjorde hans ställning ännu obehagligare var, att diverse stycken i den danska lagboken fullt passade in på honom.

Filip Collin var alltså en förbrytare efter att förut tvärtom ha varit jurist. Hur hade han blivit det? Det var en fråga på vilken han knappt kunnat svara själv. Låt oss undersöka hans förflutna.

Han var född av hederliga, men icke fattiga,

föräldrar i Dunderydys församling år 1875 samt inregistrerad, vaccinerad och döpt i denna församling, ehuru han vid denna berättelses början åtnjöt medborgerligt förtroende i alldeles andra delar av världen. Hans fader hade haft en importaffär i Le Havre, hans mamma var fransyska, och Filip var född vid ett besök i sin pappas hemland. Varken nödvändigheten eller ärftligheten borde ha gjort Filip till förbrytare, eftersom hans pappa var välsituerad och hans mamma en förtjusande kvinna, som han ständigt mindes med vemod. Det är icke heller bevisat att det franska blodet i och för sig innehåller mer kriminella mikrober än annat blod. Det enda felet med Filips föräldrar var, att de dogo för tidigt; på grund härav måste Filip, som då var en nioårig, stark och slug parvel, fara till Sverige och uppfostras hos sin pappas släktingar. Det blev ett litet elände för honom, och då han själv filosoferade över sitt förflutna, var det i denna barn-domstid han såg början till sin blivande urspårning. Nio år förgingo under ständiga slitningar mellan honom och släktingarna; de voro snåla, vilket retade honom, då han trots sin unga ålder visste att de ej bekostade hans uppfostran; småaktiga, vilket framkallade många kvävda svordomar hos honom och många fula gester bakom deras rygg; och puritanska, vilket redan tidigt verkade frånstötande på honom. — Därpå blev han vid 18 års ålder student.

Han lämnade barndomshemmet och for till universitetet med ett fast beslut att taga skadan igen för de dystra skolåren; och han gick manligen i land med det. Sex år förgingo under vilka han umgicks i de flottaste studentkretsarna, sällan be- vistade föreläsningar och antogs studera diverse saker, mest språk. En vacker dag, då hans arv började nalkas slutet, överraskade han världen med att i några hastiga repriser avlägga juris utriusque kandidatexamen, varpå han med be- tyget på fickan försvann från universitetet.

Någon tid senare förtaltes det bland hans vän- ner, att han för sista resten av sina pengar köpt sig in i en av de skarpare advokatfirmorna i Stockholm; men redan efter ett år tycktes han ha tröttnat därpå, och satte upp egen advokatbyrå i en stad, som vi i stället för K*** kunna kalla Kristianshamn. Konkurrensen var ej stor, de firmor som funnos voro gammalmodigt skötta, och inom kort skyndade sig den tvistande befolkningen att lägga sina mål i händerna på den vasse unge huvudstadsadvokaten. På ett par år hade han för- skaffat sig pondus och tycktes ha alla utsikter att sluta sina dagar som förmögen man, ledamot av advokatsamfundet, riddare av grekiska frälsareorden och eventuellt riksdagsman. Då trädde långsamt de dunkla makter i funktion som länka våra öden, och Filip Collin, som var född under stjärnan Mercurius, började i sin ålders tjugusjätte år be- driva spel på de utländska börserna.

När Filip var tretton år gammal, utkom i England en bok av en skotsk professor, vari denne ådagalade att naturens lagar till punkt och pricka ha sin motsvarighet i andens värld. Hans speciella teser angå oss inte, men hans huvudidé har mycket som talar för sig. Enligt tröghetslagen fortsätter till exempel en kropp x , som satts i rörelse av en kraft y , tills den hejdas av en annan kraft z . När en ung man som Filip Collin begått ett första felsteg i form av en tvetydig affär, ett lån ur kassorna eller en förfalskad växel, fortsätter han, som det tyckes med naturnödvändighet, att rulla på brottets bana, tills han hejdas av en annan kraft, vare sig ekonomisk, moralisk eller juridisk. Eftersom i Filips fall de moraliska krafterna tyvärr voro rätt negligeeabla och de ekonomiska verkade pådrivande — ty börsspelet hos de danska firmorna gick underbart uselt — fortsatte han tills han fann sig nära att hejdas av den juridiska kraften S. L. (strafflagen). Tre år voro nog för att åvägabringa detta resultat och grusa en lovande framtid, och hur gick det till? Han visste det knappast själv, och dock växte allt följdriktigt fram ur det korta brev han avsånde till den danska mäklarfirman på våren 1901 med en order på femtio galiziska oljefältsaktier. Detta lilla brev inbragte en liten vinst; och det efterföljdes av en lång rad nya till och från den tjänstaktiga danska firman. Förluster och vinster följde varandra i en allt snabbare serie, tills Filip en morgon vak-

nade med medvetandet om att ej mer vara en hederlig medborgare. Två små paragrafer i strafflagen berövade honom rätten att anses som sådan.

Därpå följde en tid av ohygglig spänning, ett spel mot övermakten, där insatserna voro heder och samhällsställning. Liksom de små gossarna om våren jumpa från det ena isflaket till det andra, jumpade Filip Collin under två års tid på styckena av sin bristande kredit, ständigt lugn, småleende och över vatten. Så väl jumpade han, att knappt någon torde ha anat hans verkliga ställning, då han i september 1904 plötsligt upptäckte, att det ej fanns ett enda kreditflak kvar, hur smutsigt som helst, som kunde bära honom, och att vissa lagparagrafer, som tyckts så små i Skarins upplaga av lagen, vuxit till hotande åskmoln, som skymde hela hans himmel. En enda utväg stod honom öppen; den bar längs södra stambanan; och lämnande som enda ersättning åt sina kreditorer en vacker samling tavlor och kuriosor, försvann herr Filip Collin i slutet av sagda månad från det land som sett honom födas.

Han försvann, och ingen visste hans rum; det dröjde för övrigt nära en vecka innan någon sporde därefter. Därpå framställdes emellertid denna fråga av den ena av Kristianshamns fyra banker; dagen efter upprepades den med skarp betoning av de tre andra; och inom en vecka av hela landets detektivkår och befolkning. Man anställde undersökning av hans kontor, och hans

Efterlämnade Papper granskades med större iver än om de tillhört det litterära boet av en ny Shakespeare. Det befanns, att de två paragrafer i strafflagens tolfte kapitel, med vilka han ursprungligen råkat i konflikt, vuxit till fem, som läto jämföra sig med åtskilliga andra; att han (med utmärkt skicklighet) tecknat andras namn till egen fördel, visat brist på redlighet vid handhavande av anförtrödda medel, och allt i allt kostat bankerna och andra ungefär 200,000 kronor. Huvudparten härav troddes ha gått på olyckliga spekulationer; huru stor reskassa han hade, var ej bekant.

Sådana äro lagens uttolkare här i landet! sade de socialdemokratiska tidningarna; tag fast den usle förbrytaren, sade bankerna, vi vilja dricka hans blod; och allmänheten, som gav båda rätt, väntade otåligt underrättelsen om herr Collins arrestering. Sedan den väntat ett år, insåg den, att den väntade förgäves, och de få, som vid denna tidpunkt (september 1905) ej glömt affären Collin, begrovo den med en smädelse över polisen. Tretusen kronors belöning frestade ännu de personer, som kunde ha lust att söka spåra honom.

Döm därför om den förvåning som uppstod i Sverige i början av år 1906, då det blev bekant att en viss fransk herr Philippe Nicolle, som femton månader förut grundat en liten agentur och växel-firma i Köpenhamn, och som i januari 1906 skyndsamt avvikit därifrån, med all sannolikhet var identisk med den sökte landsmannen. Full visshet stod

ej att vinna, men den inre sannolikheten, hallstämpeln, som de detektiva herrarna uttrycka sig, talade därför. Herr Nicolles utseende befanns ha varit tämligen likt herr Collins; herr Collin var känd för att tala flytande franska; och de köpenhamnsfirmor, som förbannade herr Nicolles namn, voro desamma, som, enligt en av herr Collins efterlämnade anteckningar, »dragit honom i fördärvet». Vad detaljerna beträffar, voro de troligen ej till de danska firmornas heder, ty de hemlighöllos omsorgsfullt; men det var säkert, att herr Nicolle med en reskassa på cirka 70,000 kronor, förvarade i en krokodilskinnsplånbok, lämnat Köpenhamn i automobil lördagen den 16 januari 1906. Hans biltur hade gått till Roskilde; därifrån räknat hade hans väg sammanfallit med Hamburgexpressens; men i och med ankomsten till denna stad upphörde herr bankir Nicolle att giva livstecken från sig.

Emellertid avgår kl. 7,³⁹ f. m., en timme efter Gjedser-Warnemünde-expressens ankomst till Hamburg, D-tåget till Paris och Amsterdam; resande till den senare orten byta om tåg i Osnabrück och kunna samma dags afton fara vidare från Amsterdam till Hoek van Holland, där en stor vit turbinångare är beredd att föra dem vidare till Harwich i England.

Om läsaren måndagsmorgonen den 18 januari 1906 medföljt expresståget Harwich-London och Skottland, och därvid förtärt sin frukost i dess

nymodiga restaurationsvagn, hade han kunnat se en svarthårig herre på omkring trettio år, som med god aptit åt skinka, ägg och marmelad-smörgåsar. Framför honom stod en rykande tekopp, ur vilken han tog djupa klunkar. Hans blick var klar och lugn, han bar sitt huvud högt, och om hans mustasch då och då darrade, var det blott på grund av undertryckta gäspningar. Och dock borde denna blick ha varit skygg, denna svarta mustasch ha darrat av rädsla, ty på det högburna huvudet var satt ett pris av minst tretusen kronor, och dess ägare, sedan länge eftersökt av svenska polisen, var för närvarande sysselsatt med att fly från den danska.

Filip Collin — ty det var verkligen han — tog en sista klunk ur tekoppen, beställde en liten konjak till skydd mot vinterkylan och kastade därpå en hastig blick på sin granne. Ty trots allt fanns det något, som, om ej oroade honom, så åtminstone ådragit sig hans uppmärksamhet; detta något var den gråklädde herre, som satt bredvid honom, och som för närvarande var så gott som dold av *Daily Chronicle*. Tre gånger under morgonens lopp hade Filip stött samman med honom och funnit hans vassa grå ögon fästa på sig; och trots att han ej var nervös, hade det synts honom att den skarpögde herrn var alltför intresserad av hans göranden. De hade varit kojkamrater på ångaren *Prinsen-Regenten*, från Hoek till Harwich; men i kojen hade

Filip knappt lagt märke till mannen. Under det han drack sitt kaffe i ångarens bar, hade han där-
emot plötsligt i spegeln bakom bartendern lagt
märke till att någon bredvid fixerade honom i
skydd av en vid sportmössa; då han vände sig

om, fann han att det var f. d. kojkamraten. Därpå
hade denne försvunnit, och Filip hade ej sett
honom förrän vid passerandet av landgången, då
hans skarpa öga plötsligt upptäckte mannen i
skuggan av en hamnbarack, varifrån han fixerade
de resande, och, tycktes det, ej minst Filip. Vid
detta tillfälle hade herr Collin med ens slagits
av tanken: det är en detektiv! men därpå jagat
bort den som onyttig. Ty är det en detektiv,
tänkte han, kan han åtminstone inte vara efter
mig — än! Det dröjer väl några timmar till,
innan ens herr Lucas Greenberg och de goda

köpenhamnarna få veta vad de mist i mig! Men fastän lugnad i denna punkt, hade herr Collin ej kunnat undertrycka en sprittning av obehag, då han vid frukostbordet i restaurationsvagnen såg mannen dyka upp för tredje gången och slå sig ned vid samma bord som han själv. Denna gång hade dock den vassögde mannen i grå kostymen ej gjort ringaste min av att observera Filip utan kastat i sig sin skinka och därpå dukit ned i *Daily Chronicle*.

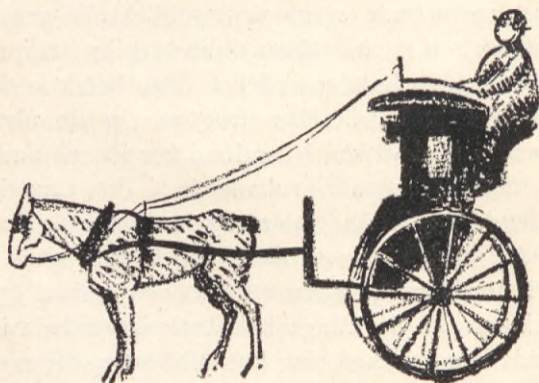
— Allons, tänkte herr Collin, under det han smuttade på sin konjak, det är en mycket suspekt figur, sandsynlig en detektiv, men mig vill han fange i Maanen. Och under det tåget i långa rullningar flög fram mellan de vinterfrusna fälten — det hade varit en bitter frostnatt — försjönk han i ljuva framtidsdrömmar, varunder han helt glömde den gråklädde detektiven. Det angenämt främmande surret av låga engelska röster steg runt omkring honom vid borden, och ur detta surr lyfte sig ett par amerikanska stämmor som måsarnas skri ur sorlet av stilla kvällsvågor. Allt var nytt, sett i denna morgondager. Vinden och vinterkylan hade satt hans blod i fart, och medan hans blick då och då vällustigt smekte den vackra rundningen på plånboksfickan, i vars inre en liten krokodilskinnsplånbok omslöt nära 70,000 kronor danskt, timrade han luftslott för framtiden. Halvt viskande invärtes på den underliga svensk-dansk-franska dialekt han affekterade, genomgick han

åter sina bedrifter. Nederlaget vid Kristianshamn var hämnat; de falska danska kusinerna voro slagna i grund, och med deras krigsskadeersättning på fickan indrog han nu i penningens huvudstad. Ah, sacré nom, om han skulle rikta sig på dess bekostnad! Ty London — det var alla chanser, toutes les chances possibles, och hans huvud var redan fullt av planer, som skulle bringa honom guld, mycket guld. Forelöbig fick han börja i smått, men det ha alla millionärer gjort; och vad kan så icke en klok man göra med 70,000 kronor? Allt, sacré nom; om han bara är tålmodig.

Herr Collin spratt till vid ljudet av guld och silver, som rasslade vid borden runt omkring, såg upp och fann att man redan betalade. Dagsljuset strömmade svagt och gulblekt in genom kupéfönstren och stötarna av talrika stationsväxlar angåvo Londons närhet. Han betalade och gick in i sin kupé. Han drog på sig sin ulster och stod med väskan i handen i korridoren under det tåget krängande rullade in i det smutsiga Eastend. Det bleka vintersolskenet sipprade fram ur den disiga morgonhimlen och föll som en tafatt smekning på dessa arbetets och nödens grå boningar. På de trånga bakgårdarna sysslade illa klädda kvinnor med sina hushållsbestyr, det myllrade av bleka barn, och på klädstrecken flaxade grå trasor. Plötsligt dök tåget in i ett virrvarr av spår, rasslade bullersamt förbi tomma tågsätt

och stannade med ett ryck på Liverpool Street Station.

På stationen rådde ett myller som i en myrstack. Passagerare, bärare och tågbetjäning trängdes, knuffades och ropade om varandra under den sotiga banhallen. Filip, som indrog i London med lätt fältpackning, störtade sig beslutsamt ut i vimlet, knuffade personer och bad om ursäkt utan att få svar, knuffades själv och fastnade för några sekunder i en trafikklunga. Slutligen lyckades han tränga sig förbi en grå överrock och en sportmössa, han tyckte sig känna igen — kojkamratens! — och fram till en cab. Cabbyn fick order på ett hotell vid Leicester Square, vars adress han råkat se i en tidning, och de rullade ut genom banhallens port.

London alltså... Sjumillionerstadens trafik då-
nade runt kring honom i den vinterkalla luften,

medan den stigande röda januarisolen kastade ett ovanligt ljus över de nedrökta cityhusen. Automobiler och häståkdon rullade fram i två bullrande och jämbreda floder; varuvagnar, förspända med jättelika hästar, vars hovar omgåvos av toviggt hår; varucyklar, drivna av de små gossar som sutto framtill på dem; omnibusar, smäckra cabar och mattblänkande lyxbilar. Då och då mötte Filip cab ett fullkomligt tåg av två eller tre lastvagnar, dragna av ett flåsande och dunkande gatulokomotiv; då darrade hela gatan under det oerhörda trycket och luften vibrerade av kolossens larm. Affischerna täckte hus och vagnar med sina glada och pråliga färger; det luktade bensin, stenkolsrök och tobak, och då och då slog en bölja av matlukter ut genom dörren till en krog.

Filip insög med öppna porer allt detta nya. Storstäder hade han sett många men ingenting likt detta London. Det låg något storstilat, jättelikt, heroiskt över det hela, som direkt fängslade hans franska fantasi. London, vilken klang i namnet bara! London — ah, en fin stad att plundra, citerade han halvhögt för sig själv. Jag skall plundra den. Dessa millioner skola arbeta för mig. Med mina 70,000 skall jag besegra London, och London skall resa mig ärestoder, varaktigare än kopparn, och kalla mig Sir.

Så tänkte herr Filip Collin, ty han var stolt över sina danska bedrifter, och smålog därunder mildt mot den myllrande jättestaden. Därpå fick

han plötsligt lust att röka en cigarrett; drog ut sitt fodral och sina tändstickor och tände en Abdullah. Och därefter tvärstannade han utan att släcka tändstickan.

Ty det hade med ens slagit honom, att den rörelse han gjort för att hämta cigarretten gått så lätt för sig — han tittade ned: de två översta knapparna i hans resulster voro uppknäppta! Och om han var säker på en sak, var det på att han knäppt ulstern och knäppt den väl, innan han lämnade tåget. Han genomkorsades av en hastig olycksbådande aning; tändstickan brände honom plötsligt i fingret, och han släppte den med en frånvarande svordom. Med huvudet surrande av hundra hypoteser kom han sig äntligen för att sträcka en tvekande hand mot plånboksfickan.

Den var tom!

Död och förbannelse! Svartnande himlar betraktade den skicklige advokaten och affärsmannen Filip Collin, medan han med febril hand genomletade sina kläder, slet upp och undersökte sin resväska och rytande genomforskade cabens inre. Därefter sågo de honom falla tillbaka mot cabens läderkuddar, full av vanmäktig ilska, bottenlös förvåning och en hastigt växande förvissning om att ha blivit helt näpet bestulen. Bestulen av en ficktjuv, en simpel engelsk ficktjuv! Ja, med säkerhet av kojkamraten, mannen på båten, som du, o Filip Collin, i din fåvitskhet tog för en rättvisans tjänare. En rättvisans tjänare!

Det är just vad han varit! Straffet för ditt förflutna är börjat; din framtid är dunkel; du är strandsatt med några lumpna hundralappar i detta stora och främmande London! I detta London, som du ville plundra, vars millioner du ville roffa åt dig! Ha, Filip Collin, se till dina lagrar! Den simple ficktjuven har räddat London. London småler i vintersolen, kallt och drömmande. London är lugnt. London tänker ej alls på resandet av ärestoder åt herr Collin från Sverige.

Det finns en försyn, herr Collin! Tag varning.

*

Mitt i det fashionabla London ligger Bond Street. Och ungefär mitt på Bond Street ligger huset 118 B. År 1906 bodde där den store spåmannen El Kabir.

London, som är vidskepligare än en negerkraal, är fullt av spåmän och trollkarlar. Och en av de berömdaste av dessa var år 1906 El Kabir i Bond Street 118 B.

I husets bottenvåning låg ett skönhetsinstitut, i dess första våning ett damskrädderi; i den nästa bodde El Kabir, och andra våningen förtjänade mer än de två nedre tillsammans. Och dock gå damskrädderier och skönhetsinstitut ej med förlust i London.

El Kabirs våning bestod av fyra rum. Det första rummet var ett väntrum. Det andra var magikerns

arbetsrum; det tredje hans privatrum. Det fjärde rummet var helt litet och tjänstgjorde som hans utsiktswinkel; det låg vid sidan av arbets- och väntrummen med ingång till båda, fastän dessa ingångar doldes av tunga draperier. Pentagramprydda draperier hängde för övrigt överallt, döl-

jande alla dörrar och hörn; och genom de draperiprydda dörrarna strömmade Londons eleganta och halveleganta värld i en jämn flod in till den store magikern, där han drömde över kristallkloten i sitt arbetsrum. En mystisk rökelsedoft svävade dagen lång i rummet, som upplystes av ett mattskimrande glasklot i taket; det prasslade hemskt i mumiekistorna, där siaren förvarade sina hemliga papyrusdokument; en gammal grå apa stirrade

stelt orörlig ur ett hörn, där den ruvade över tillvarons problem i sällskap med sin herre. På ett berg av kuddar satt denne försjunken i drömmar med hakan i handen och nargiléslangen mellan läpparna, tolkande framtidens gåtor för sina kunder. Ingen förstod som han att avlocka kristallkloten de hemligheter, som slumrade i deras djup; och ingen att ställa sådana horoskop som han. Ingen förstod heller bättre än han att taga betalt härför. Två till fem guineas var hans pris för en vanlig konsultation och för enklare saker såsom smärtstillande trollmedel, skarabéer och vanliga talismaner. Men mot särskild överenskommelse fanns det intet, som ej stod i den tungt blickande orientalens förmåga: kärleksdrycker, förnygrande vatten enligt hittills outtolkade cypriska

dokument, och koptiska besvärjelsepåsar till skydd mot otur och onda andar.

Om man fredagen den 19 februari 1906 kastat en blick in i den store siarens våning, hade man funnit såväl väntrummet som arbetsrummet tomma. För tillfället funnos inga besökande, och mästaren själv satt i sitt privatrum i samtal med en gråklädd herre, vars utseende påminde om hans eget. Och i det fjärde rummet, det lilla utkiksrummet, stod en hindu med örat lutat till ett hål i väggen till privatrummet. Det låg ett uttryck av stor spänning över hans bruna drag, och hans svarta mandelögon stirrade nervöst ut mot väntrummet.

Denne hindu var ingen annan än juris utriusque kandidaten Filip Collin; och berättelsen om hur han kommit att stå, där han nu stod, bevisar ännu en gång ödets ironi.

Gäckad just i det ögonblick, han trodde sig ha segrat, lurad, bedragen, strandsatt med knappa tusen kronor på fickan, hade Filip efter iörsta ögonblickets bedövning skyndat sig att vända om till Liverpool Street Station för att kanske kunna finna spår av den okände. Att det var mannen på båten, därpå tvivlade han ej ett ögonblick. Allt talade därför; kojen, som de haft tillsammans och där boven kunnat råka se Filips plånbok; mötena under morgonens lopp, och de vassa blickar han gett Filip; slutligen mötet i trängseln på stationen. Men allt forskande efter ficktjuven var förgäves; på Liverpool Street Station fanns ej

ett spår; och förgäves genomsökte Filip under den närmaste veckan London från ena ändan till den andra. Hans envishet och hämndlystnad voro gagnlösa; och han hade redan börjat tänka på andra utvägar för framtiden, då han en vacker dag såg sin man framför sig.

Och icke i ett, utan i tretton exemplar!

D. v. s. vad han fann var hans porträtt (som Filip trodde) på ryggen av tretton sandwichmen i Bond Street. Tretton sandwichmen, som skyltade för den store magikern El Kabir. Och i dennes drag igenkände Filip genast den sökte ficktjuvens.

Efter att ha givit en av de tretton sandwichmännen ett käppslag på affischtavlan för att uttrycka sin avsky för den man, vars bild han bar på, och efter att ha erlagt nödiga polisböter härför, rusade Filip till den uppgivna adressen, 118 B Bond Street. Han mottogs av en tjänare, som frågade om han hade rendez-vous; svarade med förintande ironi, att hans rendez-vous var över en vecka gammalt, och insläpptes till den store El Kabir. Tio minuter efteråt kastades han efter ett pinsamt uppträde burdus ut ur dennes våning. Inne hos magikern, hade han funnit, att han gjort ett misstag, ity att det ej var trollkarlen själv utan hans civilklädde broder, Mr Bateson, ävenledes närvarande, som var den sökte förbrytaren. På kokhet fransk-dansk-engelska hade Filip forlangt sina pengar; fått ett rått skratt till svar; utslungat hotelser »de mest frygtelige»;

och själv utslungats av de muskulösa bröderna, under det han lovade dem utsökta straff och svor på att i nödfall söka hjälp hos polisen. En sekund efteråt kastades en ny herre ut; det var El Kabirs tjänare som miste platsen för att han släppt in Filip. Filip räddade sig undan denne upp i en bil, och innan han var nere vid Piccadilly, hade han sin första hämnplan färdig.

Samma eftermiddag innehöllo tidningarna under rubriken *Wanted* en annons, vari tillkännagavs att en plats som tjänare var ledig hos den store El Kabir i Bond Street. Dagen efter antogs till

platsen en tystlåten, brunhyad hindu, lydande namnet Faiz Ullah. Inom en vecka var denne en favorit hos såväl sin herre som dennes kunder;

och föga anade den förre, att den bruna hyn och de vida hinduiska kläderna gömde på en man som var hans dödsfiende, juris utriusque kandidaten Filip Collin från Kristianshamn. Men så var det, och medan dagarna gingo, vakade dessa svarta hinduiska ögon, som föreföllo så ödmjuka och tillförlitliga, med aldrig svikande påpasslighet över vad som hände i andra våningen av 118 B Bond Street, inregistrerande alla suspekta drag till framtida hågkomst.

Och vad Filip från början miss-tänkt, tog snart klarare form i hans medvetande; ej nöjda med vinsten på det feta spåmans-geschäftet, använde de båda bröderna de upplysningar, de kunde avlocka sina kunder, till privata ändamål av en alldeles speciell natur. En vecka efter det unga Mrs Morriss — Filip hade själv tagit mot hennes visitkort — haft sitt rendez-vous med El Kabir förövdades ett djärvt inbrott på ljusa dagen i hennes våning, med stöld av juveler för flera hundra pund, varvid förövarna visat en underbar förtrogenhet med husets vanor. Mrs Morriss själv hade varit borta, och Filip hade med sina egna lyssnande öron hört, hur hon av magikern rätts till att denna

dag göra en resa »till undvikande av en stor olycka»...

Ty så ofta Filip hade en ledig stund — det vill säga, när väntrummet var tomt, och Mr Bateson ej att förvänta — slank han in i det lilla ovan omtalade utkiksrummet. Det var härifrån magikern bespejade sina kunder, innan han gav dem rendez-vous; kunde han därvid ej avläsa dem tillräckligt av intresse för att spå dem — vilket ej var så sällan; ty El Kabirs ställning hade förut varit den enkle kyparens — lades saken i Mr William Batesons händer; kunden fick rendez-vous till en annan dag, då denne genom sina talrika förbindelser i den undre världen fått rätt på de riktiga detaljerna. Därefter tolkades forntid och framtid med samma lätthet av den store El Kabir; ett nytt intyg om hans underbara psykiska förmåga lades till de många andra; och geschäftet gick bättre än någonsin.

Det var i detta rum, Filip nu stod, fredagen den 19 februari 1906, med örat mot ett litet hål i väggen till privatrummet och med blicken mot väntrummet för att hinna möta de besökande som kunde komma.

Ty vid tretiden på eftermiddagen hade Mr W. Bateson kommit rusande uppför trapporna och efter att ha ropat: »Min bror ledig, Faiz Ullah?» skyndat in i siarens arbetsrum. Snabb som en pil hade Filip på tå flugit in i det lilla utkiksrummet för att lyssna. Några halvhöga viskningar

i arbetsrummet efterföljdes genast av tystnad; de båda bröderna hade försvunnit in i El Kabirs privatrum. Slugt förutseende, vad framtiden kunde bringa honom, hade Filip redan borrarat ett litet hål i väggen dit; och det är med örat häremot vi finna honom.

— Hon tycks faktiskt ha talat sanning, hörde han den yngre Batesons råa röst. Jag har följt efter hennes man hela morgonen och tamigtusan funnit alla detaljer bekräftade. Men hade jag inte själv sett honom gå in i kontoret vid Ludgate Circus och komma ut igen med väskan så stinn som en korb, hade jag min själ inte trott det. Tänka sig, 70- eller kanske 80,000 i en vanlig cab! Och likväl gör alla på det viset enligt vad Jamies påstod på klubben. Jag pumpade honom, försiktigt förstås. Allmänt bruk, sade han, att filialerna låter hämta i en vanlig cab. Vete fan, tillade Mr Bateson med ett grin, om det bruket blir så mycket äldre!

— Nå, vad tänker du göra? hörde Filip siarens röst, och spände örat till det yttersta för att höra. Här var hans tillfälle, här var hans tillfälle, sjöng det i huvudet på honom. Rösterna därinne sjönko ytterligare, och det var endast lösryckta meningar som nådde honom.

— Göra? Följa efter, nästa gång det blir dimma; han brukar köra hem över Embankment, och där har jag planerat en liten överraskning för Mr John Walters... Går inte? Går fint med

min bil... i dimman... putz weg; kan du tänka dig det bättre?... Nej, tisdagar och fredagar, mest på fredagarna... Ja, i Putney, filialen är i Putney... tänk dig, kanske 70,000 pund!...

Filip hörde steg nalkas utifrån och flög pilsnabbt tillbaka till sin post i väntrummet. Hans huvud surrade, och det var endast med uppjudande av alla sina krafter, han två minuter senare kunde ledsaga två damer in till El Kabir med sitt vanliga

orientaliska lugn. Ty den ena av dem var Mrs John Walters, adress Stephens Walk 10, Putney, och vem hade de båda snygga bröderna just talat om, ifall ej om hennes man!

Här hade han sitt tillfälle! Nu gällde det! Hämnd, hämnd, under alla omständigheter; om så polisen skulle tagas till hjälp såsom han lovat herrarna Bateson vid sitt första möte med dem!

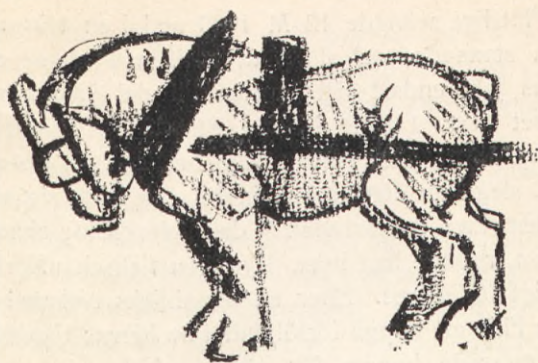
Dagen efter, som var lördag, fick han på egen begäran eftermiddagen fri av El Kabir och gav sig ut i Londons vimmel i dunkla missioner. I europeisk dräkt och med sitt gamla chaufförsdiplom från Den Kongelige Automobilklub på fickan finna vi honom klockan fyra gå in i ett garage vid Blackfriars Bridge. En timme senare återvänder han dit efter en provtur i bil genom Londongatorna; ytterligare en kvart senare lämnar han garageägaren efter att ha deponerat sina sista fyrtio pund som säkerhet för en bil att hyras — troligen — nästkommande fredag och köras utan chaufför av honom själv.

Vad som därefter närmast följde krävde en värdigare penna än min för att besjungas. Just utkommen från garaget gick Filip fundersamt längs Embankment, grubblande på en olöst och viktig detalj i sin plan. Skulle Bateson vara ensam? Eller skulle hans chaufför vara med? Och skulle han i så fall behöva ändra sina egna planer, eller skulle den fientlige chauffören visa sig medgörlig? Och medan han grubblade härpå, varseblev han

plötsligt utanför de Keysers hotell en stor svart panhardbil med tigerlikt spinnande motor, och bredvid den, i samtal med en läderklädd chaufför, ingen mindre än Mr Bateson.

Det var, som om Mr Bateson anat, att hans fiende var i närheten, ty i samma ögonblick, som Filip såg honom, hoppade han upp i bilen och den flög av längs Embankment. Dess akterlykta var tänd, och i dess ljus läste Filip nummer-siffran 12 M 1000.

Med ett plötsligt beslut störtade Filip sig springande efter fienden, men kampen var för ojämn och den svarta panhardbilen hade för länge sedan varit ur synhåll, om ej en taxi dukit upp i rätta ögonblicket. Han hoppade upp i den och gav chauffören order att förfölja; men det var ej länge han fick sitta kvar. Strax innan Waterloo Bridge vek auton 12 M 1000 upp i en tvärgata som bar emot Strand, där aftontrafiken växt till enorma proportioner. I sista ögonblicket, innan den vid hörnet posterande polismannen hunnit lyfta armen, pressade sig Mr Batesons bil ut på the Strand; därefter slöt sig luckan i trafikströmmen åter hermetiskt. Ursinnig över att se sig misslyckas, kastade Filip en shilling till sin chaufför och dök under huvudet på en jättelik ardennerhäst ut i kvällstrafiken på Strand för att förfölja sin fiende. Med risk att varje ögonblick bli ett offer för automobilhjul och hästhovar, lyckades han följa den till hörnet av Aldwych;

trafiken var så tät, att 12 M 1000 endast kunde pressa sig fram några hjulslängder i taget. Äntligen svängde dess chaufför, som tycktes vara infernaliskt skicklig, mitt under näsan på en autobus och en lastvagn upp i Aldwych; Filip gjorde ett djärvt språng efter, räddade sig undan en blodtörstig Lipton deliverybil upp i en vänligt surrande, hyresledig taxi; och jakten fortsattes under jämnare förhållanden uppför Kingsway ut på Holborn mot väster. På trottoarerna i Holborn och Oxford Street drogo tusenfotade skaror mot väster; ur de underjordiska järnvägarnas stationer kastades människomassorna ut stötvis, alldeles som vattnet forsar upp ur ett brustet ledningsrör; och mellan trottoarerna var gatan en enda dånande katarakt av åkdon, över vilken bensinröken steg i vita virvlar som skummet över ett vattenfall. Kvällshimlen ovanför var gulröd, där den ej bröts till grönbliått av de elektriska globerna.

Plötsligt svängde 12 M 1000 ned i en tvärgata och stannade; och Filip svor till vid att se att hans jakt endast lett honom till det välbekanta huset n:r 118 B i Bond Street. Mr Bateson hoppade ut, men medan Filip betalade sin chaufför, steg han åter upp i sin bil och satte sig vid ratten; med en kort vink åt den läderklädde chauffören, rullade han bort. Tydligen fick chauffören ledigt för dagen. Efter ett ögonblicks tvekan beslöt Filip att uppge förföljandet av herrn; tjänaren intresserade honom för närvarande mer.

— Allons! till attack mot hans dygd! mumlade herr Collin och skyndade sig efter honom. Före kvällen skall jag vara på det klara med honom.

Långt innan midnatt var han det; och vid pass klockan halv ett var Mr Bateson utan nämnvärd tvekan såld av sin tjänare. Lescot — så var chaufförens namn — visade sig vara en intelligent ung parisare, som på grund av en ouppgjord affär med M. Lépine nödgades bo i utlandet; en sak, varav Mr Bateson begagnat sig för att i nödiga fall skrämma honom till lydnad. Mr Bateson körde nästan aldrig själv och Lescot hade just fått veta, att han omöjligen kunde bli fri den närmaste tiden. Följaktligen var det ju säkert att han skulle medverka vid utförandet av Mr Batesons planer mot Mr Walters; och han lyssnade med vidöppen mun till vad Filip berättade honom om dessa. Därpå ställd i valet mellan ett fett kap och livstids straffarbete, tvekade han ej länge; innan han och

Filip skildes, hade han svurit herr Collin tro och loven; med föga sorg, ty han älskade Mr Bateson ungefär lika mycket som hans nye herre gjorde det.

Och nu kommer berättelsen om Filip Collins hämnd på bröderna Bateson.

Fredagen den 26 februari 1906 ingick i London med en gulgrå dimma av den speciella art, som där plägar benämnas ärtsoppsfog. Överallt, inne i husen som ute på gatorna, brunno gaslågor och elektriska glober i rödgula och grönbå dunstkretsar, men de spridde ej mer ljus än om de varit talgdankar. Den tidiga morgontrafiken på gatorna gick med snigelfart; man såg knappt en meter framför sig; och i det sega klibb som täckte trottoarerna trampade sig fotgängarna fram till ett oupphörligt ackompanjemang av vrålände, sjungande och hostande automobilhorn. Då och då dök en jätteskugga upp i dimman över vandrarens huvud och en hjälplös autobus törnade med en duns mot trottoarkanten. Vägvisare och fackelbärare skyndade sig att börja sitt geschäft, och de förtjänade bra, ty knappast vana fotgängare och kuskar kunde finna vägen. Efter att ha tätat ett tag vid halv niotiden lättade dimman åter en halvtimme senare, men hängde ännu kvar tillräckligt svår för att hindra alla andra än gamla londonbor att ta sig fram.

I Bond Street 118 B hade dagen bragt få besökande då Mr William Bateson omkring klockan

halv 11 kom störtande uppför trapporna till sin broders våning.

— Faiz Ullah är borta, var det första denne sade. Tror du det är dimman?

— Vad tusan skulle det eljest vara? Jag kom bara hit för att säga dig, att det går loss i dag. Kom hit på 20 minuter från Putney — Lescot kör som en satan. Kunde nästan tro, han vet vad det gäller; well, det skall han få reda på om en stund. Walters är på väg, jag har själv konstaterat det. Ja, adjö! Utan att avvakta svar rusade han åter utför trapporna och kastade sig upp i den vältande bilen; en sekund senare flög auton 12 M 1000 i våldsamt fart genom Bond Street. Gatan var tom och risken liten, men vid hörnet till Piccadilly blev det farligare. En tung lastvagn och en lyxauto lämnade nätt och jämnt halvannan meters lucka mellan sig; men utan att akta på förarnas rop flög Lescot in mellan dem, svängde på området av vagnens radie och var en minut senare framme vid Piccadilly Circus. Här upprepades samma manöver tio gånger under loppet av lika många sekunder, varpå auton 12 M 1000 med ett gällt triumfvral försvann i Haymarket. Förbi Charing Cross, där poliskonstaplarna visslade sig hesa och nötte ut sina blyertsar med att anteckna numret 12 M 1000, flög den lille chauffören med våldsamt fart ned på Parliament Street, tagande vägen över Westminster för att undgå trängseln i Strand. Nere vid West-

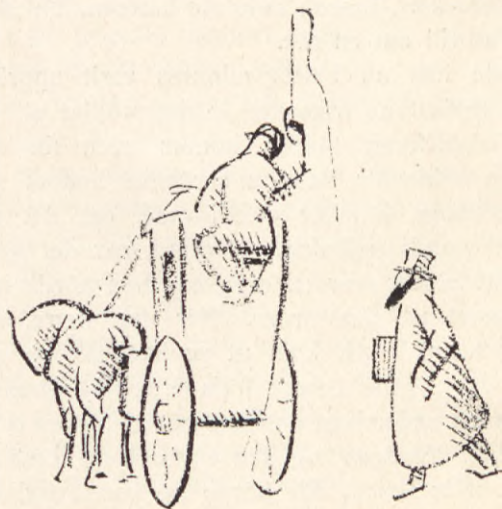
minster Bridge tycktes det ett ögonblick oundvikligt att han skulle kollidera med en spårvagn, som plötsligt dök upp i dimman under förtvivalade klockbojklämtningar; men genom en underbar svängning, som så när kastat Mr Bateson ut på gatan, undgick han det och flög undan passagerarnas hämndrop bort längs Embankment. I den gulgrå dimman, som bildade virvlar och strömdrag där den for fram, ven 12 M 1000 förbi klubbarna och the Temple. Vid Blackfriars Bridge saktade den åter farten, och dök under oupphörliga signaler ut i de trånga citygatorna; utanför London and Liverpool Banks kontor vid Ludgate Circus höll den med ett ryck inne bakom en väntande cab.

— Bra kört, Lescot, sade Mr Bateson. Nu skola vi talas vid om en sak.

Hade han nu i sista minuten varit uppriktig eller åtminstone frikostig, är det möjligt att den lille chauffören räddat honom, men sin vana trogen sökte Mr Bateson skrämma honom med förskräckliga hotelser och lovade, om allt gick väl 10 pund belöning. 10 pund, när det gällde 70,000! Lescot svor en dryg ed, men hörde uppmärksamt på sina order. När den herre, som caben väntade på, kom ut ur banken och givit sig i väg, skulle Lescot följa efter, på försiktigt håll, men under inga omständigheter förlora caben ur sikte. Troligen tog den vägen längs Embankment. När Lescot där hörde tre korta visslingar

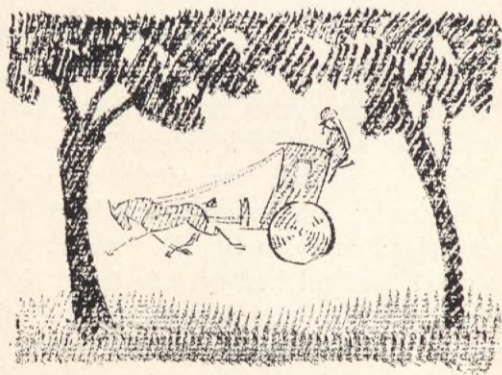
från sin herre, skulle han släppa på all sin fart, flyga fram och kollidera med caben samt om möjligt vräka kull den. I vad sedan följde skulle han endast taga del genom att på givna order sätta sig i gång och försvinna i dimman.

Lescot sade ja och amen, och medan Mr Bateson ännu talade, körde en annan bil upp och höll inne några meter bakom 12 M 1000 och vid dess ratt satt ingen annan än herr Filip Collin, något försenad av en ordväxling med garageägaren. Mr Bateson kastade en hastig blick på den nyanlände, men dimman var för tät för att han skulle kunna se något, och plötsligt kom en svartskäggig herre ut ur bankens kontor med en tung svart väska i handen. Han steg upp i den

väntande caben, och en halv minut senare var 12 M 1000 på väg genom gatorna i hans spår.

Nu får ni tänka er processionen; först caben, den feta, menlösa duvan, som aningslöst pinglar fram genom dimman; därefter 12 M 1000, den grymma duvhöken, försiktigt följande det läckra bytet; sist Filip Collin — Filip Collin, hämnaren, kungsörnen, beredd att slå ned på den stygge höken och rädda duvan för egen räkning. Filip's lott var svårast, ty medan caben intet ont anade, höll Mr Bateson noggrann utkik i alla riktningar; och Filip var tvungen att hålla sig på så långt avstånd att han nått och jämnt skymtade 12 M 1000:s akterlykta och fick lita på hörseln för att hinna fram i tid.

Nu svänga de in på Embankment i bibehållen ordning, först caben, sedan 12 M 1000, sedan Filip. Embankment är öde; ej ens bänkarna, som eljest härbärgera så många husvilla, äro besatta.

Det plaskar tungt från trädens avlövide grenar, och det luktar som om London vore världens källare. Men dimman börjar lätta något och rädd att förlora sitt feta byte, giver Mr Bateson den avtalade signalen. Tre korta visslingar, Lescot släpper på all sin sparade kraft, och med ens, med ett ryck som nästan slungar Mr Bateson baklänges ur bilen, har 12 M 1000 tagit de tio meter som skilde den från caben. En stöt, en krasch, ett brak; som träffad av blixten faller caben till marken; hästen ligger sprattlande på sidan, och en svart väska slungas av stöten ut ur åkdonet med en tung duns. Snabbt som tanken är Mr Bateson ute ur sin bil och rusar fram till den svarta väskan, på vilken hans händer girigt slå ned. Han är redan på väg att vända om och kasta sig upp i sin bil, då med ens någon lägger ett försåtligt krokben för honom; han snavar, den svarta väskan ryckes ur hans hand, och han känner en hand som hastigt trevar i hans vänstra innerficka. Därpå hör han vinandet av en bil som försvinner; och i samma ögonblick har en svartskäggig herre kravlat sig fram ur cabens spillror och med ett hest rytande kastat sig över honom. Sekunden efter har cabbyn kommit på benen och angripit honom bakifrån under gälla vrål på polis. Dimman lättar ännu något och tillräckligt för att visa en tillskyndande poliskonstapel en kullvräkt cab, en bil som kört in i dess

spillror och två herrar i handgemäng med en tredje.

Den svartskäggige herrn presenterar sig flåsande som subdirektör John Walters vid London and Liverpool Banks kontor i Putney och anger i korthet loppet av det passerade. Såsom vanligt hade han denna dag begivit sig in till huvudkontoret vid Ludgate Circus för att förnya kassa-förrådet och avlämna rapport — det var hans plikt att göra det två gånger i veckan; och som vanligt hade han tagit en cab, vilket ansågs säkrast och minst uppseendeväckande. Plötsligt hade en bil kolliderat med caben, och då han kommit på benen igen, hade han funnit denne herre, som tydligen var bilens ägare, men ej väskan som innehöll 45,000 pund i guld och sedlar. — Den misstänkte Mr Bateson avbryter honom och bedyrar sin oskuld på det mest energiska, men trots sina protester måste han medfölja till närmaste poliskontor. Scenen upprepas; Mr Bateson svär på sin oskuld, skyller på ett missöde i dimman och refererar till sin store broder i Bond Street. Man vet ej vad man skall tro, och ett ögonblick ser det ut som om Mr Bateson skall undslippa.

Fy, Filip Collin, detta är dig icke värdigt! Skall den usle förbrytaren undgå sitt rättvisa straff? Skall du nöja dig med att återfå dina 70,000 kronor, låt vara med ränta? Det är dig ovärdigt, Filip Collin! Men vänta; »visitera den anhållne!» säger polischefen; och lugn i medvetandet av sin

oskuld låter Mr Bateson det ske. Pennkniv, manikurask, nycklar plockas ut ur hans fickor, näsdukar, små mynt, ett ännu ej postat brev och en reservoarpenna följa, allt oskyldigt, och Mr Bateson småler redan triumferande. En enda ficka återstår; det är vänstra innerfickan, och den befinnes innehålla en liten krokodilskinnsplånbok.

— Hallå! säger Mr Bateson bleknande. Vad är det där? Det är inte min plånbok!

— Vad nu då? säger polischefen. Högst ovanligt att en gentleman går med andras plånböcker. Ni ser så konstig ut; vad ser ni för underligt på den plånboken? En högst ordinär krokodilskinnsplånbok...

Han öppnar den och Mr Bateson stirrar stel av förvåning på vad han framtager: en plan över London och Liverpoolbankens kontor vid Ludgate Circus och i Putney och anteckningar om direktör Walters' vanor; men det är åsynen av stilen som kommer Mr Batesons panna att bli kallsvettig, ty det är hans egen, hans egen, omisskännligt, och dock har han aldrig sett dessa papper förr.

Ha, du råe engelske ficktjuv och förbrytare! Börjar du se i vem du haver stungit? Börjar du ångra den dag, du korsade Filip Collins väg? För sent, mon ami! Engelska lagen, i vars skydd du trotsade honom, skämtar inte; det är en sak som du nu får begrunda i många år.

— J-jag har inte skrivit det där! mumlar Mr Bateson med tjock röst. Ett anslag mot mig...

Polischefen kastar en blick på det opostade brevet, som fanns i Mr Batesons ficka, jämför stilen och rycker på axlarna.

— För ut fången, säger han.

Och Filip Collin skrattar, när han läser aftontidningarna.

*

Slutakten i denna Filip Collins första engelska affär tilldrog sig sju år senare. Ty med anledning av den saknade väskan och ett par andra detaljer fick Mr Bateson endast detta lindrigare straff.

Samma dag han lämnade Dartmoor kallades han in till direktören.

— Ett brev till er, Bateson, sade denne. Det tycks innehålla pengar. Det lämnades till mig för ett halvår sen med begäran att jag skulle ge er det i dag.

Fången tog brevet med darrande hand, sprättade upp det och stirrade i slö förvåning på två tjocka sedelbuntar, som föllo ut. Därefter lyckades han rycka upp sig och läste brevet.

»Dear Mr Bateson, stod där, ni får medge, att jag höll ord med det löfte jag gav er en dag för länge sen i Bond Street, att jag verkligen kallade in polisen, och att den uppgjorde vår lilla affär på det lämpligaste sätt.

Jag håller alltid ord. Men då ni nu sonat era brott, hyser jag ingen agg till er; och som bevis härpå ber jag att få överlämna inneliggande. Måtte dessa pengar kunna hjälpa er fram på en bättre bana än er gamla brottsliga!

Er förbundne

Filip Collin.»

Mr Bateson stirrade hjälplöst på direktören som börjat undersöka sedlarna. — Fullgoda Bank of Englandpapper, mumlade denne, men vänta... Han gick bort till sin bokhylla och framtog en bok rättegångsprotokoll från år 1906.

— Vad tusan, ropade han plötsligt, jag tyckte väl numren voro mig bekanta! Det är ju samma sedlar ni åkte fast för — jag menar de största! De mindre upp till 50 pund ha växlats på olika håll, enligt vad vi fått höra. Här har ni numren!

Han började läsa upp dem, men Mr Bateson hörde knappt på, ty han hade vänt brevet och på baksidan funnit följande postskriptum:

»Jag medger, att ni kanske finner de sedlar, jag sänt er, litet svårväxlade. Men, diable, vad vill ni? Man gör vad man kan för att hjälpa sina vänner! Ännu en gång,

F. C.»

II.

**De tankspridda herrarnas
äventyr.**

I nordvästra London, på gränsen till de fashionablaste kvarteren kring Regents Park ligger Gothenburg Road. Gatan bär, som det hette i gamla romaner, spår av flydd skönhet; var förr ett led i de ovannämnda fashionabla gatsträckorna, men har degraderats. Från Bloomsbury i sydost rycka boardinghusen an i täta kolonner och ha redan besatt de viktigaste punkterna vid Gothenburg Road: ett par år till, och gatan, som nu med en åldrande hovdams energi kämpar för sitt utseende, skall för alltid ha förlorat sin position som fashionabel gata.

I mitten av Gothenburg Road ligger huset 49, ett medelstort, respektabelt trevåningshus, som år 1906 uppvisade ett tämligen vanvårdat yttre och skylten To let. Den hyra som begärdes för huset — 450 pund — hade redan länge ansetts som en borgen för att Messrs Frank, Knight & C:o, Hanover Square 20, aldrig skulle få det uthyrt; det väckte därför så mycket större för-

våning hos husets klassfränder och en ej mindre i de kringliggande boardinghusen, då en dag i april sagda år arbetare började syssla i huset och dess fyra bordduksstora trädgårdsland, skylten To let försvann, och möbelvagnar körde upp till porten.

— Tamigtusan, ha de inte fått 49-an uthyrd! sade man i boardinghusen. Vem kan vilja ge 450 för den gamla kåken! — Really, få vi inte en granne i 49, sade man i de andra husen. Vi hoppas, det inte är ett boardinghus.

Nyfikenheten stillades efter ett par dagar, då det blev bekant, att huset förhyrts till en utlänning, professor Pelotard från Paris, men vidtog i dubbelt mått, sedan professorn flyttat in. Ty han tycktes fast besluten att lämna Gothenburg Road i ovetenhet om sig och sina låtanden. De spejande ögon som riktades på honom från husen i gatan fingo nöja sig med att konstatera att professorn var en man på omkring trettio år, ytterst soignerat klädd, ägare till en blågrön Daimler och troligen ensam i huset. Hans betjäning utgjordes av en fransk kokerska och en svensk piga; utfrågade över professors vanor visste de endast att förtälja, att han dagen i ända arbetade på någonting mycket lärt, vars närmare beskaffenhet var okänd, och att han troligen var mycket rik.

Härmed nöjde man sig, tills det i maj observerades att en rödhårig, ordinärt klädd man dagligen lämnade professors hus vid $\frac{1}{2}$ 9-tiden

på morgonen. Man skyndade att fråga den svenska pigan härom, och fick åter nöja sig med halvt besked. Den rödhåriga herrn var professors sekreterare, förklarade den svenska pigan, och hjälpte honom i hans lärda arbete. Hur, frågade man, kunde sekreteraren hjälpa sin herre genom att oupphörligen vistas i London? Den svenska pigan visste det ej, och saken förblev ouppklarad.

En vacker dag i maj fann emellertid Mr Ingram i n:r 45 Gothenburg Roads elegantaste boardinghus, en annons i Daily Telegraph, som äntligen tycktes ge någon ledtråd till professors förehavanden. Den lydde in extenso så här:

»Psykisk forskning. Professor Pelotard från Paris söker för stort vetenskapligt verk upplysningar angående olika fall av samlarvurmer och besläktade manier. Då det är bekant, att dylika

sinnesriktningar oftast sammanhänga med höggradig tankspriddhet, själisk oro och minnessvaghet, torde ni vid eventuellt svar godhetsfullt lämna upplysning om huruvida så hos er är fallet. Fullständig diskretion utlovas av professorn, som lämnar tacksamt erkännande av alla insända uppgifter.

De obehag som göra tankspriddheten och minnets förslappning till ett verkligt gissel för den som lider därav, förebyggas och botas effektivt enligt professor Pelotards nya psykiska metod.

Man hänvände sig i brev till professor Pelotard, Gothenburg Road 49, London N. W.»

Vid en undersökning av övriga tidningar befanns det, att professorns annons, som ivrigt debatterats på boardinghuset, återfanns i så gott som alla, från Daily News och Chronicle på vänstra flygeln till Pall Mall Gazette och den vördnadsvärda Times på den högra; den var insatt i Punch och Tit-Bits; återfanns i alla månadsmagasinen, och stod på första sidan i Curio och Collector's Journal. Endast i billiga folkblad som Star och Lloyds Weekly saknades den. Dess vignett — en herre som med ett uttryck av frånvaro och lidande i ögonen höll ett folio av Shakespeare i handen — blev snart lika bekant som någon av Pears' eller Black & Whites reklambilder.

Från och med maj konstaterade man i Gothenburg Road en stadigt stigande ökning i professorns

post. Varje dag avlämnade postbuden digra paket av hopbuntade försändelser. Men för övrigt lyckades man ej komma Mr Pelotard närmare än förut.

År 1906 gick förbi, år 1907 följde och försvann utan nämnvärda förändringar i Gothenburg Road. Två nya punkter besattes av de framryckande boardinghusen; professor Pelotard hade skaffat sig en vit Dion-Boutonvagn i stället för sin Daimler; och en ny piga hade efterträtt den svenska. Men posten till professorn växte fortfarande dag för dag; damerna i Gothenburg Roads boardinghus fortsatte att kasta förälskade ögon på honom; och den rödhåriga mannen lämnade ännu nästan varje dag hans port.

Man skrev — som Jules Verne brukade säga — april 1908; och vi lämna Gothenburg Road, huset n:r 49 och professor Pelotard för att tala om helt andra saker. Tidningarna, som hela våren varit fulla av det internationella Marockobråket, hade vid sidan härav fått en helt inhemsk affär att syssla med.

Sällan eller aldrig har en sådan upphetsning härskat i den mindre affärsvärlden i England — och den mindre affärsvärlden i England är en av landets huvudnerver — som under de tre veckor mysteriet varade. Man var misstänksam mot hela världen, rädd — att förlora pengar! — och sedan tilltron till polisen gäckats, på vägen mot allmän anarki.

Vad hade då skett för att åvägabringa detta tillstånd i det laglydigaste av konungariket? Suffragetterna voro år 1908 ännu milda lamm sökande sin herde. Var det alltså det tyska spöket som åter var framme? Voro fenierna i farten, eller hade de hundratusen arbetslösa börjat röra på sig?

Intet av allt detta. De okända, som i tre veckor trotsade polisen och satte skräck i samhället, hade rört vid något heligare än nationens oberoende, Irlands avhängighet eller de besutnas trygghet. Med fräck hand hade de antastat rikets mynt, och därmed hade de träffat engelska folket i dess hjärterot.

Ty än pundet, shillingen, pennyn finns intet högre och heligare i England, varken kyrkan, konungen eller konstitutionen. På deras äkthet vilar brittiska rikets bestånd och engelsmannens tankevärld.

När falskmyntarbandet av år 1908 egentligen började sina operationer är obekant. Att döma av spridda notiser tyckas de ha på försök opererat här och där under hela våren. Men det var måndagen den 14 april som de riktade sitt första stora slag mot samhället.

Den 15 april innehöllo samtliga morgontidningar meddelande om att man dagen förut lyckats placera ej mindre än 118 falska sovereigns i olika delar av City. Pengarna som voro utmärkt väl efterapade hade vanligen ej ens kommit i miss-

tanke i de olika affärer där de utprånglats; först på bankkontoren hade bedrägeriet upptäckts. Stor bestörtning härskade, men man hoppades att polisen snart skulle vara de brottsliga på spåren; man trodde sig ha ledtrådar. Tidningarna beklagade allmänt det skedda men instämde i affärsmännens förhoppningar om att snart se de skyldiga inom lås och bom. — Här i landet, skrev *Morning Leader*, ha dylika herrar sällan haft långvarig marknad för sina varor. Och *Times*, vördnadsvärdast av pressorgan, slutade sin artikel i saken med följande ord: »Vi beklaga likaväl som våra kolleger offren för det skedda; men samtidigt måste vi uttala vår förvåning över den lätthet varmed man låtit dupera sig. Om det finns ett ljud i världen som är välkändare än det engelska språket, är det förvisso klangen av engelskt guld.»

Det venerabla bladet hade rätt; och dock talade det, reverenter sagt, i nattmössan. Ty klangen av det engelska guldets, som det så värtaligt berömde, var till den grad skickligt efterpad, att man dagen efter, den 16, lyckades utprångla ej mindre än fjorton falska pund på tidningens eget kontor!

Samma dag bragte ytterligare massor av jobsposter. Långt ifrån att tröttna efter sin första framgång tycktes förbrytarna tvärtom av denna eggas till nya dåd. I hela östra London och City hade »man» upprepat måndagens bedrifter endast i mycket större skala. I tobaksaffärer, barer, juve-

lerarbutiker och restauranter hade falskt guld placerats till ett belopp av omkring 250 pund, alla av samma goda märke som måndagens mynt. Liksom då hade bedragarna till den grad vetat undgå uppmärksamheten, att vederbörande vanligen först på bankkontoren märkte den förlust de lidit. Inga signalement av värde kunde givas; men massor av misstankar hade delgivits polisen, och detektiverna arbetade i sitt anletes svett.

Om man torsdagen den 17 hade vågat hoppas på någon förbättring, någon tvekan hos förbrytarbandet, visade sig alla förhoppningar härpå felslagna. Ej nog med att — de upptäckta — placeringarna av falska sovereigns för dagen nådde en siffra av nära trehundra, och att förbrytarnas verksamhetskrets nu sträckte sig från South Kensington till London E. C. — från trakterna kring Fenchurch Street i öster och Kensington söder om floden kommo de första nyheterna om falska silvermynt i alla valörer från två shilling; och en skradderifirma i Holborn inrapporterade högt klagande de första falska fempundsnoterna. Tidningarna som i början behandlat saken mera i förbigående, började draga öronen åt sig; allmänhetens nervositet var i stigande, vilket syntes av de många insändarna, och polisen, Scotland Yard, till vilken man satt ett orubbligt förtroende, hade ännu intet att meddela. Hur opererade förbrytarna? Man visste det ej. Hur kunde det lyckas dem att efterapa myntens vikt, prägel och klang så väl?

Man visste det ej. Var hade de sin central, i London, i utlandet eller i landsorten? Man visste ingenting därom.

Förvirring och häpnad; så kan man sammanfatta de dagar som följde, den 18, 19 och 20 april. Den 18 markerade förbrytarnas första härjnings-tåg i provinsen; den 19 deras plundringar i Skottland; den 20, som var söndag ett kort andrum. Massor av arresteringar företogos med anledning av de uppskrämda butiksägarnas an-givelser; några få ledde till inburandet av gamla kända vaneförbrytare, som dock troligen intet hade med saken att göra; och de återstående resulterade i frigivanden med eller utan ursäkter. Voro de skyldiga bland dessa arresterade, måste de vara i besittning av utmärkta skyddsmedel.

Times, som varit tämligen tyst sedan miss-ödet av den 16, innehöll på måndagen en artikel betitlad *Videant Consules*, vari det venerabla bladet gick skarpt till rätta med polisen. — Hur länge, frågade tidningen, skall affärsmännens säkerhet lämnas som rov åt ett band förbrytare, vilkas enda förtjänst troligen är deras fräckhet? Låt vara att deras »vara» är förträfflig och att våra mynts klang (sic!) och vikt äro skickligt efterapade — vad vi vilja säga är detta: har ej polisen nog kompetens för att gripa detta band och skydda affärsverksamheten för dess plund-ringar, då är det illa ställt med lag och rätt här i landet. Det är förebyggandet och straffandet

av dylika förbrytares dåd, som är Scotland Yards uppgift; den måste fyllas. Ännu en gång: *Videant consules...*

Denna artikel är daterad den 21 april. Två dagar efteråt följde episoden med herr Werffel från Schlesien.

Herr Werffel spårades först i Oxford, där han lyckats betala en hotellräkning med en handfull falska guldmynt; innan upptäckten gjordes, var han försvunnen från staden i sin bil. Denna gång var ju emellertid spåret så tydligt man kunde önska; och ehuru herr Werffel lyckades placera ytterligare fem eller sex pund på sin väg, fasttogs han, såsom var att vänta, snart; det var polisen i Axminster som hade närmaste hedern härav. Vid anhållandet visade han sig inneha ej mindre än fem små tygsäckar av den i banker övliga sorten, fulla av falska sovereigns; sammanlagda beloppet var omkring 300 pund. Äntligen tycktes man ju ha fångat en av bandets ledare; jublet i pressen var stort, så mycket mer som den anhållne var tysk; men det blev av kort varaktighet. Ty i enlighet med herr Werffels hånfullt mottagna försäkringar visade det sig, att han var en rik tysk sportman, som bilade Europa runt för sitt nöje, och att han själv varit offer för förbrytarna, ity att han på en bank- och resebyrå i Amsterdam växlat till sig de ifrågavarande guldpåsarna. Vid en undersökning på den ifrågavarande byrån — en gammal, välkänd affär — befanns det, att

den en vecka förut svalt falskt engelskt guld till ett belopp av 720 pund! Baxnande över fräckheten hos det okända bandet frigav man herr Werffel, som lämnade England, berövad sin tro på det engelska guldets.

Detta var den 23 och 24 april; så väl dessa dagar som de närmast föregående hade gått förbi under samma monotont upprepade symptom: falskt guld, silver och sedlar som utpråglades i massor; en skräckslagen allmänhet och en febrilt arbetande, men hjälplös polis. Fredagen den 25 medförde en ny episod i kampen mot förbrytarna.

Denna dag innehöll Daily Mail ett brev från en förut okänd herr James Kenyon, 5 Exeter Place, W., enligt tidningens bifogande uppgift en »uppblomstrande privatdetektiv», irländare till börd, som »skött sig väl» i åtskilliga, ej närmare specificerade fall. Brevet, som var ställt till tidningens redaktör, hade formen av en utmaning, halvt till polisen, halvt till förbrytarna. — Hade jag, skrev Mr Kenyon, de hjälpmedel som Scotland Yard har till sitt förfogande, vill jag, med risk att synas storordig, våga påstå, att jag kunde uträttat mer än dess detektiver. Som det nu är, då nationens välfärd står på spel, vill jag, trots mina begränsade resurser, ingripa mot brottslingarna (tydligt var Mr K. irländare); och har jag ej inom en vecka vare sig gripit dem eller givit polisen tillräckliga ledtrådar för deras

gripande, avstår jag för framtiden helt från min nuvarande bana — detektivens.

Man skrattade hjärtligt åt Mr Kenyons irländska skryt, men kände sig samtidigt till en viss grad imponerad av honom och beslöt att avvakta hans segerbulletiner. Och hade Mr Kenyon kastat sin handske mot de okända förbrytarna, fick han snart nog se att de antagit hans utmaning. Lördagen den 26 april blev deras Austerlitz i kampen mot samhället.

Denna dag utprånglades i London, från dess ena ända till den andra, från Ealing till White-

chapel, från Epsom till Hendon, ej mindre än ett tusen tvåhundra pund i falska mynt och sedlar. Affärer av alla slag brandskattades, tobaksaffärer och barer mest såsom vanligt, men inga arter ratades; och Dion-Boutonbolagets generalagentur i Oxford Street skrek vilt till himlen på de brottsligas blod.

Klockan halv tolv infann sig härstädes i enlighet med förut bekommet meddelande — på hovstämplat papper! — ingen mindre än Lord Randolph Caxton, konungens förtrogne vän och

en av huvudstadens kändaste personer. Följd av den artigt bugande direktören besåg han lagret av bilar, utvalde en stor, vit limousinevagn och betalade kontant förskott med tvåhundra pund. — Ni kanske förvånar er, sade han leende, att jag betalar kontant, men som ni kanske vet av tidningarna har jag för vana att aldrig sätta mitt namn på en check och sällan på någonting annat. Man smålog underdånigt åt Lord Randolphs ämbla sätt; denne undertecknade kontraktet (enligt vilket resten av priset, om bilen visade sig till belåtenhet, skulle erläggas inom en månad) med sina initialer, och for därpå bort i den. Två timmar senare befanns det att samtliga 200 pund voro falska; och vid en närmare undersökning, att Lord Caxton, vars egenheter voro ett stående skämtämne i skvallerpressen, denna dag ej satt sin fot utom dörren, ity att sagda fot var svårt vrickad sedan tjugufyra timmar.

Mr Kenyon hade fått sitt svar, och man väntade otåligt nästa replik i dialogen. —

Utrymmet tvingar denna berättelse att överhoppa Mr Kenyons närmaste dagar. Vi få nöja oss med att flyktigt omtala, att alla spår av den vita limousinen tycktes bortsopade likasåväl som den djärve svindlare som lånat Lord Caxtons drag; bådas signalement utsändes utan gagn telegrafiskt över hela Storbritannien; och etthundrasextionio olika garage och reparationsverkstäder i London med omnejd utforskades till ingen nytta av Scot-

land Yards detektiver. — Därefter få vi omtala, att Mr Kenyon tack vare en omsorgsfullt gjord sovring av de hundratals anmälda fallen trodde sig kunna placera förbrytarnas huvudkvarter till ett område mellan Holborn, King's Cross, Regent's Park och Tottenham Court Road; detta område var nästan lika blankt på hans karta som Afrika före Stanley, och då det är känt att falskmyntare operera så långt från sin central som möjligt, förmodade Kenyon den vara belägen här; inga undersökningar på det angivna området gävo dock några resultat. — Vidare få vi omtala hans besök i Amsterdam på den holländska bank- och resebyråns kontor — ett besök som endast resulterade i att signalementet på den falske Lord Caxton, som även här varit den som gått i elden, fastslogs. — Närmast härpå följde hans besök i engelska bankens sanctum sanctorum, dess sedelbruk; även här var Mr Kenyons resultat negativt, fastän alla hans teorier sade honom, att förbrytarna på något sätt måste ha kommit i besittning av bankens specifika sedelpapper, en sak som de ej utan stora besvärligheter kunnat efterapa. Men, nej! Bruket sysselsatte endast få arbetare; alla voro högt avlönade, måna om sina platser och stodo över misstankar; dessutom visiterades de dagligen. — Förändringar i tjänstepersonalen? frågade Mr Kenyon. — Yes; en man är död, Mr Kenyon; Tom Jeffries, som var uppsyningsman här. — Längesen? — Tre månader sen. — Papper?

— Allt i ordning; var god och se: läkarattest, begravningsbevis, allt. Nej, här finner ni ingenting, Mr Kenyon; och för resten ser det ju ut som om förbrytarna skulle sluta. Vi ha ju inte haft några fall på tre dagar!

Det var sant, medgav Kenyon suckande och tog avsked. Sedan attentatet mot Dion-Boutonbolaget lördagen den 26 hade alla utprånglingar upphört som genom ett trollslag. Sedan dess var det tre dagar. Tre dagar! Ja, och inom ytterligare fyra skulle han hålla sitt löfte! Han rev sitt röda hår och var nära att slita sina välvårdade kläder i sorg över sitt förhastade skryt i *Daily Mail*. Vad var det för en affär han givit sig in i?! Det var omöjligt, absurt, mot naturen! De stora fallen — Dion-Boutonaffären och Amsterdamaffären — gåvo inga spår; låt vara; det var enastående skickligt, men möjligt; men dessa hundratal små fall! De måste ge spår, bestämda slutsatser; detaljerna måste upprepa sig; förbrytarna kunde ej skaffa undan de varor de åtkommit. Men fallen ledde ej till en, de ledde till hundra slutsatser; detaljerna upprepades ej, eller om de gjorde det, var det till följd av vittnenas enformiga fantasi; och förbrytarna tycktes kunna trolla bort både sig själva och sina oärligt förvärvade varor. Full av en dov och harmsen upphetsning arbetade Kenyon vidare på sin enda kvarstående teori; och med varje morgon såg han sig en dag närmare sin ruin.

Torsdagen den 1 maj var det en rätt förändrad och ödmjuk Mr Kenyon, som vid tolvtiden gick in på Scotland Yard för att fråga efter nya detaljer; med ironisk artighet hade nämligen detektivcentralen skyndat sig att ställa alla sina hjälpmedel till Mr Kenyons tjänst. Full av tysta böner, att Makterna måtte ha sänt någon ny ledtråd, framställde han den sedvanliga frågan till en av tjänstemännen, endast för att erhålla det sedvanliga svaret: — Ingenting nytt, Mr Kenyon! Han var just på väg att avlägsna sig, då den unge tjänstemannen ropade honom tillbaka.

— Ett ögonblick, Mr Kenyon, sade han. Kanske jag har något som kan intressera er trots allt. Det vill säga, jag tror nu inte, att det är av vikt. London County and Westminster Banks kontor i Holborn har meddelat oss, att den funnit regelbundna poster av falska mynt i de pengar som lämnats till insättning av en av dess kunder, M. Adolphe Lavertisse, som har kuriositetsaffär i Southampton Row 138. Banken själv fäster inte något avseende vid det, eftersom M. Lavertisse haft affärer med den i ett par år och har ett duktigt tillgodohavande hos den, men kanske kan det leda till något spår.

— Inte troligt, sade Kenyon bittert. I den här fördömda affären leder ingenting till några spår. Hur länge har Lavertisse haft affären?

— Två år jämnt, tror jag.

— Tja, jag skall titta in hos honom vid tillfälle. God morgon!

Kenyon gick ut i om möjligt värre humör än han kommit in. Fy fan en sådan affär! Och inom tjugufyra timmar måste han vara på det klara med förbrytarna! Jo, det såg sannolikt ut; det artade sig till ett hastigt slut på Mr Kenyons bana! Ty den sista teori han hade kvar, lovade inte att ge större utbyte än de andra. Hur skulle han nu göra med den här Lavertisse? Han tittade på sin klocka, som var tolv jämnt, och fann det för tidigt att äta lunch; på grund varav han tio minuter senare steg ur en i hast tagen taxi framför M. Lavertisse's butik i Southampton Row. Man kunde ju alltid titta in där före lunchen.

M. Lavertisse's affär visade sig upptaga hela bottenvåningen i ett gammalt trevåningshus, och hans skyltfönster, som voro artistiskt arrangerade, visade en brokig samling av alla tänkbara kuriositeter. Indiskt porslin, gamla träsnitt av Cruikshank, en serie teckningar av Aubrey Beardsley, kopparstick efter tavlor av Lancret och Boucher, hamrade arabiska metallarbeten, en serie groteska matsedlar från tio middagar givna av förre markisen av Anglesea, en taktpinne som tillhört Leoncavallo, ett nothäfte signerat Bizet och ett annat bärande namnet Sullivan; dylika saker fyllde fönstret i välberäknad oordning. Mitt över frontsidan satt ett anslag som frågade: Do you

collect? och bar det stolta svaret: Then there is nothing we cannot procure.

M. Lavertisse tycks vara en man som förstår sin sak, mumlade Kenyon och gick in i affären; denna visade sig för ögonblicket vara tom; men ur ett rum bredvid hördes rösterna av två talande. Vad de sade, kunde Kenyon ej urskilja men tyckte sig märka, att språket var franska. Rösterna voro energiska men dämpade, och de talande tycktes vara upphetsade. Plötsligt lyckades Kenyon urskilja ett ord, och det intresserade honom, ty ordet var *police*. Därpå kommo rösterna närmare, och efter ett ögonblick trädde två män ut ur ett innanför liggande rum, vars ingång doldes av ett draperi. Båda voro av ungefär samma längd och hade svarta ögon, men medan den ene var slätrakad och hade korrekt benat svart hår, omgavs den andres huvud av en yvig röd man, och hans ansikte pryddes av en röd nietschemustasch.

— En rödhårig fransman, det har jag by Jove aldrig sett förut, tänkte Kenyon; irländare, låt gå, men en fransman skall vara svart, det är bestämt av Försynen.

Under det de båda herrarna, av vilka den rödhåriga tydligen var butiksägaren, togo avsked, uppsnappade Kenyon ännu ett ord, *professor*, vilket tycktes vara en skämtsam titel eftersom det riktades av den svarthåriga herrn till den röde. Den förre gick därpå ut, steg upp i en

bil och for av; Kenyon började ställa några frågor i falskmynterisaken till den rödhåriga.

Men M. Lavertisse visade sig föga tillmötesgående. Han hade råkat ut för falska pengar, men kunde inga källor ange. — Det kan hända vilken affärsman som helst i dessa dagar, att få falska pengar i kassan, sade han kort. Polisen står ju handfallen mot det här förbrytarbandet; och av den där unge herrn i *Daily Mail*, som utmanade dem, hör man ju ingenting.

Kenyon blev röd och skyndade sig att byta om samtalsämne; i ett hörn av fönstret lågo några vackra japanska träsnitt som han bad att få se på. Han var passionerad samlare och beslöt efter en kort granskning att köpa träsnitten, en serie på nio stycken.

— Vad är ert pris? frågade han.

— Aderton pund, sir, för de nio. Två pund stycket.

— Hm, det var dyrt, tycker jag.

— Nej, sir, förlåt; det är inte dyrt. Dessutom är det saker som komma att stiga oerhört i värde. Vi hålla endast förstklassiga varor, sir.

Fastän han ännu var sårad av anspelningen på *Daily Mail* måste Kenyon invärtes medge att mannen hade rätt. Han tog fram två tiopundsedlar, stoppade på sig de två pund, han fick tillbaka, och bad att få sakerna hemsända. Härunder kommo två unga män av vanligt kontoristutseende in ifrån gatan, nickade åt butiksägaren och gingo in

i det inre rummet. Med ett hastigt: ni ursäktar, sir? gick M. Lavertisse efter dem. Kenyon skyndade sig att granska butiken, men kunde ingenting misstänkt finna, och tittade hastigt genom en springa i draperiet in i rummet innanför. De båda unga männen hade stjälpit ut en större hög silver- och guldmynt framför M. Lavertisse, och denne var sysselsatt med att föra in poster i en räkenskapsbok. — Allt tyckes vara all right här, sade Kenyon med en suck för sig själv. Glöm inte skicka mina saker, ropade han och gick ut.

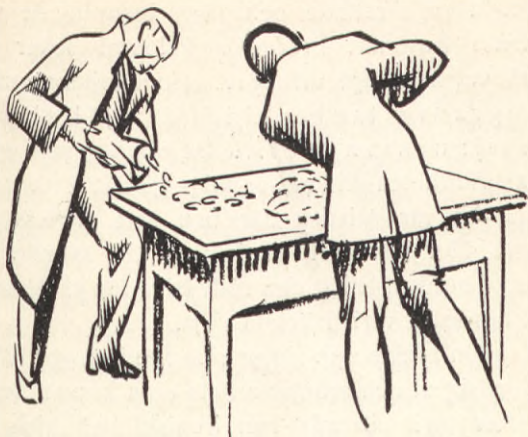
Ute på Southampton Row stannade han och tog sig en funderare. Naturligtvis hade ingenting stått att finna hos M. Lavertisse; det var ju klart; i den här affären stod ju över huvud ingenting att finna. Vad skulle han närmast göra? Svar på de telegram, han avsänt till prövande av sin sista teori, kunde han inte ha förrän på eftermiddagen... Medan han funderade fick han plötsligt se två personer som kommo honom att fatta ett beslut. Den ene var den svarthåriga herrn från butiken nyss, som i sin automobil svängde om hörnet vid Holborn och körde upp till butiken igen; den andre var en av hans egna medhjälpare, Blair, som lät borsta sina skor vid hörnet till Sicilian Avenue.

Kenyon gick hastigt över gatan till den senare. — Blair, sade han, skugga den där franska kuriositetsaffären under en timmes tid, och kom ned och giv mig rapport på Holborn Restaurant; jag går

och äter lunch. Troligen får ni ingenting viktigt att meddela, men i alla fall. Och, det var sant, tag reda på vem den där bilen tillhör som står framför affären.

Kenyon åt sin lunch under läsandet av Pall Mall och Westminster Gazette; ett studium som ej var ägnat att uppmuntra hans aptit. Båda behandlade falskmyntaraffären i en kort artikel. — Ännu, skrev Pall Mall Gazette, ha vi inte hört något om arresteringen av det fräckaste mitt på dagen opererande förbrytarband vi haft i England på femtio år. De började den 14 april; vi ha i dag den 1 maj. Sover polisen? Sover Mr James Kenyon? Och Westminster Gazettes »F. C. G.»-kartong för dagen visade falskmyntarbandet med digra pungar falskt guld fråga efter priset på Scotland Yards lagrar. Kenyon slängde tidningarna ifrån sig med en svordom och såg Blair komma in genom dörren.

— Jag har utfört era order, sir, sade denne. Innan ni var om hörnet, kom en svarthårig herre ut ur affären och for bort i bilen, ni talade om. Sedan kommo tre unga män, som sågo ut som kontorister, längs gatan och gingo in i affären; de glömde att stänga dörren, och jag smög mig in efter dem utan att de märkte det. De gingo direkt in i det inre rummet; jag kikade genom draperiet och såg dem tömma ut guld och silver framför en rödhårig karl, som jag förmodade vara butiksägaren; de skrattade alla fyra, men jag kunde

inte höra vad de sade. Butiksägaren förde in poster i en bok som han gömde i ett lönnskåp i vänstra hörnet av rummet. Jag smet ut, innan de märkte mig. Ingenting annat hände; men bilen har jag tagit reda på. Den tillhör professor Pelotard i Gothenburg Road 49.

— Tack, Blair, det är bra, sade Kenyon, ni kan gå. Pelotard, tillade han halvhögt för sig själv, var tusan har jag hört det namnet?

Han sträckte ut handen efter socker till sitt kaffe och kom därvid att kasta en blick på tidningarna framför sig. På den uppåtvända sidan av *Pall Mall Gazette* varseblev han en annons, som han nu sett där på samma plats i två års tid: Psykisk forskning, och den tankspridda stirrande figuren ovanför med sin Shakespeare-

folio. Han skrattade och läste igenom de välbekanta fraserna: Professor Pelotard söker för stort vetenskapligt arbete... sammanhånga med höggradig tankspriddhet, själisk oro och minnessvaghet... De obehag som göra tankspriddheten till ett verkligt gissel... o. s. v. Aha, det var således där han sett professorns namn. Hur var det? Hade inte den svarthårige herrn i butiken kallat den rödhårige för professor? Det borde ju varit tvärtom. Tja.

Kenyon ryckte upp sig ur sina funderingar. Man fick ge sig ut och arbeta; arbeta utan hopp! Sover Mr Kenyon? citerade han ironiskt och gick ut.

Klockan sex samma afton kom Kenyon ut från sitt kontor med föga gladare uppsyn än på morgonen. Ett svar hade inlupit på hans telegram, men det var ej det viktigaste, och situationen var fortfarande hopplös. Fördömda förbrytare, svor han och gick in i en cigarraffär för att köpa sig en ask State Express. Han slängde fram ett guldmynt på disken och fick det ögonblickligen tillbaka av butiksägaren.

— Försök med en annan, herrn, morrade denne ur sin tjocka mustasch. Har haft för många av den sorten.

— Ni menar väl inte att den är falsk? sade Kenyon bestört och granskade sin ratade sovereign.

— Jo, något, röt den argsinte butiksägaren. Ser herrn den här kritbiten? Vet herrn vad där är i den? Kvicksilver, förstår herrn, som jag prövar

varan med. Det biter på de äkta men inte på de falska, ser herrn.

Kenyon visslade: varför hade ingen annan kommit att tänka på ett sådant enkelt prov! Då hade kanske hälften av alla fall varit ogjorda och förbrytarna i buren! Han letade fram en annan soveraign ur fickan; butiksägaren undersökte den liksom förut och rusade därpå ut ur butiken.

— Nu går det fan ta mig för långt! vrålade han ur mustaschen. Här har vi min själ en av falskmyntarherrarna i egen hög person, det är säkert som evangelium. Till kontoret skall ni, och det medsamma!

Han hade en stämna som en retad tjur. Åhörarskaror strömmade in från alla håll, och Kenyon måste, röd av harm, draga fram den polisbricka han bar i anledning av falskmyntarsaken, innan den uppretade mannen ville släppa honom. Han visslade på en taxi och måste tigande åhöra hur man varnade chauffören för honom.

— Se opp för den där, Cholly! skrek man från alla håll. Akta dig för hans gulingar, Cholly! Snygg polis som själva prånglar falskt money! Dom borde ha ammor, när dom är ute!

Men medan Kenyon i ilmarsch flög bort i taxin, hoppade han plötsligt upp vid en idé: detta var ju just de båda pund han fått tillbaka på morgonen i M. Lavertisse's affär! Han hade inte haft några andra i fickan på hela dagen! Aha, var den rödhårige fransmannen således

djupare än han såg ut! Var det hos honom nyckeln låg till affären? Hoppet lyste och inom ett ögonblick hade Kenyon givit sin djupt miss-tänksamme chaufför ändrad order, fått styrka den genom visandet av sin polisbricka, och ven fram genom gatorna upp mot Holborn. En gång stannade han chauffören — vid ett apotek, där han dröjde i en kvart, därpå bar det åter av och klockan sju på slaget hoppade han ur bilen framför Southampton Row 138 och gav den order att vänta. Den rödhåriga butiksägaren höll just på att stänga.

— Vi stänga klockan sju, sir, sade han något stelt.

— Gör det, ropade Kenyon, och kom sedan in i affären med mig. Jag har något att tala om med er, monsieur!

— Någonting viktigt, sir?

— Fördömt viktigt, och inga krumbukter, sade Kenyon barskt.

Tvekande satte mannen upp fönsterluckorna och gick in i butiken med Kenyon, som reglade dörren inifrån.

Klockan halv tio samma afton stod Kenyons chaufför halvt gråtande i samtal med en polis-konstapel utanför huset 138 Southampton Row. Det var över två timmar, sade han, sen den herrn, som folk sade hade falskt money och som påstod att han var byl— polis, gått in i affären

här. Vad skulle han göra? Vad (i helvete) skulle han göra? Det var svåra tider för en stackars chaufför, när till och med byl— poliserna gick omkring med falska chinkers och lurade dem. Han bespottade energiskt en lyktstolpe, och polis-konstapeln, som lyssnat till hans klagan, var just på väg att knacka på, då dörren öppnades, och Kenyon visade sig på tröskeln med en svarthårig herre, som greps av skälvosot vid åsynen av konstapeln.

— Mr Kenyon, sir, en konstapel... stammade han.

— Jag ser det, sade Kenyon lugnt. Stig upp i vagnen där, Lavertisse. All right, konstapel,

jag är Mr Kenyon, som arbetar i falskmynterisaken. Trodde mig ha funnit ett spår här.

— Ingenting på tok, sir?

— Ingenting vidare, sade Kenyon efter ett ögonblicks tvekan. Gothenburg Road 49, tillade han vänd till chauffören, som lugnad tagit plats vid ratten. Låt det gå undan.

Vid hörnet till Euston Road nåddes de av en tidningsförsäljares hessa rop: — Star, extra upplaga, falskmyntarbandets chef nära fast, stora nyheter, Star extra upplaga. Inom en sekund hade Kenyon stoppat sin bil och köpt ett exemplar av tidningen; och medan det bar i väg över den ojämna gatläggningen, läste han följande sensationella artikel:

»Drama i Westend — Falskmyntarbandet åter i farten! — Dess chef nära fasttagen... — Mystifikation eller en dåres tilltag?!

Just när vi gå i press når oss följande sensationella nyhet. Närmare notiser meddelas senare.

Klockan sex i afton, då de stora Westendfirmorna gjorde sig i ordning att stängas, körde en stor vit limousinevagn upp till Dion-Boutonbolagets generalagentur i Oxford Street. En ståtlig, vithårig herre, som själv suttit vid ratten, steg ut, gick in i affären och bad att få tala vid direktören. Denne tillkallades och kom; då han varseblev den vithårige herrn, trodde han knappt sina ögon. Framför sig såg han ingen mer eller

mindre än den man som för cirka en vecka sedan föröfvade det ytterst djärva svindleriet mot sagda bolag, vilket våra läsare torde erinra sig; en herre infann sig som till punkt och pricka liknade Lord Randolph Caxton, presenterade sig som denne,

inköpte mot kontrakt en vit limousinevagn och försvann efter att ha betalt ett förskott på 200 falska pund! Nåväl, i den man, som nu stod framför honom, igenkände direktören till sin ousägliga bestörtning just sagde man; och döm om hans häpnad, då han hör denne säga: — förlåt mig, direktör, jag kan ej säga, att jag är belåten med den vagn jag köpte av er den 26, och jag

skall därför enligt kontraktet be att få igen mina 200 pund. Jag har tagit bilen med mig. Samtidigt drager mannen ur fickan upp ett papper, i vilket direktören igenkänner kontraktet! Vid denna syn lyckas han äntligen betvinga den förlamning, vari mannens beteende försatt honom, och rusar under ropet: — Svindlaren! Den falske Lord Caxton! Tag fatt honom! mot bedragaren. Liksom högst förvånad rycker denne till, rusar ut genom dörren och är borta, innan vare sig direktören eller de tillskyndande tjänstemännen hunnit gripa honom; de senare hade varit alltför upptagna av stängningsarbetet för att lägga märke till episoden.

Och härmed var saken slut; ej ett spår stod att finna av den vithårige bedragaren; vare sig han räddat sig i en bil eller med den underjordiska järnvägen, var han och förblev han borta. Dion-Boutonbolaget har fått igen sin vagn, det är allt.

Men huru tolka denna oförklarliga episod? Är det en dåres tilltag? Står man inför en mystifikation? Det tyckes uteslutet; men vad har visat sig omöjligt i den underliga affär, som heter falskmyntarbandshistorien av år 1908? Huru som helst är det på tiden att den bringas ur världen, och ännu en gång måste vi upprepa: Sover Scotland Yard? Sover Mr James Kenyon?»

Kenyon stördes plötsligt i sin läsning av ett fnissande vid sin sida; M. Lavertisse hade läst slutet på Stars artikel och gav sina humoristiska

känslor fritt lopp. Kenyon gav honom en blick, som hastigt tystade hans munterhet, och försjönk i tankar. Vad betydde denna senaste fas av affären? Hur kunde förbrytaren våga sig att sticka huvudet in i lejonets gap? Var det övermod? Eller var det en utmaning, ett tecken att utprånglingarna, som upphört i en veckas tid, skulle börja igen? Säkert det sista, tänkte Kenyon; och adjö då med Mr James Kenyon och hans renommé; tills i morgon måste han ha fångat dem, och det såg just troligt ut. Tolv timmar till!

Han spratt till vid att bilen höll inne framför ett respektabelt trevåningshus, och att chauffören sade: — Gothenburg Road 49, sir. Gripande den nu åter melankoliske M. Lavertisse i armen gick han in genom trädgårdsporten efter att ha tagit ett digert paket ur automobilen och tillsagt chauffören att vänta. Därpå ringde han på husklockan. En tjänstflicka öppnade. Några ögonblicks konversation följde, varpå Kenyon med sin ledsagare insläpptes i ett elegant arbetsrum på nedre botten; professorn var ej hemma, men väntades alla ögonblick.

Det dröjde ej heller fem minuter förrän en stor vit bil susade upp till husporten; en ung man hoppade ut, tog trädgårdsgången i tre steg och sprang förbi tjänstflickan, som väntade i hallen, in i arbetsrummet. — Ett ögonblick, Mary, ropade han till jungfrun, jag måste telefonera.

Kenyon reste sig med ett barskt leende ur sin

stol; den nyanlände betraktade honom oförstående och studsade vid åsynen av M. Lavertisse. Därpå bugade han sig lätt och sade:

— Jaså, jag hade främmande. Varför presenterar ni mig inte, Lavertisse? Mitt namn är professor Pelotard.

— Mitt namn, herr professor, torde ej vara vidare välkommet för er att höra, sade detektiven långsamt. Jag är detektiven Kenyon, och jag har hand om den ryktbara falskmynteriaffären.

Professorns ansikte uttryckte största belåtenhet då han svarade:

— Tvärtom, Mr Kenyon, tvärtom! Ni är just den man jag önskade träffa.

— Jag betvivlar det, svarade Kenyon med ett hånleende.

— Jag försäkrar er; jag stod just i begrepp att telefonera, och den person jag ville ringa upp, var ingen annan än ni!

— Så? sade Kenyon torrt. Ni ämnade telefonera till mig? Ehuru jag i eftermiddag lärt känna en del om er, visste jag inte av att ni känner mig.

— Det gör ingenting, sade professorn älskvärt. Jag vet att ni är en uppåtsträvande ung man, fastän ni vågar er på för svåra saker ibland. Jag hade att välja på Scotland Yard och er i en liten angelägenhet, och jag hade just beslutit mig för er.

Kenyon rodnade av förtrytelse. Tackar. Då gör

det mig ont att behöva säga er att jag kommit hit för att arresteras er!

Trodde han sig härmed ha förkrossat professorn, misstog han sig. Liksom om han ej hört den sista repliken tog denne tankfullt en viskykaraff och en sifon från ett sidobord, slog upp några droppar — omkring 300 — visky och hällde i vatten.

— Får det vara en visky? vände han sig där-
efter hjärtligt till Kenyon. Inte? Ni skall inte bli ond för vad jag sade om er nyss, Mr Kenyon. Ingen vet bättre än jag hur mödosamt och svårt detektivarbete är; jag kommer just själv hem från ett dylikt litet jobb, Mr Kenyon. Mycket trött-
samt; det är knappt man har tid att sova, Mr Kenyon!

Kenyon rynkade ögonbrynen vid denna nya försåtliga anspelning, men innan han hunnit säga något, fortsatte professorn efter en djup klunk ur sitt glas:

— Och nu vill ni alltså arresteras mig? Och för vad, om jag får fråga? Arresteringar här i landet gå inte för sig utan vidare.

— Jag ämnar arresteras er, röt Kenyon, vars hetta ökades av professorns lugn, dels för er lilla affär i Southampton Row 138, dels för delaktighet i falskmynteri-affären.

— Min lilla affär i Southampton Row 138! sade professorn småleende. Arresteras mig för den! Det är frågan om det lönar sig, Mr Kenyon! Men

er andra punkt är värre. Törs jag be att få veta, vad förbindelse jag har med falskmynteri-affären?

Hans lugn började imponera på Kenyon, och det var med något mindre tvärsäker röst, denne svarade:

-- Jag är inte fullt på det klara med det än; jag har bara haft er på kornet sedan i eftermiddag; men ett par saker stå redan fast. I dag morgne prackade ni på mig två falska sovereigns — jo, herr professor, det gjorde ni, och det var förbannat dumt av er. Och när jag undersökte er kassa i kväll fann jag minst fyra falska pund i den.

— Det smärtar mig mer än någon annan, sade professorn. Vilka samvetslösa tider vi leva i, Mr Kenyon. Sex pund på en dag! Sannerligen, om en stackars affärsman förtjänar mycket med sådana avbränningar. Men medge att ert bevismaterial är litet magert, Mr Kenyon, i förhållande till er anklagelse!

— Tills vidare, sade detektiven med ett försök att återtaga sin förra översittarton, räcker det också med er lilla svindelaffär i Southampton Row. Den är ni fast för, det kan jag säga er, och...

— Hetsa inte upp er, sade professorn. Var snäll och säg mig, vad ni har emot min — emot M. Lavertisse's affär.

M. Lavertisse, som hittills suttit tyst, ryckte till

i sin stol och darrade som ett asplöv, då Kenyon barskt svarade:

— Det skall ni få höra på polisstationen. Var god och följ med nu. Er värde medbrottsling har jag här, och era böcker också!

— Men arresteringsordern har ni glömt att skaffa er? sade professorn småleende. Kenyons snopna min visade att han haft rätt, och M. Laver-tisse's förskrämda drag ljusnade åter. Jag tänkte väl det! Ett vanligt nybörjarfel, Mr Kenyon! Ni förstår alltså, att jag inte följer med er till polis-kontoret, om ni söker skrämma mig. Men jag vill säga er en sak. Trots er ungdomliga uppbrus-ning tycker jag om er — vill ni verkligen inte ta en viskygrogg? — och jag lovar er att jag skall följa med, om jag inte inom en halv timmes tid har övertygat er om att ni bör följa med mig!

— Övertygat mig? Med våld? frågade Kenyon hånfullt.

— Fy, Mr Kenyon; och man har i alla fall sagt mig att ni är spirituell! Mina övertygelseförsök äro av helt annat slag. Låt oss komma på det klara med varandra. Vad har ni mot min affär i Southampton Row?

— Vad jag har mot er affär i Southampton Row! ropade Kenyon utom sig. Ingenting annat att det är den nättaste lilla svindel jag hört talas om i hela min praktik — professorn smålog diskret, vilket retade den unge detektiven ytterligare — och om min praktik inte är så lång, har jag i

alla fall reda på förbrytarhistorien här i landet rätt bra; men sannerligen om jag har sett maken till knepig svindel, herr professor! Å för all del, håll till godo! Ni annonserar i alla landets tidningar...

— Endast de bättre, avbröt professorn hastigt; men Kenyon fortsatte utan att akta på honom:

— Ja, tamigtusan, tror jag att jag sett er annons så ofta att jag kan den utantill: Psykisk Forskning. Professor Pelotard från Paris söker för stort vetenskapligt arbete upplysningar angående olika manier och samlarvurmer. Då det är bekant, att dylika sinnesriktningar oftast sammanhänga med höggradig tankspriddhet, själisk oro och minnessvaghet, torde ni vid eventuellt svar godhetsfullt lämna upplysningar om så hos er är fallet. Fullständig diskretion utlovas av professorn, som lämnar tacksamt erkännande av alla insända uppgifter. De obehag som göra tankspriddheten och minnets förslappning till ett verkligt gissel för den som lider därav, förebyggas och botas effektivt enligt professor Pelotards nya psykiska metod...

— Ert minne gör er heder, lyckades professorn inskjuta. Ni är tydligen ej i behov av min metod.

— Er metod! Jag tackar! ropade Kenyon och fortsatte med stigande energi sitt strafftal. Svar på er annons inflyta i massor; postmännen lära nog kunna intyga det. Ni får svar från folk som önska få sina vurmer beskrivna i er bok,

från folk som vilja bli behandlade, och från folk som vilja bägge delarna. Ni behandlar dem efter er metod, troligen inte gratis...

— En småsak, mumlade professorn, som artigt lyssnade till honom. Två pund per kur.

— Jag tackar! Men det är ingenting! Hittills är ni bara en humbugsdoktor som vem som helst. Er riktiga plan är finare. Ni har fått reda på att Mr Jones är tankspridd som professorn i skämttidningarna, och att han lever för samlandet av kinesiskt porslin; att Mr Brown, som är hans olycksbroder i tankspriddheten, uteslutande existerar för sina samlingar av teaterprogram, och att Mr

Smith, vars tankspriddhet är en visa i hela Kensington, finner sitt enda intresse i att samla mexikanska avgudabilder eller egyptiska mumier. Eventuellt behandlar ni dem efter er metod; men samtidigt infinna sig era, förlåt M. Lavertisse's, agenter hos herrarna Smith, Brown och Jones. Till herr Smith medföra de en sällsynt mexikansk avgud, till herr Brown program ifrån Globe-teatern på Shakespeares tid och till herr Jones en utsökt kinesisk porslinsgubbe. Herrarna Smith, Brown och Jones gripas av lystnad, ty er vara är förstklassig; men ert pris är det också, och en tvekan uppstår hos dem: köpa eller icke köpa, det är frågan. — För resten, var får ni era varor ifrån?

— Man har sina försänkningar, sade professorn småleende och tittade bortåt M. Lavertisse.

— Jag kan tänka mig det! Nåväl, min bästa professor, nu, medger jag, blir er plan snillrik. Just då herrarna Smith, Brown och Jones stå där och tveka, griper er agent in och säger: för all del, sir, vi sälja gärna på avbetalning; vecka, månad, kvartal, alldeles som ni vill, sir! — På avbetalning, tänker den arme Mr Smith; that's it, då märker man det ju knappast; och han skyndar att slå till. Eventuellt betalar han tvärt, men vad gör det? Ni förlorar ingenting, och nästa vecka är agenten där igen. Förr eller senare fastnar han i era garn. Ett knipslugt kontrakt uppsattes, som han undertecknar, och därmed

är han förlorad, ty som ni vet är han så tankspridd, att han knappt minns, om han stigit upp på morgonen — långt mindre, hur många gånger han gjort sina avbetalningar! Som han själv sadé: han märker det knappt! Agenten där- emot, han är inte angripen av århundradets gissel, tankspriddheten; han infinner sig regelbundet som ett urverk för att taga sina avbetalningar, och på det viset får kunden betala sina skatter tre, fyra, ja fem gånger om. Och under tiden har agenten varit där med nya klenoder som herrarna Brown, Smith och Jones köpt — på avbetalning! Och ni är fräck nog att föra bok över hur ni utplundrar dem!

— Man måste ha ordning i sina affärer! invände professorn.

— Alldeles rätt, men hade det inte varit för era böcker, hade jag aldrig kommit er på spåren, min käre professor! För era böcker, och för den röda peruken som gjorde er till M. Lavertisse och M. Lavertisse till er! Jag vet nu, att det var er jag träffade i affären i dag morse; men M. Lavertisse hade satt peruken slarvigt på i kväll, och det var det som väckte mina misstankar; dessutom en rödhårig fransman!

Professorn kastade en förebrående blick på Lavertisse, och Kenyon sade, synbarligen belåten med sitt anförande:

— Sannerligen, en söt svindel! Ni måtte ha förtjänat ordentligt på den?

6. — *Collins affärer.*

— Åja, åja, sade professorn och vinkade med handen. Men betänk, min bäste Mr Kenyon, vad man förlorar när folk betalar en med falska pengar, helst när de göra det så ofta som ni påstår! Vad tror ni jag gjort för ont i jämförelse med falskmyntarbandet? Småsaker; jag har endast bättre kunder, och om de betala sina varor litet för mycket, så, som ni själv sade, de märka det ju knappt! Nej, falskmynteri, min bäste herre, det är något annat — upprivande för ett sunt affärsliv helt enkelt. Och för en sådan sak vill ni anklaga mig!

Innan Kenyon hann säga något, tillade professorn lugnt: Det enda jag har med falskmyntarbandet att göra, är att jag i eftermiddag uppspåret dess samtliga medlemmar.

Kenyon flög upp från stolen. Vad, ni har... Prat! Han betraktade den unge fransmannen — han talade för resten utmärkt engelska — med ett uttryck av blandat hån och misstro... Trots allt låg det något i dennes utseende som kom honom att halvvägs tro det häpnadsväckande tillkännagivande han just gjort. Fast, nej! Dumheter! Falskmyntarbandet, som i tre veckor trotsat, den brittiska polisen och honom själv, skulle vara uppspåret av denne lille svindlare! Löjligt!

Professorn avbröt hans hastiga tankar genom att säga:

— Jag talar sanning, Mr Kenyon, och jag vill

bevisa det. Jag var just på väg att ringa upp er för att låta er arrestera det värda sällskapet. Till klockan tolv torde vi finna dem församlade, där jag lämnade dem; de hålla generalförsamling i kväll, ty i morgon börja utprånglingarna på nytt.

Kenyon bleknade; om utprånglingarna började var han förlorad.

— Vill ni ringa på och skaffa er hjälp av sex eller sju konstaplar, står mitt anbud fast, och ni kan arrestera dem. Min personliga välfärd offrar jag som de gamla romarna för statens, och efteråt kan ni följaktligen arrestera mig. Men klockan är nu över elva, och ni måste skynda er.

Efter en hastig blick på honom gick Kenyon till professorsn telefon, ringde på och gav sina order. Medan de väntade på ankomsten av konstaplarna, sade professorn:

— Ni kanske undrar, hur jag funnit dem? Helt enkelt genom att sovra mina tankspridda kunder! Jag hade märkt regelbundna poster av falska pengar — banken hade märkt det rättare — och efter ett mödosamt arbete lyckades jag finna, att de härrörde från chefen för bandet, som trotsat er så länge.

— Sex dagar, sade Kenyon hetsigt.

— Jag spårade upp dem på tre, genmälte professorn. Och just i eftermiddag, kan ni döma om min häpnad, då bandets anförare, den falske Lord Caxton, i ett anfall av vad man kunde kalla

tankspriddhetens apoteos, höll på att själv överlämna mig åt rättvisan! Lyckligtvis undkom han ... Jo, lyckligtvis, Mr Kenyon, ty annars hade jag nu inte kunnat överantvarada honom åt er.

Kenyon stirrade på professorn, som tyst smålog för sig själv. Efter några minuter hördes trampet av konstaplarnas sulor utanför, och man gick ut; den förkrossade M. Lavertisse, Mr Kenyon och professorn.

— Förlåt mig, ropade den senare i dörren efter detektiven. Under mitt tak tycks ni redan ha smittats av den sjukdom, ni nyss så vältaligt beskrev — tankspriddheten. Ni glömmer ert paket!

— Ah, era affärsböcker, sade Kenyon bistert. Tack, jag skall inte glömma dem.

— För övrigt ha vi inte långt att gå, tillade professorn.

— Jag visste det! sade Kenyon, stolt över att kunna spela ut ett trumfkort. Jag hade redan lyckats placera bandet någonstans här.

— Alldeles riktigt, de ha sin central i North Vereker Road. Och ändå säger man, att ni sover, Mr Kenyon!

•

North Vereker Road visade sig vara en kort gata med endast sex stora privathus; fem av dem föreföllo oupptagna. Under professorns ledning tog man sig in i trädgården till nr 4, i vars bottenvåning det lyste ur fönstren.

— Tillåt mig en liten olaglighet, sade professorn. Jag tar den helt och hållet på mitt ansvar. Låt tre av konstaplarna bevaka de upplysta fönstren, så öppnar M. Lavertisse huvudporten åt oss, och vi ta bandet i en kupp i matsalen.

Efter någon tvekan gick Kenyon in på hans förslag, M. Lavertisse började sitt arbete med de instrument, professorn gav honom, och denne vände sig till Kenyon.

— Det är ingen vanlig chef de ha, kan jag säga er. Jag kan lova er en liten överraskning.

— Jag hade halvt om halvt anat det, sade detektiven. Min teori var att endast en ytterst övad metallurg, ett snille rent av, och därtill en person med bästa tekniska utbildning kunde ha framställt legeringen till mynten. Sedel-papperet...

— Det får ni strax förklaringen på.

— Nåväl, jag följde denna tråd och sovrade materialet med hjälp av de torftiga signalement, jag kunde finna; men hela saken ledde mig in i en återvändsgränd. Jag kom för högt upp! Nu inser jag att jag kanske hade rätt...

Dörren sprang upp under M. Lavertisse's skickliga fingrar. I spåren på honom och professorn störtade Kenyon in med sina konstaplar. Plötsligt slog professor Pelotard upp dörren till en matsal, där ett bordssällskap på åtta personer var församlat, vände sig om till Kenyon och ropade:

— Ni hade rätt, Mr Kenyon, om det var dessa herrar, ni sökte, och deras chef; och jag kan förstå att ni lät avskräcka er från ert spår. Det är inte var dag ett falskmyntarband har en sådan chef; men det är inte heller var dag en sådan chef har sådana medhjälpare! Får jag presentera för er den man engelska polisen sökt i tre veckor, Mr Rufus Chandler, lärare vid Londons universitet, föreslagen nobelpristagare och ledamot av otaliga samfund; en snillrik ehuru något vansinnig vetenskapsman, en stor samlare och en av Londons tankspriddaste personer! Han är så tankspridd, att han i eftermiddag, då han fick Dion-Boutonbolagets kontrakt i handen, och fann det under-tecknat med R. C., for ned till Oxford Street och ville ha igen sina falska 200 pund för den bil han svindlat till sig som Lord Randolph Caxton!

Hittills hade dödsstillhet rått i rummet, men vid professors sista ord, störtade plötsligt en ståtlig vithårig herre upp från bordet i riktning mot fönstret. Som om denna händelse löst förtrollningen, flögo samtliga de andra bordsgästerna upp från sina platser; ett vilt handgemäng uppstod, vari konstaplarna hastigt fingo överhanden, och hela tiden ljud professors stämma genom larmet i en artig presentation:

— Jag får föreställa herrarna White, Younge, Hawkins, Burton, Waller och Edwardes, alla professor Chandlers medhjälpare i hans senaste och

ryktbaraste arbete; till sist presenterar jag rariteten i denna samling, Mr Tom Jeffries, förut anställd vid Bank of Englands sedelbruk, nyligen i laga ordning död och begravnen, därefter uppstånden från de döda och nu med sina kolleger på väg till fängelset!

En halv timme senare lämnade Kenyon, professorn och Lavertisse huset i konstaplarnas vård. Samtliga åtta förbrytare voro på väg till polis-kontoret; en hastig husundersökning hade gjorts och varit mer än nog att bekräfta samtligas skuld. De modernaste myntmaskiner hade funnits upp-radade i professor Chandlers laboratorium; högar av falskt guld, silver och sedlar hade anträffats i skåpen färdiga att börja cirkuleringen. Vad hem-ligheten med legeringarna beträffar, blev den i parentes sagt aldrig röjd; professor Chandler tog den med sig i fängelset oyppad. Allt i allt var saken klar; och med en suck av belåtenhet sade sig Kenyon, att han kunde sova lugnt.

Nedkommen på gatan harsklade han sig och sade:

— Vid närmare eftertanke, professor, vill jag inte ta upp sak mot er för er affär i Southampton Row; idén var så god, att jag skall tåga, om ni ger er mitt hedersord på att inte mer utplundra de tankspridda i England.

— Gärna, sade professorn leende. Jag hade halvt om halvt tänkt upphöra med affären i alla fall; den tog mycket tid och arbete. Vill ni i

gengäld visa mig vänligheten att ej nämna mitt namn i falskmyntaraffären? Behåll hedern därav för er själv, så gör ni mig en tjänst.

Kenyon rodnade, och räckte professorn det paket han bar i handen.

— Här har ni era böcker, sade han tafatt.

— Behåll ert paket, sade professorn leende. Mina böcker äro för länge sen uppbrända i Gothenburg Road. Jag bytte för säkerhets skull ut paketet, innan vi gävo oss av på vår lilla expedition.

Kenyon betraktade honom skrattande. — Ni ger mig respekt för Frankrike, professor, sade han, mot sin vilja sympatiskt berörd av denne skicklige skojare med sitt goda humör.

— För all del, ja, sade professorn, på min mammas sida är jag fransman, annars är jag svensk.

— Svensk, by Jove!

— Ja, och kalla mig inte professor Pelotard, om vi träffas igen, vilket ju är sannolikt. Kalla mig Mr Collin!

III.

Mr Isaacs' sorgliga historia.

Mr Ernest Isaacs var medlem av Londons börs; hans valspråk i affärer var: gör alltid mot människor, vad du icke vill att de skola göra dig; och hans mål i livet att bli adlad av Edward VII.

Vid Mr Isaacs' vagga torde ingen ha anat, att han en gång ens skulle drömma om en dylik ära; och om någon gjorde det, har det förblivit obekant, eftersom man icke vet var Mr Isaacs' vagga stod. Vi kunna gå längre och säga att det är ovisst, om Mr Isaacs över huvud taget haft en vagga, ja, om han ens var en född Isaacs. Med undantag av att han var född någonstans i Tyskland någon gång i början på 70-talet, är allting angående Mr Isaacs' liv upptill tio års ålder lösa spekulationer av den art, att ej ens han själv skulle vilja bygga en affär på dem.

Vid sagda ålder finna vi honom emellertid på en tysk emigrantångare, destinerad från Hamburg till Newyork; huruvida Mr Isaacs, som då var en späd gosse med krokig näsa och ödmjuka svarta

ögon, även var destinerad till Newyork, var en oklar fråga för honom, ty han saknade biljett. I Southampton löstes denna fråga på ett enkelt sätt av kaptenen, i det han brutalt kastade Mr Isaacs i land utan att bekymra sig om hans vidare öden. Vilka dessa närmast voro är obekant; men i början på nittioalet finna vi honom på hans stamfrände Mr (senare Sir) Adolphus Loewensteins kontor, och därmed veta vi, att han var i en god skola; en god, men en hård. Ty knappast en kines kunde leva på den lön, Mr Loewenstein gav, och utföra det arbete, han fordrade; men Mr Isaacs gick i land med bådadera, tills han kort före boerkriget började spekulera på egen hand. Boerkriget gjorde Sir Adolphus till mångmillionär och Mr Isaacs, som likt schakalen följde i spåren på detta stora roвлеjon, till millionär. Redan 1902 ansågs han allmänt som en gjord man.

Åren 1902—1906 följde med ökade konton för den unge börsmannen; under tiden dog Sir Adolphus som medlem av parlamentet, och under tiden mognade Mr Isaacs' äregiriga drömmar till handling. Redan länge hade han insett att titlar och äreposter lättast tillfalla den offentlige mannen; och då förberedelserna till parlamentsvalen började år 1906, kände Mr Isaacs i sitt bröst en stämna, som manade honom att hävda sin politiska åskådning och representera de engelska väljarskarorna. Beredd som han var att offra stora summor härför — det första offret hade han

för länge sedan bragt genom att låta döpa sig med kallt vatten — erfor han endast en svårighet, men av allvarlig art: vilken var denna politiska åskådning, och till vilka väljarskaror skulle han vända sig? Liberal kandidat — konservativ kandidat? frågade Mr Isaacs tjugu gånger om dagen de små prästkragarna på sitt bord. Vadhållningen på börsen tog riktning mot de konservativa; och ett ögonblick kände Mr Isaacs en fast inre förvissning om att han var liberal in i hjärteroten och ingenting annat än liberal. Men i sista stund nådde honom rykten, att de liberala ej stodo väl på högre ort; Beaconsfields skugga reste sig varnande och löftesrik, och supplerande den magiska formeln Benjamin Disräeli, Lord Beaconsfield, med den ej mindre betydelsefulla Ernest Isaacs, Lord Horseham (hans nyinköpta lantställe), skyndade Mr Isaacs att ställa sig till de konservativa valbyråernas disposition.

På dessa blev förtjusningen stor över denne rike kandidat, som var beredd att offra alla summor och avge alla löften utan att sätta dem i halsen; och med stort dån av pukor och trumpeter lancerades Mr Isaacs på den politiska vädjobanan som konservativ kandidat i Shorewich. Shorewich var en stad på västkusten, som på de sista åren gjort ett nästan amerikanskt uppsving, och som var otroligt stolt däröver. Några veckor förgingo, under vilka Mr Isaacs var ständigt sysselsatt med att hålla tal, avge löften och *p r e n d e r e m a n u s*,

den liberale kandidaten Mr Walsh likaså; och äntligen gick solen upp för den stora valdagen. Fanor viftade, vagnar rullade omkring, staden var blomsterprydd; äntligen, vid niotiden på aftonen, tillkännagåvo tidningarnas och valbyråernas transparanger resultatet: Mr Isaacs, konservativ 9,001; Mr Walsh, liberal 13,276; liberal majoritet 4,275. Folkets röst hade talat; för Mr Isaacs lät den som ett skärande hånskratt, och han gick i enrum för att revidera sina planer.

Ett hastigt överslag visade honom att valkampanjen med checker till partikassan kostat honom nära tiotusen pund. Tiotusen pund hade han kastat ut! Vräkt bort till ingen nytta! På ett odugligt parti och en samling idiotiska valmän. Han, som under många år arbetat för ett pund i veckan, som under största delen av sitt liv ej haft råd äta mer än ett mål om dagen, och som aldrig vetat av andra gratisnöjen än de kristna kyrkorna, han hade kastat ut tiotusen till förlustelse för dessa! *Quos ego...* sade Mr Isaacs icke, ty ej ens med lärda män talade han latin, men så voro hans känslor. Och besluten att enligt gammal sed låta motståndaren betala krigskostnaderna startade han en vecka senare Brittiska Digammabolaget med säte i Shorewich.

Valkampanjen hade visat honom stadens sårbara punkt, dess amerikanska självförtroende och övermod; att han ej lärt inse den förgäves, visas av Digammabolagets prospekt, som in extenso

återfinnes i Shorewich Guardian. »Shorewich,» heter det där, »åtnjuter, utom andra fördelar, den av ett läge vid Atlantiska oceanens kust. I årtusenden hava dess väldiga vågor rullat in mot vår strand än smekande, än förhärjande; alltid till ingen nytta. Ty vad är resultatet av all deras väldiga oro och kamp? Intet; så har det varit sedan begynnelsen, och så skulle det fortsatt att bli, om ej i dessa dagar en ung man lyckats lösa problemet att tillgodogöra sig denna gigantiska och obegagnade energi.» En värtalig beskrivning följer av den unge uppfinnaren, Mr Geoffrey Maxwell (en utfattig ingenjör, som på obekant sätt korsat Mr Isaacs väg; kan han ha velat låna pengar av denne finansman? Man vet det ej); och efter en något kortare exposé av den teori — digammateorien * — enligt vilken han ville lösa sitt stora problem, fortsätter tidningsprospektet:

»Vår stad är med rätta stolt över sitt 'amerikanska' uppsving under de senaste årtiondena; i och med detta företag skall den ha ökad grund till stolthet. Att kuva vågorna, att tillgodogöra sig de oerhörda kraftresurser som ligga bundna i dem, det är ett företag värdigt den stora republiken på andra sidan av den ocean, Mr Maxwell vill betvinga; och ett företag som visar att ej all dådlust och energi är att finna på dess sida av världshavet.»

Prospektet är undertecknat av de bekantaste

* Digamma var en grekisk bokstav, liknande vårt F.

männen i Shorewich med omnejd, vilkas bekantskap Mr Isaacs gjort under valkampanjen, bland annat av Mr Walsh, M. P.; för sig själv hade den blygsamme börsmannen funnit en plats i nedre vänstra hörnet god nog. Aktierna lancera- des till ett pris av två pund stycket, begeistringen i staden var allmän, och inom två dygn var aktiekapitalet — 30,000 pund — fulltecknat. Mr Isaacs själv var engagerad för tusen aktier. Går det, tänkte han — åtskilliga auktoriteter ansågo det för möjligt — så är det bra, i annat fall finns det många vägar ur lyan för en gammal börsräv!

Medan Mr Maxwells förarbeten togo sin början, och medan Mr Isaacs agenter arbetade på en hausse i det nya bolagets aktier, gjorde denne upp sin räkning med det konservativa partiet. Vad som passerade mellan honom och detta har strängt hemlighållits av båda parterna; men två veckor efter det hans namn på egen begäran strukits av de konservativa klubbarna, lämnade Mr Isaacs England. I stället för i de konservativa listorna återfanns hans namn i de liberala; en inledande check var överlämnad till den liberala kassan, och försedd med en sekreterare med garanterade kunskaper om Englands kolonier, avreste Mr Isaacs till Afrika. Hans plan var dubbel, att breda glömska över den olyckliga kampanjen i Shorewich, och att långsamt bereda sig ställning i det liberala partiet; till detta ändamål medfördes

sekreteraren, Mr Bass, vars artiklar om »kolonierna ur liberal synpunkt» skulle göra't. Dessa artiklar voro nämligen signerade Ernest Isaacs.

Under långa månader vaggades Mr Isaacs av olika fortskaffningsmedel från Afrikas ena ända till den andra. Västafrikas pestdrypande träsk och urskogar efterträddes av Sydafrikas kopjes, förbi-rullande vidder och oändliga horisonter, vilka följdes av nya skogsbälten och jaktmarker; »Rhodesia», förkunnade Mr Bass; — tills Mr Isaacs äntligen, med en suck av lättnad, fann sig hemma i det

Egypten, hans förfäder så dåraktigt lämnat några tusen år förut. Efter studiefärder längs Nilen, hamnade han slutligen i augusti i det utdöda Kairo; och på Shepherd's Hotel mötte han sitt öde i form av en ung engelsk skådespelerska, Mrs Daisy Bell, som råkat fastna där.

Vilka makter, som förmådde Mrs Bell att lyssna till Mr Isaacs' böner, veta endast hon själv och Parrs Banks Kairokontor; vilka däremot de makter voro, som drogo Mr Isaacs till henne är lätt att avgöra. Han hade all orientalens lystnad efter blåa ögon, blont hår och ett vitt skinn, och i Mrs Bell fann han allt detta — allt vad han under ödmjukt sänkta, kupiga ögonlock stirrat efter i engelska balrum. Visserligen var Mrs Bell en smula fri, och hennes tal ofta allt annat än ja, ja, och nej, nej, men i Mr Isaacs' ögon var hon utan fläckar. Några dagar tillbragtes i sällhet i Kairo; därpå fann Mrs Bell staden för gräsligt hemsk; en Lloydångare avgick just lägligt från Alexandria, och i mitten av september finna vi paret på Hôtel de Paris i Monte Carlo, där de tryggt inlogerat sig, eftersom staden var utdöd. Mr Bass var sänd i förväg till England.

Några dagar gingo, under vilka Mr Isaacs, som under ett helt års tid undvarat börsspelet, kastade sig över trente-et-quarante-borden, medan Mrs Bell spelade bort de pengar, han gav henne, på rulett. En vacker dag fick Mr Isaacs vid lunchen ett brev från sin kontorschef, som för ett ögonblick grumlade hans lycka.

Dagen förut, skrev kontorschefen, hade de första experimenten ägt rum med Mr Maxwells apparater, och enligt vad han kunde meddela hade de slagit långt ifrån väl ut. Ingenting hade låtits komma till allmänhetens kännedom; men trots bristen på upp-

lysningar, eller till följd av dem, hade börsen genast givit utslag; aktierna, som boomats upp till 6 pund 8 shilling, hade sjunkit till sex. Lugnande artiklar hade emellertid genast publicerats av *Financial Leader*, Mr Isaacs' speciella organ. Vad vore att göra med de 500 aktier, Mr Isaacs ännu innehade?

Vad som vore att göra? svor Mr Isaacs — han hade lagt sig till med högst kristna svordomar — sälja, sälja, sälja! om så hela England finge reda på att han sålde ut! Fast hum... Engelska publiken var så pedantisk, och vilka tankar som månne komma i den, sedan den fått veta att Mr Isaacs offentligt avkastat digammaaktiernas tunga skrud, efter att själv ha startat bolaget, det tålde att tänka på. Tanken gav Mr Isaacs ett ögonblicks oro; och hans beslutsamhet övergick i eftertankens kranka blekhet. Men vem vet? Kanske kunde något inträffa! Mr Isaacs beslöt att för en gångs skull överlämna saken åt slumpen. Vad vore i nödfall en förlust på 1,000 pund? Mr Isaacs blåste ut ett illustrativt rökmoln. På eftermiddagen gjorde han bekantskap med herr Filip Collin.

Herr Collin hade tillbragt våren och sommaren i England, sysselsatt med olika små företag, som gått mer eller mindre fint. På hösten hade han plötsligt gripits av vandringslusten; och den oro, som förr resulterade i galna studenteskapader till Köpenhamn och Berlin, drev honom nu ut på en zigenartur på kontinenten med en spatserkäpp.

som enda packning. Under höstens sömnigt blåa eller klardjupa himlar hade han irrat kring några dagar i Normandie; därefter hade han låtit P.-L.-M.-bolaget slunga sig ned i Bourgogne, och ytterligare en vecka senare gick han in i det gamla Provence vid Medelhavets stränder, under oliv- och pinjekronor i små gulvita städer. Slutligen hade han likt Mr Isaacs hamnat på Hôtel de Paris i det septembertomma Monte Carlo.

Sagda eftermiddag stod herr Collin med handen i byxfickan försjunken i nyfiket beskådande av en hög lousier, han satt på svart vid ett trentet-et-quarante-bord, då han plötsligt kände en mjuk hand läggas på sin axel och hörde en bevekande röst viska i närheten av sitt vänstra öra:

— Darling, giv mig litet pengar! Jag har haft en sådan gräslig otur.

— Rouge perd et couleur, sade krupiären.

Filip drog in sin vinst och vände sig om för att se vem det var som bad så vackert om pengar. Han möttes av ett häpet utrop, två uppspärrade blå ögon — enfin, af Mrs Daisy Bell.

— F-förlåt, stammade hon. Å, förlåt mig... Jag tog fel. Vad tänker ni om mig? Jag tog er för någon annan, ni är så rysligt lik honom — bakifrån, menar jag — jag... Men där kommer han! avbröt hon sig och skyndade mot Mr Isaacs, som just kom in från rulettsalen. Ernie, kan du tänka dig, jag tog fel på dig och denne herre, och jag bad honom om pengar!

Filip, som genast och till sin stora överraskning känt igen Mr Isaacs från de illustrerade tidningarna, skyndade sig att säga några artiga fraser; och medan Mrs Bell fladdrade bort vid Mr Isaacs' sida, kastade han en lång blick efter henne, ty hon var verkligen mycket vacker. Men vad tusan gjorde Mr Isaacs i Monte Carlo — i detta sällskap?

Emellertid hade han nästan glömt episoden, då

han på aftonen plötsligt åter stötte samman med den store finansmannen i Hôtel de Paris' hall.

— Ni är alltså hemma i Europa igen, Mr Isaacs! sade Filip i förbigående med ett artigt leende.

— Sch-sch! Inga namn, viskade Mr Isaacs. Ni är en man av värld... ni förstår.

— Jag förstår, sade Filip med ett undertryckt smålöje.

Mr Isaacs skruvade på sig. Törhända var det bäst att tysta munnen mera effektivt på denne herre som kände honom; engelska valmanskåren är ytterligt moralisk.

— Förlåt mig, sade han, är ni ensam? Vill ni dinera med mig... med oss. Det skulle vara mig... oss ett stort nöje.

— Tackar, sade Filip, ni är alltför vänlig; men jag är säker på att jag endast skulle vara i vägen.

— Nej då, nej då. Ni är hjärtligt välkommen. Här kommer Mrs Bell. Daisy, törs jag be att få föreställa min vän...

— Professor Pelotard, sade Filip med en buggning, och de gingo in i matsalen.

Middagen var förträfflig, vinerna ej mindre, och stämningen blev snart den bästa. Filip berättade det senaste skvallret från London, sina reseäventyr och historier ur sin praktik, som han kallade den. Mrs Bell uttryckte sin beundran för vetenskapen, och man talade en stund om Marconi, som Mr Isaacs kände.

— Apropos vetenskap, sade Filip, är det under-

bart, vad tekniken gör för framsteg i våra dagar. Enligt vad jag läste i tidningarna i dag, tycks ett nytt problem vara definitivt löst — frågan om att utnyttja havsvågornas kraft. Det är en ung ingenjör Maxwell, som just fått sina apparater färdiga, någonstans på västkusten. Försöken tyckas ha gått över förväntan väl, enligt Daily Mail; Daily Mail hade visserligen klippt sin notis ur Financial Leader, så att den var utslutande skriven ur börssynpunkt; men man fick i alla fall en klar uppfattning av saken. Ett storartat företag, Mr Isaacs!

Mr Isaacs skyndade sig att invärtes uppsända en tacksägelse över pressen.

— Ett storartat företag, professor, sade han, och tillade med tonvikt: även ekonomiskt.

— Jag kan tänka mig det, sade Filip. Har ni närmare reda på bolaget?

Mr Isaacs blinkade hastigt till av förvåning. Alltså visste professorn ingenting om hans förhållande till bolaget! Tänk, om här vore något att göra! Med en orientalisk glimt i sina högvälvda ögon lutade han sig fram över bordet mot Filip, som just höll på att skala en persika, och sade med sin bästa affärsstämma:

— Jag känner bolaget väl, professor; och om ni vill veta min åsikt om det, kan jag säga er att dess aktier äro enastående som spekulationspapper. Ni har läst artikeln i tidningarna; nåväl, jag är med bakom kulisserna, som ni vet, och

jag kan säga er, att artikeln var mycket för försiktigt hållen. När allmänheten får reda på resultaten av Maxwells försök, kommer det att bli rusning till börsen; ett sådant spekulationspapper som Digammaaktierna kommer helt enkelt inte att finnas på börsen!

Filip betraktade honom forskande; ej en min i Mr Isaacs' ansikte förrådde tvetydigheten i hans ord; allt talade om uppriktigheten hos en klok och erfaren man som sagt sin innersta mening.

— Det är ju en dundrande tip, ni ger mig, sade Filip. Jag spekulerar själv, litet...

— Så! Ni spekulerar, professor! Mr Isaacs såg ned på sin druvklase för att dölja den belåtna glimt, som föddes i hans ögon vid Filips ord.

— Ja; vad är det för underligt i det? Man måste vara praktisk i våra dagar; den tankspridde professorn duger inte längre — Filip smålog tyst vid tanken på hur tankspriddheten lönade sig för en professor han kände! Enfin, jag har lust att lägga era ord om Digammabolaget på hjärtat, Mr Isaacs!

Mr Isaacs lade bort fruktkniven med en invärtas välsignelse över slumpen eller den kristianska försynen som fört honom samman med denne lättlurade vetenskapsman.

— Hör på, professor! sade han och började tala, under det Filip uppmärksamt hörde på och då och då kastade en blick på Mrs Bells förtjusande hals.

Tre dagar senare, en dag före Mr Isaacs, reste Filip hem till England som ägare till femhundra aktier i Brittiska Digammabolaget. Mr Isaacs hade lyckats över förväntan i sin kupp. I vanliga fall skulle Filip aldrig gett sig in i en affär, om vilken han visste litet eller intet; men där han suttit i den ljumma sommarkvällen som gäst vid finansmatadorens bord, hade det syntts honom som ett helgerån, om han ej begagnade sig av den dundrande och oegennyttiga tip, denne gav

honom. Kanske hade han också låtit sig påverkas av Mrs. Bell och hennes synbara beundran för en man som ordnade affärer på tretusen pund vid middagsbordet. Alltnog, vid kaffet hade Mr Isaacs telegraferat till sitt kontor att överlåta de aktier i Digammabolaget, han innehade »för en vän», till professor Pelotard mot en kurs av 6 pund stycket; och samtidigt hade professorn telegraferat till sina bankirer att utbetala beloppet till Mr Isaacs' order.

Vid avskedet hade Filip för ett ögonblick kallats avsides av Mrs Bell.

— Kom och hälsa på mig någon gång, hade hon sagt. Jag bor så trevligt i Sutherland Avenue 26. Men kom försiktigt; Ernie är så rysligt svart-sjuk, och han dricker te hos mig var dag klockan fem, har han lovat!

Filip hade beredvilligt lovat att komma.

En dag efter hans ankomst till London, anlände Mr Isaacs, officiellt från Egypten, och motogs med stort gny och vapenbrak av den liberala pressen. Dagen efter proklamerades han officiellt som frisinnad kandidat för South Watford, där ett fyllnadsval blivit nödvändigt efter förre kandidatens död.

Det var tre dagar senare, Filip började få första begreppet om Mr Isaacs' affärsmetoder. Det var en regnig och blåsig senseptembermorgon, och Filip hade knappt hunnit öppna sin morgontidning förrän hans blick föll på en artikel med rubriken: Ärligt spel eller ej? Och underrubrikerna voro:

Hurudan är Brittiska Digammabolagets ställning?
Vi önska klarhet.

Filip slukade artikeln med uppspärrade ögon och lät tidningen sjunka med en häpen ed. Den långa artikeln tycktes kunna sammanfattas i en kort sats: han hade blivit lurad och det så grundligt han kunde önska! Digammabolaget var grundat av Mr Isaacs; högst misstänkt i så fall, att Mr Isaacs sålde dess aktier »för en vän»! Ingenting hade publicerats angående försöken för en vecka sen; man och man emellan viskades det, att de betydde rena ruinen för bolaget; inga nya försök hade företagits, och bolagets styrelse teg fortfarande. — Är detta ärligt spel? frågade tidningen. Eller äro direktionens medlemmar nog hänsynslösa att låta enskild fördel gå före allmänt väl — sälja de ut i hemlighet? Hurusomhelst, under gårdagen hade aktierna gjort ett kursfall som måste betecknas som nära katastrofen; från sex pund till tre pund tio! Bolagets styrelse måste tala, slutade tidningen. Vi önska klarhet.

Tio minuter senare flög Filip i sin bil ned till City och höll utanför sira mäklares, Messrs. Charles och George Robinsons kontor. Han begärde audiens och fördes in till Mr George, den yngre.

— Vad är er åsikt om Digammabolaget, Mr Robinson? frågade Filip utan att taga plats.

— Min åsikt om Digammabolaget? sade mäk-

laren skrattande. Vill ni höra den? Då kan jag — tills vidare privat — säga er: rena rama svindel.

Filip bleknade. Tretusen pund voro femtedelen av hans kontanta förmögenhet, och dem hade han placerat i detta företag — tack vare Mr Isaacs!

— Ni ser så ängslig ut, sade Mr Robinson. Är ni engagerad i bolaget? Vi ha åtminstone ingenting placerat för er.

— Ja — jo, jag är engagerad i bolaget, sade Filip. En smula. Köpte privat.

— Det smärtar mig, sade Mr Robinson och rynkade ögonbrynen. Hur hög kurs har ni betalt?

— Sex.

— Ah — det har alltså varit nyligen, som ni...

— Ja; och ni anser således, att bolaget måste spricka?

— Absolut — det vill säga, kanske kan direktionen lugna allmänheten en tid än genom tidningsartiklar. Eller...

— Ja?

— Eller kan falliten undvikas genom att någon välkänd person träder i bräsch.

Filip visslade lätt. — Till exempel Mr Ernest Isaacs? sade han.

Mäklaren brast i skratt. — Till exempel fan själv, sade han. Isaacs! Han hade visst 1,000 eller 500 aktier i bolaget från början, men ge er hin på att han sålt dem i tid till någon lättrogen åsna!

— Hm; ja; högst sannolikt. Ja, jag tackar er

för era upplysningar, Mr Robinson, sade Filip och gick.

— Och för Guds skull, ropade mäklaren efter honom, sälj — sälj — sälj!

Filip blev stående på trottoaren, försjunken i tankar mitt i Londons förmiddagsvimmel. Sälja! Jo, det var nog ett gott råd, men så fördömt roligt var det inte att bli av med 1,500 pund; det var för resten det minsta han förlorade efter kursfallet. Och sälja! Vem fan ville köpa ett sådant papper? Hans tretusen voro säkert sin kos utan återvändo. Hans pengar voro borta tack vare Mr Isaacs, och alla de små, små aktieägarnas också, som tidningen talat så vackert om! Alla förlorade de tack vare Mr Isaacs. Och bolaget kunde räddas, om Mr Isaacs trädde emellan. Men Mr Isaacs ville inte. Ville säkert inte. Kunde man inte förmå honom? Just troligt! Tvinga honom? Omöjligt! Och alltså voro pengarna borta, eftersom inga andra medel funnos än övertalning och tvång...

Men om... ja, om... Omöjligt? Nej, inte om... och om... Det vore verkligen betalning med ränta! Med ett gapskratt, som lockade Mr George Robinson, att häpen se ut genom fönstret, tog Filip ett indianskutt upp i sin bil, ropade mellan två skrattsalvor en adress till Lescot och försvann i dunkla missioner i Londons vimmel liksom den dag, då han förberedde sin hämnd mot Mr Bateson.

Ty han hade en plan, en fin plan, en genialisk plan! Djärv, men vad riskerade han? Att misslyckas? Nej, tusen gånger nej! Fängelse? Bah, det hade han riskerat nu i sex år!

Vid ett-tiden stoppade han under ytterligare ett jubelskratt ned ett par stämplade papper i sin ficka — första frukten av hans hämndarbete. Och dock skulle en utomstående knappt kunnat fatta den glädje han visade över deras ägande. Ty vad var det? En order att arresteras Mr Isaacs för brottsligt förfarande? En fullmakt att med polishjälp tvinga honom att vedergälla sina offer? Nej; en tillåtelse att samma eftermiddag upptaga biografbilder i en närmare angiven gata. —

Mot eftermiddagen blev vädret vackrare. Det blåste; skyarna fladdrade ut över himlen som gardiner flaxa ur ett fönster, solskenet lekte i vattenpussarna, och tusen blå rökar virvlade upp mot höstrymden.

Sutherland Avenue är en tvärgata till Maida Vale i norra London, huvudsakligen bebodd av operett- och varietédamer; med rätta åtnjuter den dåligt anseende. Huset nummer 26 är en röd tegelvilla av samma typ som de övriga husen i gatan; och i dess bottenvåning bodde år 1907 Mrs Daisy Bell.

Klockan halv fem sagda eftermiddag svängde en enkelt klädd, fetlagd, medelålders man av godmodigt utseende om hörnet till Maida Vale. Under ena armen bar han ett hopfällt stativ och i handen

en svart låda som liknade en kamera. Kommen mitt för huset n:r 26 stannade han, ställde upp sitt stativ på trottoaren och placerade omsorgsfullt sin kamera ovanpå. Därpå spottade han bort sin cigarrettstump och tände med välbehag en ny giftigt stinkande cigarrett.

Tre små gossar ur någon närliggande slum skyndade sig att slå ring kring den intressante mannen och hans apparat, och en poliskonstapel som patrullerade i Maida Vale, gjorde en sväng inåt Sutherland Avenue och stannade med händerna på ryggen framför honom.

— Kinograf? frågade han lakoniskt.

— Jo, något, sade den fetlagde mannen.

— Urban? frågade poliskonstapeln.

— Pelotard, svarade den fetlagde mannen utan att ta cigarretten ur munnen.

— Känner inte firman. Papperen i ordning?

Den fetlagde mannen tog upp ett par papper ur fickan och räckte dem likgiltigt till poliskonstapeln, vilken omsorgsfullt genomläste dem.

— Mrs Bell? sade han vid åsynen av ett namn i dokumentet. Är det hon som bor härinne?

— Ja, d'ä hon.

— Hm; inte för tidigt hon börjar knoga igen. Livligt stycke?

— Något! Den fetlagde mannens sätt blev ivrigare medan han talade. Ur den Älskades Famn, eller Bortförd av Banditerna, det är titeln. Vi har ett alldeles nytt sätt att ta bilderna, ser ni,

konstapel. Aktörerna ska skrika och ropa så mycket dom kan, så det blir naturligt. Och fina aktörer har vi! Mrs Bell är bra förstås; men vår huvudaktör — den! Ni blir häpen, när ni ser, hur naturligt han spelar; en röst, säger jag er, som kan höras härifrån till Paddington.

— Hm; gör det inte för livligt, sade konstapeln. Men den fetlagde mannen lyssnade inte längre till hans ord; en automobil hade på breda gummihjul svängt om hörnet från Maida Vale och stannat utanför n:r 26. Den fetlagde mannens ansikte uttryckte idel spänning, och han vevade för brinnande livet. En välklädd medelålders herre av

hebreisk typ, klädd i överrock och cylinder, steg ut ur bilen, gav hastigt en order åt chauffören, som med ett svagt grin for bort, och gick uppför den korta trädgårdsgången till dörren n:r 26. Innan han hunnit fram, rycktes denna upp, och en blond, blåögd dam blev synlig i en förtjusande tea-gown. Hon bredde ut sina armar mot den välklädde herrn, kastade en slängkyss honom till mötes och ropade: — Å, Ernie, vad du dröjt! Skynda dig in får du te! Den välklädde herrn lyfte belevat på sin cylinder och kysste hennes hand; därpå försvunno de in genom dörren till n:r 26. Den fetlagde slutade veva och vände sig med en glimt i ögat till poliskonstapeln.

— Fint, va, konstapeln? Så naturligt dom spelar!

— Tja, sade konstapeln kritiskt; men förbannat slött stycke.

— Det blir livligare sen, fan så mycket livligare sen. Kan ni hålla folket på avstånd, om det behövs, konstapel?

— Håll vad om det, sade konstapeln tryggt och gick med värdiga steg nedåt Sutherland Avenue.

Därpå blev det en paus. Trafiken brusade beständigt ute i Maida Vale, men i Sutherland Avenue hade det blivit stilla; skymningen gav de första tecknen på sitt annalkande, och såväl de tre små gatpojkar som den fetlagde mannen tycktes

otåligt vänta på fortsättningen av det började dramat. Just då den senare efter en ängslig blick upp mot rymden morrade: — Fan vad dom dröjer; nu kan väl Ernie vara i gång! klövs äntligen stillheten av ett ljud. En ny auto, en täckt blågrön Daimler, flög runt om hörnet från väster, svängde upp längs gatan och höll inne framför n:r 26. En medellång herre med teatraliskt utseende och yvig röd peruk hoppade ut och vinkade åt två andra av liknande typ att följa efter. Han sprang upp till husdörren i n:r 26, slog upp den på vid gavel, så att man såg rakt in i hallen, och ringde på i bottenvåningen till höger, Mrs Bells våning.

— Lavertisse! mumlade mannen vid apparaten, som åter börjat vea för brinnande livet. Då kunde inte professorn komma själv.

Dagsluset föll rakt in i hallen i n:r 26 och den underliga scen som nu utspelades där; en scen, vari den enda hörbara aktören från gatan räknat var den teatraliske M. Lavertisse. Kort efter hans ringning öppnades dörren till Mrs Bells våning, och en jungfru visade sig.

— Kan jag få träffa Mr Isaacs? hörde Lavertisses röst.

Jungfruns svar var ohörbart, men av hennes gester syntes det, att hon gav ett tvärt nej på M. Lavertisses begäran. — Men jag måste, jag måste det, kom åter Lavertisses gälla stämma inifrån hallen. Jag vet att han är här, och att

han inte vill bli störd. Men det är nödvändigt. Ni måste störa honom. Hans heder och ära bero på att jag träffar honom. Ja, mera, mitt barn, hans parlamentsplats!

Jungfruns ansikte uttryckte oblandad häpnad, och Lavertisse fortsatte, under ivriga gester, och i det han sköt henne in genom dörren:

— Ni måste störa honom! Jag tar risken på mig. Gå bara in och säg: er heder och ära bero på att ni kommer ut, Sir; ja, mera, er parlamentsplats i Watford!

8. — *Collins affärer.*

Full av den tydligaste bestörtning försvann pigan; och en paus uppstod, som M. Lavertisse fyllde med diverse vilda gester. Därpå öppnades dörren åter och en herre visade sig på tröskeln. Var det den elegante herrn i bilen, som nyss anlät? Ja, men ej mera i rock och cylinder; en eldröd fez prydde hans huvud och en fotsid nattrock av samma färg omhöljde hans kropp. Han tycktes något upphetsad. Knappt hade M. Lavertisse fått syn på honom, förrän han lyfte armarna och med ett bevekande tonfall ropade:

— Gudskelov, att jag träffade er, Sir! Ni måste genast följa mig. Er heder, er ära; ja, mera, er parlamentsplats stå på spel. Man förehar ett anslag mot er; men var lugn, vi skola rädda er. England väntar att var man gör sin plikt.

Mr Isaacs' ansikte uttryckte den ytterligaste bestörtning, under det han lyssnade till dessa ord. Han tog ett steg framåt ut i förstugan, lade handen på M. Lavertisses axel och sade något. Ehuru inte ett ljud trängde ut på gatan, var hans minspel dock till fyllest att tolka hans yttrande; och detta minspel sade:

— Hör på, min snälle vän; ni är tydligen rubbad. Det är synd om er; men laga er nu strax i väg till hospitalet igen, så skall jag ingenting säga åt polisen. Men fort skall det gå!

Den fetlagde mannen vid stativet, som vevat på under största upphetsningen, såg hastigt upp och fann sin vän poliskonstapeln återvänd och

betraktande förloppet i hallen. — Fin spelare, Isaacs, underbart, viskade kinografmannen hastigt. Kan man inte riktigt höra, vad han säger? Och hör på Lavertisse!

— Sir, ropade Lavertisse, ni misstror mig; ni ser i mig en legd dolkman; det är falskt; jag svär, att det är falskt; och om ni följer mig, skall ni finna edra fiender samlade i British Museum.

Mr Isaacs ögon fylldes av den aktning, många folkslag visa de svagsinta, och han tycktes tveka om vad han skulle göra; mannen vid kameran dansade på tå av förtjusning, och han fick tid att viska till konstapeln: — Passa på, nu hugger dom i på allvar! innan hans ord bokstavligen besannades. Ty med ens, innan Mr Isaacs hunnit ana något, flögo M. Lavertisses armar upp och slöto sig som ett skruvstäd kring hans kropp; en vissling ljud, och de två männen i Lavertisses bil, som hittills väntat på trottoaren, rusade pilsnabbt in i hallen. Hastigare än det kan beskrivas, förändrades scenen därinne. Mr Isaacs försvann plötsligt från gatan räknat, och i hans ställe syntes blott en eldröd, sprattlande nattrock i armarna på tre djävulskt skrattande banditer. Och om Mr Isaacs spel hittills varit stumt från gatan sett, lyfte det sig nu, som tidningarna säga, till en vokal prestation av betydande slag.

— Hjälp — hjälp — hjä-ä-älp! Man rövar mig — man för bort mig — hjälp! tjöt det ur den röda nattrocken. Polis — hjälp, man rövar mig! Daisy — polis!

Nattrocken flaxade till för en våldsam spark och Mr Isaacs' röst tystnade för ett ögonblick. Under kvävda skrik flyttade sig den röda nattrocken i de tre människors armar ut på gatan; och plötsligt dök Mr Isaacs skäggiga huvud åter upp ur dess djup. Ett vilt nödrop hördes; därpå försvann huvudet; och fönstret till bottenvåningen i n:r 26 slets upp. Omramad av fönsterväxter visade sig Mrs Daisy Bell.

— Ernie, Ernie! ropade hon med en stämma som vibrerade av förskräckelse. Ernie, var är du? Jag hörde din röst. Jag hörde tydligt din röst!

Åter gjorde Mr Isaacs en våldsam sprattling i sina förtryckares armar; och åter dök hans tillrufsade ansikte upp ur nattrocken, präglad av mordlusta; ett illtjut genljöd från hans läppar och han försvann på nytt. Mrs Bell flög tillbaka, kastade händerna mot höjden och gav till ett rop,

som lockade fram ansikten i fönsterna längs hela gatan.

— Ernie, Ernie, ropade hon snyftande, är detta du! Å, vad skall jag göra? Vad skall jag göra? Man rövar min Ernie; vad skall jag göra?

För tredje och sista gången blev Mr Isaacs synlig för en sekund; hans ansikte var pionrött och han skrek med knappt begriplig stämma:

— Daisy! Göra — nöt — polis — hämta polis — polis!! — pol — pl —

Hans stämma kvävdes, han kastades in i den väntande daimlerbilen, och under det denna satte sig i gång, försvann Mrs Bell från fönstret. En sekund senare stod hon ute på ingångstrappan; hennes ögon flammade av förbittring, och pekande på poliskonstapeln, som lugnt följt dramats förlopp, ropade hon:

— Polis! Där står ju en polis! Kräk, usling! Där står ni och låter dem röva bort min Ernie. Å, det är skamligt, otroligt... kräk, fega kräk!

Gatpojckarna, som strömmat till i täta horder, hurrade av förtjusning; kinografmannen skyndade sig fnissande att packa hop sina saker, och röd av förtrytelse tog poliskonstapeln, ett steg i riktning mot Mrs Bell.

— Akta er! ropade han med dundrande röst. Gör det inte för naturligt. Vi har ögat på den här gatan. Akta er, säger jag; och ni där — vänd till kinografmannen — laga er av tvärt!

Och medan Mrs Bell och kinografmannen med högst olika känslor åtlydde konstapelns bud, försvann den blågröna daimlerbilen genom gatorna. Och ur dess inre lyfte sig stundom kvävd av hotelser, den röst, som tjusat Shorewichs väljar-skaror och alltid med aktning åhördes på börsen, rösten av Mr Ernest Isaacs.

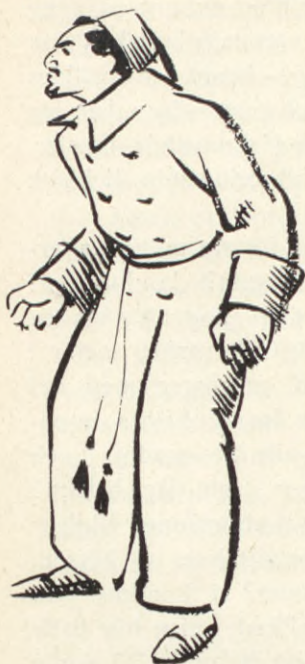
Mr Isaacs' Tankar och Funderingar under de närmaste tjugu timmarna kunde ha fyllt tre volymer i vilket bibliotek som helst, dock ej i ett som var avsett för unga flickor. Håpnaden och ilskan stredo om hans själ, och båda funno utlopp i de ymnigaste svordomar. Det passerade hade passerat så snabbt, att han knappt hunnit märka något, förrän han var övermannad och

inkastad i bilen; fem minuter efteråt, tyckte han, fast det i verkligheten var längre, rycktes han ut ur den täckta bilen, uppför en grusad gång och in genom en port, på vars mässingsskylt han hann stava till professor — innan den smälldes igen. Och ett par ögonblick senare fann han sig inkvarterad i ett rum med förbommade fönster, rikliga möbler och en evigt brinnande elektrisk lampa.

Hur hade detta kunnat gå för sig mitt på eftermiddagen på en stor londongata? Ja, hur fan! Och vem kunde ha varit djärv nog att våga en sådan kupp? Ja, vem fan! Och varför, varför i helvete? Vad var avsikten, meningen med det hela? Tre frågor, som Mr Isaacs' hjärna outhörligt idisslade och som alla besvarades i och med den andra: vem, vem, vem låg bakom? Han hade försökt hota och muta männen i bilen; intet svar. Var det en motståndare på börser, som ville undanskaffa honom? I London! Ett band av rövare? Det sannolikaste; men hur hade de kunnat lyckas? Låg Daisy bakom? Då skulle fan taga vid henne. Professor... hade han läst på skylten; vad tusan skulle en professor med honom att göra? Han kände ingen professor. Kanske — hemska tanke — var det en vivisektor, som ville utöva sina djävulska konster på honom; en antisemit? Mr Isaacs darrade av förskräckelse, och det lockiga håret reste sig på hans huvud.

Hans fångenskap i det främmande rummet

markerades av regelbundna utbrott av raseri, under vilka han tjöt och kastade sig mot dörren.

Vid halvåttatiden hade han till och med slagit in rutorna i det ena fönstret — om det vette mot gatan eller gården, visste han ej, så desorienterad var han. Enda följden därav var att det elektriska ljuset slocknade, varpå Mr Isaacs måste tillbringa tre kvarti avgrundsliknande mörker. Mot hans högt ropade försäkringar om bättring, tändes ljuset åter, och Mr Isaacs, som plötsligt kände sig rasande hungrig, störtade sig över ett dukat middagsbord, som var insatt i rummet, och

dinerade högst förträffligt. Vid cigarren — en låda Henry Clay var framsatt — tillbragte han därefter ett par timmar i dovt grubbel, som vid midnatt avlöstes av ett sista raserianfall.

— Tag hit er förbannade professor! vrålade Mr Isaacs, så skall jag lära honom att ha respekt för en kristen människa! Kom hit, era fega uslingar; kom hit, om ni vågar!

Enda följden var att det elektriska ljuset blinkade menande två gånger. Mr Isaacs, som var ytterligt mörkrädd, tystnade ögonblickligen och slumrade kort därefter in på en schäslong.

Morgonen efter fann han, att vatten, toalettartiklar och en delikat frukostbricka insatts; men ej ett spår syntes av förbrytarna, och efter att ha ätit frukost återtog han sina grubblerier under ett oupphörligt promenerande i rummet. Hur? vem? varför? idisslade Mr Isaacs' hjärna; professor... vad för en professor; jag känner ingen professor; tills Mr Isaacs vid tolvtiden plötsligt hoppade till vid en tanke: visst! Jag känner ju en professor. Vad var det den där figuren hette i Monte Carlo? Den där jag sålde aktierna i Digammabolaget till! Pelotard — professor Pelotard! Kan det vara han? — Kan det vara han? frågade sig Mr Isaacs' hjärna så länge tills den själv besvarade frågan: visst fan är det han! Vem skulle det eljest vara? Och nästan i samma ögonblick, som Mr Isaacs nått denna visshet, hördes steg utanför, dörren öppnades, och en man inträdde, som höll ryggen oförsiktigt vänd mot Mr Isaacs, medan han riglade efter sig. När han vände sig om, utstötte Mr Isaacs ett högt rop av förfäran och sjönk ned i en klubbstol.

Framför sig såg han nämligen sig själv!

Men efter ett ögonblick flög Mr Isaacs upp ur stolen i ett nytt anfall av ursinne och rusade mot den nykomne:

— Vem fan är ni? ropade han. Är ni professor Pelotard?

Den främmande betraktade honom överraskad och sade:

— Vad menar ni? Jag är Mr Ernest Isaacs, medlem av Londons Börs.

— Ni! Fyfan! tjöt Mr Isaacs. I den där maskeradkostymen, som inte duger att lura en gatsopare!

— Vad? sade den främmande med ett uttryck av största förvåning. Inte duger att lura en gatsopare? Och den var i alla fall god nog att lura hela börsen.

— Börsen, upprepade Mr Isaacs bleknande. Vad har ni gjort på börsen i den kostymen, förbannade svindlare?

— Ingenting storartat, Mr Isaacs, men i alla fall något som jag är säker på att ni gillar.

— Tala ut, skrek Mr Isaacs. Vad har ni gjort?

Den främmande tog ofrivilligt ett steg tillbaka, då han svarade:

— Jag har köpt alla Digammabolagets aktier. Med knutna händer rusade Mr Isaacs mot honom och vrålade:

— Han yrar! Han är vansinnig! Jag är instängd med en dåre! Köpt alla Digammabolagets aktier — bolaget har femtontusen aktier!

— Jag köpte dem alla, sade främlingen lugnt, och som träffad av ett klubbslag föll Mr Isaacs

åter ned i sin stol. Och för en god kurs, tillade han tankfullt; sex pund stycket.

Stora tårar tillrade utför Mr Isaacs' kinder. Mannen var tokig! Femtontusen gånger sex — hans hjärna raglade, då han sökte fatta talen.

— Låt oss prata, Mr Isaacs, sade hans plågoande och satte sig i en stol. Låt oss komma på det klara med varandra, så skall ni få se att ni gillar mitt handlingssätt. Och, medan Mr Isaacs med glödande ögon betraktade honom ur sin klubbstol, tände han en cigarrett och återtog:

— Eftersom ni redan gissat det, vill jag först och främst medge att jag är professor Pelotard, till er tjänst, Mr Isaacs. Som ni kanske minns, träffades vi i Monte Carlo, där ni var vänlig nog bjuda mig på middag. Därjämte berömde ni Digammabolagets aktier för mig och eftersom jag satt vid ert bord och trodde på er uppriktighet, köpte jag era 500 aktier. När jag kom till England, brydde jag mig inte om vad folk sade om ert bolag, ty jag var fullt övertygad, att ni, Mr Isaacs, liksom Brutus var en hedersman. Ni kan tänka er min häpnad, då jag i går morse fann av tidningarna, att Digammabolaget, som ni hyste så goda förhoppningar för, stod nära ruinen; onda tungor påstodo, att det var rena svindeln. Jag frågade min mäklare, vad jag skulle tro; han bekräftade, att bolagets ställning tyvärr var förtvivlad, och att det endast kunde räddas om någon välkänd man trädde i bräschen. Genast tänkte

jag på er, Mr Isaacs. Mr Isaacs, sade jag mig själv, är rätte mannen, ty han tror på bolaget, och han var med om att grunda det. Men vad skall jag göra? Går jag till Mr Isaacs och ber att få träffa honom är han säkert upptagen; träffar jag honom, säger han: Mon Dieu, professor, det där har jag inte tid att tänka på; jag har många järn i elden! Och dock visste jag invärtes, att ni skulle gripa in och rädda bolaget, om ni bara fick i lugn och ro tänka över saken. Lugn och ro, sade jag mig själv, det är vad Mr Isaacs behöver; och det var därför jag i går så oceremoniöst lät föra er till denna lugna plats, där jag hoppas, ni haft det något så när?

Eh bien, Mr Isaacs, eftersom jag alltså givit er en fristad för natten under mitt tak, ansåg jag mig kunna taga mig samma frihet under ert; och följaktligen begav jag mig till er, där jag mottogs med största hövlighet. Som ni minns, fann t. o. m. er väninna Mrs Bell en viss likhet mellan oss, och med litet konst så... Allt var till min belåtenhet, och ert vin är förträffligt, särskilt er Lafitte; apropos det, hur fann ni min Clos Vougeot? Sällsynt märke, om jag själv får säga det. — Men nog av, i dag morse lämnade jag er bostad och for ned till börsen, där jag mottogs med samma utsökta hövlighet som hemma hos er. Ty vem känner inte Mr Isaacs? alla känna Mr Isaacs. Jag fann till min sorg, att Digammabolagets ställning blivit ännu sämre,

ty nya rykten hade börjat cirkulera om Mr Maxwells experiment, och bolagets aktier stodo inte ens längre i pari. Strax efter förhandlingarnas början grep jag till ordet och sade så här:

— Gentlemen, ni känner mig alla, och ni veta, att det var jag, som startade Brittiska Digamma-bolaget. Jag gjorde det i de bästa avsikter; jag ville skaffa allmänheten ett gott spekulationspapper, som låg inom räckhåll för alla; jag ville skaffa arbete åt staden Shorewich, som jag personligen lärt mig att värdera; uppmuntra vetenskapen, med ett ord hedra allas vårt fosterland, England. Jag finner att mitt handlingssätt misslyttts, att onda tungor underskatta Digamma-bolagets soliditet, att bolagets ställning för närvarande tyckes prekär. Efter moget övervägande, mina herrar, har jag därför fattat det beslut, som jag nu vill meddela er: eftersom det är jag som grundat bolaget, vill jag också gripa in i dess övergående svårigheter; och härmed erbjuder jag mig att uppköpa alla de personers aktier som så önska, antingen här, eller ännu hellre i morgon på mitt kontor.

Medan jag talade, Mr Isaacs, hade det blivit dödyst utom i början, då jag redogjorde för mina — för era avsikter vid bolagets grundande. Men sedan jag gjort mitt tillkännagivande, bröt det loss en storm av skratt och utrop, och man erbjöd mig aktier från alla håll, till två pund, ett pund tio, ett pund. Men jag tystade ned dem,

och sade: Gentlemen, jag vill tillägga, att jag betalar, vad jag anser för en god kurs, sex pund per aktie. Mr Isaacs, ni skulle varit där då; en sådan stormflod av glädje, som strömmade mig till mötes, har jag aldrig sett; av glädje, av tacksamhet, av sympati; juden är galen, ropade man från alla håll; och överallt såg jag soliga leenden. Å, Mr Isaacs, det är roligt att se glada människor omkring sig, och det har jag gjort i dag, tack vare er! Men var lugn; ni kommer själv att ha glädje därav, nästa gång ni kommer till börser, ty var säker på att ingen glömt det till dess.

Filip Collin tystnade, och Mr Isaacs, som betraktat honom med brännande ögon, väste:

— Ni djävul! Nästa gång... ni ämnar alltså släppa ut mig? Ni ämnar inte mörda mig efter att ha vanärat mig och bestulit mig?

— För all del, sade herr Collin älskvärt. Ni är fri att gå, när ni vill.

— Det är väl en satans lögn, skrek Mr Isaacs och rusade upp ur stolen, men släpp ut mig, så svär jag att ni skall sitta i handklovar inom fem minuter!

Filip betraktade honom förebrående. — Fy, Mr Isaacs, hämndlystnad är ovärdig en kristen. Det är en känsla ur gamla testamentet, som vi böra bemöda oss om att lägga bort. Om jag nu släpper ut er, vill jag inte, att ni skall begå någon överilad handling. Låt mig alltså fråga er en sak: lade ni märke till detaljerna, när ni... enleverades?

Mr Isaacs gav ifrån sig en vilddjursmorrning, som kom Filip att hastigt tillägga:

— Jag menar, såg ni händelsevis på trottoaren mitt emot er förtjusande väninnas bostad en man med ett stativ och en kamera, som vevade på en liten vev? Med ett ord, en kinomatografman? Ni vet, en sådan som tar bilder för biograf-teatrarna, dit folk så gärna går. Å, det går mycket folk dit, och alla vilja de se rafflande saker, ju mer rafflande dess bättre. Inbrott, mord, mordbrand, allt sådant går fint — och varför inte en enlevering? En enlevering, med titel *Ur Älskarinnans Famn*, eller *Bortförd av Bandiderna*? Jag för min del tror, att den skulle gå utmärkt, om man skaffade sig en god huvudaktör, Forbes Robertson, Henry Irving eller Lewis Waller t. ex. — ja, eller er, Mr Isaacs?

Filip tystnade liksom försjunken i funderingar. Mr Isaacs fäste en glödande blick på honom och sade:

— Det var alltså så, ni lyckades föra bort mig? Var polisen närvarande kanske?

— Det var så, Mr Isaacs. Ja, polisen tittade på.

En tystnad uppstod, varpå Mr Isaacs hest sade:

— Ett sådant drama skulle aldrig få ges för polisen.

— Inte ofta, medgav Filip. Men två föreställningar räckte; två föreställningar med goda hus. Låt oss säga en i London, i Albert Hall, med gratisentré, och en i Watford, till exempel med

titeln: Varför valmännen saknade sin kandidat! Hejdlöst komiskt. Naturligtvis har jag redan skaffat mig tillåtelse att uppföra mitt lilla drama; här är den.

Han kastade ett papper till Mr Isaacs, som genomläste det och därpå med ett ondskefullt leende rev det i tusen bitar.

— Ni lade troligen inte märke till, sade Filip artig, att tillståndet var utfärdat i tre exemplar?

— En timme efter föreställningen skulle polisen vara efter er, väste Mr Isaacs.

— En halvtimme efter föreställningen skulle jag vara i säkerhet. Jag kan med lätthet undkomma polisen.

— Jag förmodar, sade Mr Isaacs efter en paus, att det är lönlöst fråga efter priset på biljetterna till föreställningen — alla biljetterna?

— Visst inte. Priset är sanktion av mitt åtgörande i dag. Mr Isaacs gav till ett rytande i stolen, och Filip fortsatte: Allons Mr Isaacs, var förnuftig! Ni finge svårt att klara er ur saken i alla fall — den har varit för väl skött; jag kunde säga, på ett sätt som tillfredsställer mig. Och vad förlorar ni? Några tiotusen; kanske inte så många ens, ty massor av aktieägare behålla sina papper i tro på er slughet. Låt dem skylla sig själva. Men vad vinner ni? Allt. Ni har räddat Digammabolaget. Ni är i allas mun. South Watford är ert med flygande fanor; och om några år heter ni Sir Ernest. Men å andra sidan, om

jag visar mina bilder, vad är resultatet? Skratt i hela Watford, hela London, hela England! Ingen parlamentsplats, ingen älskarinna, inget adelskap för Mr Isaacs. Seså, Mr Isaacs, er tvekan är er ovärdig. This is business, stort business.

En kamp försiggick tydligen i den store börsmannens inre. Ett par minuter förflöto under tystnad. Därpå sade Filip: Är det alltså avgjort, att ni sanktionerar mitt åtgörande?

Mr Isaacs reste sig tungt ur stolen. — Det är avgjort, sade han.

— Förträffligt, sade Filip Collin. Låt oss gå till mitt rum och få det skriftligt.

*

Försedd med Mr Isaacs' skriftliga erkännande, satt Filip en halvtimme senare vid en viskygrogg i sitt bibliotek, då det knackade. På hans stig in! visade sig i dörren den fetlagde medelålders mannen från i går. Hans drag uttryckte djup nedslagenhet.

— Goddag, Graham, sade Filip. Ni skötte er fint i går; ni och allesammans. Sitt ned och tag er en visky!

— Nej tack, professor, jag vet inte — jag har något fördömt obehagligt att meddela er...

— Vad nu då, Graham?

— Jo, vi ha just slutat behandla filmén; hann

9. — *Collins allfärer.*

inte förr. Och den är alldeles oduglig. Ljuset varit för svagt. Jag...

— Seså, Graham, sitt ner och tag en visky! Jaså, filmen är fördärvad? Det gör ingenting; föreställningen är inställd!

IV.

Den försvunna guldsändningen.

- Men är ni säker på er sak, Lavertisse?
— Så säker som på att jag ser er, professor.
— Ni är säker på att ni hörde rätt?
— Alldeles säker.
— På att sändningen avgår den 20?
— Ja.
— På att den skall gå med *Empress of Oceania*?
— Precis.
— På väg till Alexandria?
— På väg till Alexandria.
— Och att de personer ni hörde tala om det, verkligen voro de ni tror?
— Lika säker på det som på att de inte trodde jag begrep ett ord av vad de sade. Jag hade tre franska tidningar i handen. De frågade mig om de fingo dra upp fönstret, och jag låtsade som jag inte förstod. Sedan började de tala om olika saker — och efter några minuter hade jag känt igen den ene av dem från *Daily Mirror*. De illustrerade tidningarna äro en sann välgärning.

- Den ene av dem? Vilken?
— Mr Hoxton. Hans fotografi stod inne vid förra lordmayorsutnämningen. Det har nog stått

inne fler gånger — en man i hans ställning, professor! — men jag kom ihåg det just från den gången. Det var hans vän som började tala om saken. Lustigt nog dröjde det länge innan jag kände igen honom.

— Sir Arthur Wades?

— Sir Arthur Wades, professor, säkert som

evangelium, från utrikesministeriet. Det var han som började. Han såg på min tidning — det var *Le Matin* — och där stod en artikel på utsidan om de politiska mordena i kolonierna, Indien och Egypten, ni vet. Det var väl det som kom honom att tänka på saken. Jag hade knappt hört på vad de talade om förut, men med ens hör jag honom säga:... »och ni är inte rädd, att någon av de här fördömda nationalisterna får nys om saken? Det vore mycket pengar för deras kassa!» När jag hörde mycket pengar lystrade jag förstås. Den andre, Mr Hoxton, skakade på huvudet och sade: »Nej då, Sir Arthur; det finns ingen som har reda på det mer än jag och överdirektören. Vi ha just tänkt på dem, på nationalisterna, och det är därför vi inte skicka det med en av de vanliga båtarna. Jag kan ju tala om för er, Sir Arthur, fastän ni vet det förstås, att det inte var långt ifrån att de gjorde en kupp mot den sista P. & O.-båten. Ni vet det? Lyckligtvis hade kaptenen varit försiktig nog att telegrafera efter trupphjälp, annars...» Sir Arthur avbröt honom och såg på mig: »för tusan, Hoxton, tror ni inte den där figuren kan begripa, vad ni säger!» Jag satt i motsatta ändan av kupén, professor! Mr Hoxton skrattade och sade: »inte om han inte kan läsa på munnen!»

— De visste inte ett sådant gehör ni har, Laver-tisse!

— Nej, det visste de inte, professor. Sedan sade Sir Arthur: »men han kunde nästan vara egyptier, Hoxton!»

— Hur, Lavertisse — finner ni det smickrande?

— Uppriktigt sagt, nej, professor. De enda egyptier jag sett är dem de ha i Brittiska museet — diable, om de äro vackra!

— Mumierna? Nå, det finns egyptier av färskare datum. Men det gör detsamma; fortsätt! Vad sade Mr Hoxton sedan?

— Han skrattade åt Sir Arthur och sade: »egyptier — en liten fransk knodd, om jag inte tar fel. En varietéhoppare, kanske, eftersom han har råd att resa i första.»

— För fan, Lavertisse, att ni kunde höra lugnt på det!

— Allt för affärerna, professor. Man får inte vara snarstucken, när man har sådana öron som jag. Då blir man tvungen att höra en del sanningar.

— Ni är en stor filosof i ert slag Lavertisse. Nå?

— Sedan säger Sir Arthur: »ja, ni har rätt, Hoxton, en liten fransk knodd. Nå, då önskar ni inte någon truppbetäckning under transporten ner till båten?» — »Nej,» svarade Mr Hoxton, »det vore ju att alldeles predika saken på hustaken. Vi räkna pengarna och försegla dem, tusen pund tillsammans, i bankens askar, men sedan lägga vi den i en vanlig packlår med påskrift: varuprover.

Kaptenen på båten känna vi sedan trettio år — en slug gammal blodhund, Sir Arthur, och han kan sköta om resten, det äro vi lika säkra på som på oss själva.» — »Men kunde det inte vara en för stor frestelse för honom också, Hoxton? Hundratusen»... — »Nej, Sir Arthur, hans hederlighet räcker för större belopp. Det var han som förde Cullinandiamanten hit från Sydafrika — ni minns? Ingen hade en aning om hur den kom till England. Var lugn för att tjuvarna i hela världen voro på utkik efter den! Kapten Selby lurade dem allesamman.» Kapten Selby, tänkte jag, kan de inte säga namnet på båten? Det gjorde de inte, och det enda de sedan sade om saken var: »hoppas, att bankerna i Alexandria kunna klara sig med det här och inte begära mer. Vi ha skickat dem stora summor nu på ett år.» Det var Mr Hoxton som sade det, och Sir Arthur svarade: »Var lugn, Hoxton. Skörden lär vara förträfflig i år — nu ha vi ju Sir Williams fördämningar.» Vad menade han med det, tror ni, professor?

— Sir Williams fördämningar? Sir William Willcox, förstås, Lavertisse. Ni vet att han byggt upp faraonernas gamla vattenverk i Nilen. Det är ju klart som dagen. Nå, sedan var det inte mer, Lavertisse?

— Nej, strax efter voro vi framme i Clapham Junction och jag hoppade ut, fastän jag hade biljett till Victoria. Jag tänkte att Sir Arthur kanske

hade någon detektiv nere på stationen och kunde få idén att skugga mig för säkerhets skull. Därför tyckte jag det var bättre att stiga av vid Clapham Junction och fortsätta med nästa tåg.

— Ni är vid Zeus en pärla, Lavertisse, försiktig som Torstensson och skarphörd som Odin.

— Som vilken, professor?

— Det gör detsamma — ett minne från förr i världen. Nå, och vad gjorde ni sedan?

— Sedan tog jag och gick direkt in på ett av Mr Carnegies fria bibliotek och sökte reda på *Shipping Times*. Kapten Selby och Alexandria — det borde ju inte vara svårt att ta reda på båten, som Mr Hoxton och Sir Arthur talat om. Båten är *Empress of Oceania*, professor, och den går den 20. En liten båt, 7,000 ton; lägger bara till i Gibraltar och La Valette. Framme i Alexandria den 28 om allt går väl.

M. Lavertisse tystnade och betraktade uppmärksamt sin vän och arbetsgivare professor Pelotard, alias (fastän M. Lavertisse ej kände detta alias) herr Filip Collin från Sverige. De sutto i professors eleganta rökrum; det stod en fyrkantig viskyflaska framför dem omgiven av några flaskor Schweppes, en stor ask de Reszke och en hamrad silverskål med is.

Det såg ut som om M. Lavertisses meddelande försänkt Filip Collin i djupa funderingar. Minst tio minuter förgingo utan att han rörde sig i sin stol; med händerna i byxfickorna och hakan

nedsjunken mot bröstet stirrade han oavvänt på en och samma punkt på väggen mittemot — en originaletsning av Goya, *El Pico d'Oro*. M. Lavertisse, som kände hans vanor, såg än på honom, än på etsningen — ett av minnena från en viss antikvitetsaffär. Plötsligt gjorde herr Collin en rörelse i stolen, kastade ut handen efter groggglaset, stjälppte i sig dess innehåll och sjönk tillbaka i sin förra ställning, endast med den förändring att han flyttade ögonen till sin bokhylla. Fem minuter förgingo medan han granskade denna, därpå sade han:

— Vet ni hur mycket 100,000 pund i guld väger, Lavertisse? Ungefär?

M. Lavertisse rynkade tankfullt ögonbrynen.

— Hm, inte riktigt, professor... Ett par hundra kilo, eller hur?

— Ett par hundra! Ett par hundra gånger åtskilligt — minst sexhundra kilo! Och det är där knuten ligger, Lavertisse! Att ta en del av guldets småsaker, sedan vi veta, vad vi veta. Att ta allt — inte mycket svårare. Men att ta allt och föra det med sig när man lämnar fartyget — det ser ni, Lavertisse, är knuten!

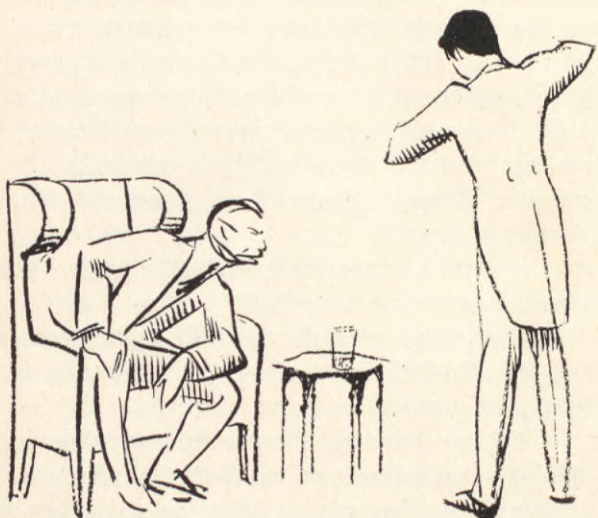
M. Lavertisse funderade ett par ögonblick; därpå sade han:

— Nå, varför ska vi ta allt då, professor? En del — några kilo...

— Lavertisse! sade herr Collin strängt.

— Seså, professor, jag kan inte förstå...

— Lavertisse, när en äventyrare hunnit den ståndpunkt vi anse oss ha hunnit, har han vissa förpliktelser. Noblesse oblige, Lavertisse; allt eller intet. Och det är därför jag funderar.

M. Lavertisse tog groggen till hjälp för att svälja herr Collins förebråelse; och denne försjönk i tyst betraktande av en ny del av väggen.

Det förgick kanske ytterligare tio minuter, under vilka hans blickar ryckvis vandrade från den ena av väggens gravyrer till den andra. Slutligen blevo de hängande vid en teckning av Guillaume, Den Otröstliga; en ung svartklädd parisiska, som kokett och tårfylld knäböjer vid sin makes väldiga

marmorvård — medan hon i smyg håller utkik på den lovsående kurtisören bakom sig... Herr Collins ögon tycktes insuga alla detaljer i det frivola lilla mästerverket; och plötsligt sprang herr Collin upp ur sin klubbstol med en gäll lokomotivvissling: uuit! uuit! uuit!

— Lavertisse! Heureka! Je le tiens! Guldet är vårt — vårt om tio dagar!

M. Lavertisse stirrade på honom med ett uttryck av blandad tillit, beundran och misstro.

— Hur?... vad?... stammade han.

— Gör detsamma, Lavertisse! Det får ni reda på senare. Kanske kommer någon detalj i vägen, och då har jag ingivit er förhoppningar fåfängt. Annars — arbetar ni bättre, när ni ingenting vet!

M. Lavertisse nickade utan att tyckas bli stött av det sista påståendet.

— Och vad får jag för arbete, professor?

— Ni får två saker på er lott. Först måste ni ta reda på hurdan den lär ser ut som Mr Hoxton talade om... det blir litet kinkigt, men med pengar, energi och försiktighet bör det inte göra er några svårigheter att tala om. Sedan — det är egentligen ett koketteri av mig — får ni ta reda på hur askarna se ut som guldet förpackas i. Ni har ju ett förträffligt renommé hos er bank — kanske kan ni få reda på det genom den?

— Hm, ja, mumlade M. Lavertisse, det lär väl gå. Och vad skall ni göra, professor?

— Ni tycker jag blir lottlös, Lavertisse? Var lugn. Först skall jag ikläda mig en tjänares skepelse och i allt varda lik en dockarbetare — det betyder så mycket som att jag får gå upp klockan halv fyra i morgon, om jag vill ha framgång.

— Och arbeta ombord på...

— Just så, Lavertisse! Ombord på... och sen har jag två saker till att sörja för. Jag skall följa vår vän Graham till tåget och köpa biljett åt honom till Neapel. Där skall han... men det gör detsamma. Och sen har jag kommit att tänka på en sak, Lavertisse. Tycker ni inte vi ha försummat vår själasörjare här i församlingen bra mycket? Det tycker jag, och i övermorgon skall jag söka upp den gamle hedersmannen och be honom om ursäkt!

M. Lavertisse stirrade på sin mångåriga vän och arbetsgivare, som om han nu på allvar börjat frukta för hans förnuft, och herr Collin slog skrottande i en ny grogg åt sig och honom.

Min dagbok ombord på Empress of Oceania.

Den 20 okt. — Så har jag just skrivit här-
ovanför. Min dagbok! Det är sannerligen länge
sen jag förde en — och varför börjar jag en nu?
Jag vet det inte. Kanske är det min nervositet
som driver mig till det; spänningen innan allt
blir avgjort, samma känsla som gör att man slukar

tidningar och för meningslösa samtal med främmande personer (ja, med sig själv) medan man väntar hos doktorn, vars dom man fruktar.

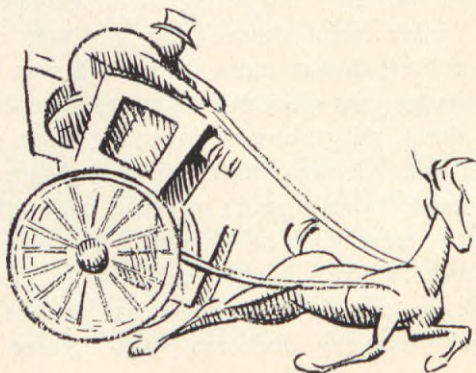
Men jag tror att det är tanken på de båda andra, mina vänner, som kommer mig att skriva. Jag vill att de skola erfara, om inte direkt av mig (om allt går väl) så indirekt av dessa dagboksblad (jag kan nog vara säker för deras publicering, om jag misslyckas!) — jag vill att de på något vis skola erfara förloppet av mitt försök, detaljerna, mina känslor — — — mina farhågor och min fruktan.

Ja, fruktan! Det är löjligt: en man som jag med många års erfarenhet av olika svindlerier, mer eller mindre brottsliga, och mer eller mindre äventyrliga — jag darrar faktiskt på handen vid detta sista, som varken är svårare eller mera riskabelt än något av de andra... Detta sista, skrev jag. Är det en ofrivillig spådom jag gör mig själv? En varning? Börjar jag bli för gammal för sådana saker som dessa? Jag gör mig dessa frågor och ett dussin andra utan att få svar, utan att kunna ge mig själv annat svar på dem än att det är dumt, löjligt, absurt: ingenting i den plan, jag och mina vänner uttänkt nu, är farligare än i någon av de tjogtals andra vi redan både uttänkt och satt i verket. Och belöningen, som väntar oss, är så mycket större! Hundratusen... och dock!...

Vi skulle avsegla från dockorna klockan tre. Det var regnigt; dockorna sågo gråare och

dystrare ut än någonsin, och vägen ned till dem genom East End var hemskare i sin nakna skamlighet och smuts än jag vet mig ha sett den förr. Jag såg en gång ett uttryck i någon bok eller tidning, jag vet inte var: London, sett i sina gråa töcken, är som en mardröm om evigheten... Jag tänkte ofrivilligt på det medan jag fördes hit ned i min cab. En mardröm om evigheten — men nog med det här sentimentaleriet; jag skall väl inte föra den här dagboken för att bli utskrattad av L. och G.!

Alltså, vi lade ut klockan tre... En del saker, som jag inte kunnat förutse, hade hindrat mig från att vara på De Tre Kaptenerna, där L. skulle avvakta mig, för att ge mig besked om det väntade verkligen kommit ombord. Min cab hade en ovanligt eländig hästkrake och en inte mycket bättre kusk. Uppe i Mile End Road snavade hästen i klibbet på gatan och föll, och

inga ansträngningar av kusken kunde få honom på benen igen. En annan cab fanns naturligtvis inte inom räckhåll i en sådan trakt, och det var sannerligen tur i oturen, att jag till sist lyckades få tag i en urgammal taxi och kom ned till båten alls. Det var knappt mer än tio minuter förrän den gick, och jag hade omöjligen tid att gå till De Tre Kaptenerna. Emellertid måtte L. ha begripit att något var på färde, ty i sista minuten kom han springande, förklädd till dockarbetare, och fick syn på mig; jag stod naturligtvis ute på däck och höll utkik på honom. Han kom just som man drog in landgången och gjorde en grimas till mig och en gest, som jag förstod betydde: all right! Det väntade har kommit, och väntar bara på er... Jag nickade hastigt tillbaka och gick ner i min hytt, där jag nu sitter och skriver detta.

Än har jag inte haft tid att rekognoscera terrängen; det får vara tills i morgon; och det är ju inte heller någon brådska.

Fan anamma! Jag tänder en pipa och går upp på däck! Jag är för nervös — det är löjligt, mer än löjligt. Hundratusen, och ingen särskild risk!

Den 20 okt. kl. 12 midnatt. Jag har gjort bekantskap med de övriga förstaklasspassagerarna och kaptenen. Jag har ätit, druckit visky och spelat schack med pastorn från Malta. Jag är inte längre så nervös; men jag är inte heller sömnig, och för att få tiden att gå så...

Pastorn från Malta! Ja, det är en konstig kurre!
Eller vad säger man om en vithårig gammal präst

som har lungсот och darrar i alla leder när det drar från dörren, och som reser ut till Malta för att begravas! Ja, just för att begravas — han har gravstenen med sig ombord! En tung huggare, sade kaptenen, på ett halvt ton, eller mer. Visserligen skall han se, vad klimatet kan göra för honom, och hoppas att det skall göra underverk, men hans brorson, som är med honom, tycks åtminstone inte ha några förhoppningar. Var gång den gamle prästen talar om luften och

vilken underbar verkan den haft på personer han känt, skakar brorsonen på huvudet i smyg, fastän han söker se så förhoppningsfull ut som möjligt, när gubben ser på honom. Men rätt som gubben talar om klimatet och så vidare får han ett hostanfall, och när det är över, flämtar han:

— Georgie, min pojke, det var nog bäst ändå, att jag köpte gravstenen!

— Ack, farbror, tala inte så...

— Jo, Georgie; vi böra alltid vara beredda på vad som väntar oss, alltid kunna se döden i ögonen!

Sedan, innan man ännu hunnit beklaga honom eller protestera, slår gubben om och blir munter som en pojke, berättar historier — verkligen roliga, på min ära — och är som ett solsken. Damerna avguda honom naturligtvis redan (de få som finnas ombord), fastän de tycka att gravstenen är rysligt hemsk. Men i det fallet tål gubben inga invändningar.

— Mina kära barn, säger han och småler milt mot dem, låt en gammal man ha en sista glädje av livet. Och det är ju en rätt oskyldig glädje, inte sant? Sin egen gravsten kan man väl få bestämma över... Min är huggen i mitt älskade Cornwall, där jag är född. På det viset kommer jag alltid att ha min hembygds jord över mig — dess sten åtminstone!

Mig tycks gubben ha fattat tycke för. Han ledde in konversationen på mig ett par gånger vid middagen, oskyldigt, på sitt vanliga älskvärda sätt, men rätt så finurligt — nästan korsförhörde mig i all enkelhet. Jag har skrivit in mig som godsägare från Tanbridge i Kent (en plats som jag verkligen varit på en gång för länge sen), och oturen ville att gubben varit där i flera år som pastorsadjunkt och kände platsen som sin bakficka. Jag klarade mig så gott jag kunde genom att säga att jag varit på resor i många år och nästan glömt bort det gamla Tanbridge; men hur tusan

det var, var det obehagligt ett par sekunder — jag tror nästan gubben skulle kunna ha misstänkt någonting, om han inte hållit på att skala en banan och själv pratat på hela tiden. Sedan, efter kaffet, kom han och föreslog ett parti schack (jag hade råkat tala om att jag spelade spelet). Jag spelade en ganska fin drottninggambit, men han motade mig så finurligt som helst. Rätt som det var fick han ett hostanfall; sedan sade han:

— Ah, jag tror jag begriper er plan! Haha, haha! Nej, den få vi förhindra! Schack!

Och sannerligen innan jag hunnit hämta mig från en hastig, obehaglig känsla vid hans ord (fördömda nervositet!), hade gubben mattat mig! Sedan tog han godnatt med sitt vackraste leende och linkade bort vid sin brorsons arm.

Stackars gamle präst — och vem vet? Han är kanske lyckligare än jag i sitt enkla, enformiga liv, några fotsbredder från graven! Han har ett ansikte som en ängel...

Nej, nu går jag till kojs. Morgondagen skall ägnas åt stora planer. Hundratusen! Om kapten Selby visste!...

Den 22 okt. Empress of Oceania har lagt åtskilliga sjömil bakom sig, sedan jag sist klottrade i min dagbok. Den har krossat Biskajaviken — och en betydlig del av mina förhoppningar! Nå, inte helt och hållet, men i alla fall!

Det var i går morgse jag gjorde den smärtsamma upptäckten: Hoxton har ändrat planerna, Hoxton eller kapten Selby!

Först blev jag så bedövd av denna upptäckt att jag knappt hann med att förvåna mig över det sätt varpå den meddelades mig: G. är ombord! G., som jag trodde hundra mil härifrån, är ombord som besättningskarl, och det var han som meddelade mig saken.

Jag hade gått ned i underavdelningen, där godset transporterades. Jag har ju utseendet för mig, för den händelse jag skulle bli överraskad, medan jag rekognoscerade därnere — vem skulle misstänka en solbränd engelsk sportsman och lantjunkare för sådana planer som mina? Dessutom har jag en del bagage där som alltid kunde rättfärdiga min därvaro. Jag hade knappt hunnit nedför trappan, förrän någon rörde vid min axel. Jag vände mig om med ett leende färdig att ge mina förklaringar — naturligtvis trodde jag att det var någon skeppsofficer. I stället var det G.!

— Följ med mig, viskade han och rynkade häftigt på ögonbrynen. Här är farligt, och här ha vi ingenting att göra!

Jag stirrade på honom och upprepade oförstående: här ha vi ingenting att göra?! Vad menar ni, G.?

Han ruskade bara otåligt på huvudet och drog mig hastigt med sig en trappa längre upp. Ännu var jag så förbluffad över hans sätt, att jag knappt gav mig tid att fundera över hans närvaro på båten. Det var inte förrän vi kommit en trappa högre jag kom att tänka på den.

— G., sade jag, vad i all världen gör ni...

— Tyst, sade han otåligt, vi ha bråttom. Jag är ombord; det är nog. Jag var rädd för att ni inte skulle gå i land med saken ensam... att ni kunde komma i svårigheter, ändrade han sig,

då han såg min min. Och det var bra att jag kom med. Planerna äro ändrade!

Jag stirrade på honom utan att säga någonting. Planerna voro ändrade!

— Antingen Selby eller Hoxton har ändrat sig, fortsatte han, vete fan varför, men tusan så stor missräkning för oss. Saken blev aldrig placerad i lastrummet, som vi tänkte, och om vi skulle letat efter den där, hade vi kunnat leta tills vi voro i sikte av Alexandria. Den är däruppe!

— Däruppe? sade jag mekaniskt. Var, G.?

— Inte i himlen åtminstone, röt han. Vad är det med er? Ni ser ju ut som ni vore på er första expedition. Begriper ni inte? I det lilla lastrummet däruppe, direkt under däck. I det rum, där de förvara dyrbarheter och ömtåligt gods — inte precis juveler, men saker som ska aktas. Där är saken, som ni och jag kommit ombord för! Och nu gäller det för oss att tänka ut, hur vi ska klara ut den därifrån.

Äntligen hade jag lyckats återvinna herraväldet över mig själv. Jag tog G. i armen och sade:

— Visa mig dit, om vi kunna gå dit utan risk. Det är bäst att vi inte försumma någon tid.

G. nickade surmulet och visade vägen upp i en korridor direkt under däck. Jag kunde höra trampet av matroserna ovanför våra huvuden. Han stannade framför en väldig gråmålad järndörr, som var försedd med digra riglar.

— Här är det, sade han. Därinne ligger de hundratusen och väntar på att komma i våra fickor. Dubbeldörrar av stål — inte precis ett kassaskåp, men inte långt ifrån!

Jag avbröt honom.

— Vad finns i rummet bredvid?

— På den här sidan förut är isskåpet och kylmaskinerna, sade han. Där är det omöjligt att göra någonting. På den andra sidan är det oupp-taget för tillfället, utom att doktorn har sina grejor där. För resten användes det visst till karantänsrum när det behövs.

— Och hålles det vakt utanför kassarummet?

— Inte än åtminstone, men det skall bli... Look out! viskade G. hastigt. Maskinrummet, Sir? Jag vet inte, om jag kan visa det, annars är det den här vägen, Sir!

Jag vände mig om tids nog för att se förste styrmannen komma nedåt korridoren och föll hastigt in i G:s roll.

— Ah, ni vet inte, om ni kan! Men det skulle vara så roligt, jag har aldrig...

— All right, Sir! Den här vägen, Sir. Ni till-låter, Sir? han gjorde hastigt honnör och vände sig till förste styrmannen, som kastat en for-skande blick på oss, och nu nickade.

Vi skyndade utför trapporna till det dånande och slamrande maskinrummet. På vägen böjde G. sig fram till mig och skrek för att höras över bullret:

— Jag höll på att glömma en sak! Där är en konstig gammal fan ombord — en präst eller missionär eller någonting sådant. Har ni sett honom?

Jag nickade.

— Den! Den skulle ni sett! Har med sig ett kolli så stort som Babels torn — hans gravsten, påstod den gamle fjanten! Hans gravsten! Tamig...

Jag avbröt honom.

— Seså, G., säg ingenting om pastorn. Det är en av de älskligaste gubbar jag träffat. Han reser ut till Malta för att bota sina lungor och har låtit hugga sin gravsten hemma i England för den händelse han skulle dö. Varför talar ni om honom, G.?

— Varför? Bara för att hans gravsten ligger i kassakammaren, som vi just tittade på, bredvid vårt eget lilla kolli! skrek han i mitt öra. Ta inte fel på dem, när det smäller!

— Jag vet att han är mycket rädd om den, sade jag utan att bry mig om G:s näsvishet. Men hur kunde man få in den i kassarummet, som ni kallar det?

— Det finns lucka i taket, direkt upp på däck. Men den vägen kan inte vi ta ut vårt bagage! Där är trafik dag och natt. Ni får tänka på andra sätt! ropade G. Och gå nu upp igen. Det duger inte att ni blir sedd tillsammans med mig för länge.

Jag gjorde som han sade; och nu har det gått trettiosex timmar sedan dess, och jag har inte funderat ut någon plan än. Dubbla järndörrar framför, omöjligt att komma in från sidan, och trafik ovanför dygnet om! För att inte tala om att det går vakt hela natten i korridoren...

Om tre dar eller så äro vi i Gibraltar och fem eller sex dar senare i Alexandria!

Den 24 okt.

Jag sätter mig ned igen till min dagbok — det ser ut som om den skulle bli enformig. Ingenting nytt har passerat; ingenting som fört mina planer ett steg framåt. Snarare något som fört dem ett steg bakåt, om det nu var möjligt. Och detta något har ingenting annat till orsak än den stackars gamle pastorn från Malta.

Samma kväll som jag gjorde mina senaste anteckningar spelade vi schack som vanligt, han och jag, under det brorsonen satt bredvid honom och damerna på *Empress of Oceania* sutto i en lärjungekrets vid hans fötter (bildligt talat). Gubben var i förträffligt lynne och pratade med oss alla på en gång under det han gjorde sina drag. Som vanligt var det han som hade övertaget — jag är inte precis någon dålig spelare, snarare tvärtom, eftersom jag en gång t. o. m. höll mig gent emot Lasker (då han spelade aderton partier samtidigt) — men mot den gamle prästen tycks det vara skrivet att jag skall förlora jämt. Nå, den glädjen unnar jag honom gärna. Alltnog,

just som vi voro mitt inne i spelet och gubben smålog och skämtade till höger och vänster, fick han ett det förskräckligaste hostanfall jag någonsin hört. Man kunde ha trott att han skulle dö på fläcken. Han kastades fram och tillbaka i stolen med händerna för ansiktet, och just som den ena attacken var över och han började rossla efter luft, kom en ny som tycktes vara ännu värre. Brorsonen gjorde naturligtvis vad han kunde, och vi andra också, fastän vi egentligen knappt visste vad vi skulle ta oss till. Äntligen gav anfallet efter en smula, och den gamle stackaren sjönk tillbaka i sin stol med näsduken hopkramad i handen och ögonen alldeles döda: näsduken var genomdränkt av blod! Då lyckades äntligen brorsonen rycka upp sig ur sin förskräckelse och ropade till stewarden som kommit in: — Ni måste ställa i ordning doktors sjukrum! Det duger inte att min farbror går uppe längre! — Seså, seså, mumlade den gamle prästen, seså, Georgie, min gosse, jag reder mig nog. Gör er inte något besvär för min skull, steward. Men stewarden, som naturligtvis liksom alla andra avgudar den snälle gubben, hade redan rusat i väg för att åtlyda brorsonens befallning; och en halvtimme senare låg gubben nedbäddad i en säng i doktors sjukrum. Doktorn själv var naturligtvis illa berörd av våra beskrivningar av hostanfallet och ville undersöka gubben, men det tillät varken han eller brorsonen. Det tjänar ingenting till,

doktor, viskade gubben. Ingen läkare på jorden kan göra någonting för mig mera. Kan luften på Malta bota mig, så... Annars är jag färdig att göra räkenkap för mitt liv inför den som skänkt mig det. Men tack för er vänlighet, doktor! Doktorn nickade dystert, ty han förstod naturligtvis att gubben hade rätt; och det enda han ville försöka var att hålla uppe livet på honom tills vi kommo fram till La Valette. Han gav honom ett lugnande medel och lät kapten Selby ge order om att det skulle vara så tyst som möjligt i korridoren utanför sjukrummet och på däckets ovanför: i själva verket är det förbjudet för alla utom doktorn att störa gubben. Och han gör det inte heller mer än ett par gånger på dagen för att se om han ännu är i livet och ge honom något lugnande medel. Brorsonen vakar dag och natt hos honom.

Ja, stackars gamle präst, om du visste hur grundligt du motat de planer jag hade på en viss packlår i kapten Selbys rum för ömtåliga varor! Där du ligger och kämpar med döden, anar du föga, att i rummet bredvid finns pengar nog förvarade för att trygga mitt och flera andras liv för resten av vår existens! Förvarade i en vanlig packlår — bredvid din gravsten!

Jag är rädd att den gravstenen blir gravstenen för mina förhoppningar!

Den 24 okt., senare. Återigen vid skriveriet. Vad skall man annat göra?

Vi ha angjort Gibraltar och lämnat det två timmar senare. Vädret har blivit mildare och varmare nu sedan vi kommit in i Medelhavet. Solen har lyst hela dagen, och solnedgången var en av de vackraste jag sett — kom mig att tänka på några odödliga rader av Browning. Stora böljor av rött, guld och purpur, som välde upp bakom klipporna; som ett vulkaniskt utbrott av färger; som... men jag förlorar mig i natursvärmerier, och det passar varken min antagna roll av engelsk lantjunkare eller min verkliga av svindlare och samhällsfiende, för närvarande på utkik efter en viss guldsändning på 100,000 pund...

Nå ja, om det passar i den rollen eller ej, gör strängt taget detsamma. Ty den rollen tycks bli den mest förfuskade jag haft i alla mitt livs små dramer. Ännu inte ett steg närmare målet! Allt skall vara så tyst och ostört i närheten av sjukrummet att till och med nattvakten fått order att hålla sig i ena änden av korridoren för att inte störa den sjuke därinne.

Brorsonen var uppe på däck i eftermiddag. Han såg blek och ansträngd ut och hade hektiska fläckar på kinderna. Jag gjorde honom ett par hövliga frågor om pastorn — när jag fick tid, ty båtens damer svärmade kring honom som bin kring honung. Han tryckte min hand och mumlade något ohörbart; sedan ryckte han sig loss och skyndade ned till sin gamle släkting igen.

Kapten Selby var nere på besök hos pastorn i

kväll och stannade där kanske en kvart. När han kom upp igen hade han stora tårar i ögonen — ja, sannerligen, den gamle brunbrände sjöbjörnen grät. Han såg att jag stirrade på honom och kom bort till mig.

— Ja, sade han, jag gråter, och jag skäms inte för det, Sir! Den mannen är ett helgon, Sir, ett helgon, och den som säger motsatsen skall jag...

Han avslutade inte sin mening utan gick upp på kommandobryggan.

Herre Gud, jag säger inte motsatsen. Jag instämmer tvärtom av fullaste hjärta. Men om pastorn också är ett helgon, så finns det ögonblick då helgon kunna vara mycket i vägen.

T. ex. när man är på utkik efter 100,000 pund i myntat guld, och sagda helgon utväljer rummet bredvid deras förvaringsort till sitt sjukrum...

Den 25 okt. (eller den 26, jag vet knappt vilket). Nej, jag vet knappt vilket, jag vet knappt, om jag är klok eller galen, sover eller är vaken. Jag har sett en spöksyn, och har jag inte sett en spöksyn, måste jag ha delirium. Min hand darrar, så att jag knappt kan skriva detta, och jag skriver endast för att söka lugna mig själv; min visky är slut. —

Jag stötte samman med G. i afton; det var början till mina upplevelser. Med G., som jag inte sett sedan vårt första möte, och som i kväll var om möjligt tvärare och obehagligare än den

gången. Han kom rakt fram till mig utan att bry sig om att någon kunde se oss.

— Trevlig lustresa det här, började han. Har sjöluften gjort er gott? Och maten ombord är bra? Mycket, förbannat trevlig lustresa!

— Hör nu, G., sade jag...

— Jag hör inte alls på det örat, röt han. Varför är ni ombord? Är det för att flirta med damerna och spela schack — eller är det för andra saker? Har ni...

— G., sade jag än en gång och fixerade honom, lägg bort den där tonen! Är det ni eller jag som är ledare? Svara! Och vad menar ni med era insinuationer om flirt och schackspel? Flirt, vet gud, intresserar mig mindre än någonting, och schack — missunnar ni mig ett par partier med den gamle prästen? Som ligger för döden nu!

— Ja, och i rummet bredvid våra pengar, ropade G. Har ni inte ett tillfälle där, vill jag bli hängd. Vakten går inte längre; ingen går där längre, kusten är klar, och ni, ni gör ingenting!

Jag stirrade på honom. Sannerligen, det hade jag inte tänkt på. Jag hade alltid betraktat pastorns ockupering av sjukrummet som ett hinder. Men G. hade rätt, det var intet tvivel om den saken. Det behövde inte vara något hinder, tvärtom! Tvärtom!

— I morgon eller övermorgon, fortsatte G. på samma obehagliga sätt, äro vi i Malta. Där skall ju gubben i land; och sedan blir det vakt igen,

var lugn för det. Nu har det inte varit vakt på fyra dar, men ni...

— Tig, G., ropade jag, på allvar uppretad av fräckheten i hans sätt. Var lugn för att jag tänkt på den saken... och i kväll skall jag göra ett besök i rummet bredvid pastorns!

Därmed ryckte jag mig bort för att slippa mera bråk, och vid ettiden i natt (d. v. s. för en timme sen, tror jag) gav jag mig i väg på min expedition. Jag var klädd, som jag brukar vid dylika tillfällen, i mörka pyjamas och filltofflor; det är en dräkt, som inte väcker uppmärksamhet, och som låter en slippa förbi i nio fall av tio.

Med något försiktighet lyckades jag också undvika alla möten på vägen till den korridor, där förvaringsrummet befinner sig. Som G. sagt, allt var så tyst och ostört i denna del av båten, att man nästan blev rädd och fruktade en fälla. Vakten tittade in i korridoren strax innan jag själv smög mig dit, men gjorde ingen rond där; för säkerhetens skull, för att utröna hur ofta han brukade se in dit, gömde jag mig i en liten skrubbe vid början av korridoren, där stewarden eller någon av städerskorna förvarade sopkvastar och spannar.

Det var inte något vidare bekvämt gömställe, det medger jag; men jag har haft värre i mina dar, t. ex. när jag låg i trossbotten mellan Dresdenerbankens kontor och... men det gör detsamma. Huvudsaken vid sådana tillfällen är

att man endast iakttar vad som tilldrar sig runt omkring en, inte låter tankarna löpa och framför allt inte tänker på vad man närmast har för hand — då gör man dumheter. Jag lyckades också trots den obekväma ställningen rätt bra — jag blev t. o. m. av med den nervositet som plågat mig ända sedan jag kom ombord. Det vill säga: jag hade sökt bot för den förut på kvällen, det medger jag, hos stewarden, som har en utmärkt amerikansk rye-whisky. Om det nu var den eller spänningen låter jag vara osagt, men faktiskt var min nervositet borta. Det gick gott en halvtimme, så hörde jag vaktens steg igen. Till dess hade allt varit tyst, och ingenting annat hörts än dunket av maskinerna och ett och annat steg på däck.

Därpå hörde jag, som sagt, vakten nalkas och kikade ut genom ett runt hål som var borrat i skrubbdörren. Vakten — en ung skandinav, tror jag, blond, blåögd — stannade alldeles utanför, vred på det elektriska ljuset längs hela korridoren från en knapp, där han stod, och kikade in. Ingenting syntes förstås; men plötsligt hördes någonting i stället — ljudet av en förskräcklig hosta inne i sjukrummet, en hosta som aldrig tycktes vilja ta slut. Det var hjärtslitande. Jag spratt till inne i min skrub, och kände en häftig våg slå upp inom mig av medlidande med den gamle, som brottades med döden därinne. Vakten släckte genast de lampor han tänt; men dessförinnan hann jag se att hans ögonlock darrade.

Tydligen hade han också sett den gamle pastorn och erövrats av honom.

Sedan försvann han.

Jag lät tre eller fyra minuter gå förbi för att vara säker på att han var utom hörhåll; därpå reste jag mig försiktigt och tog mig fram mellan sopkvastarna och skräpet i skrubben så tyst som möjligt. Utan något buller nådde jag dörrlåset, vred om det och öppnade dörren på glänt. Jag skulle just skjuta upp den helt och hållet då det hemskaste jag bevittnat i mitt liv inträffade.

Den tunga järndörren till kassarummet öppnades långsamt och ljudlöst, som om den rört sig för en andehand. Ljuset var skumt efter vaktens släckning, men likväl alldeles tillräckligt för att jag skulle skymta någon som nu, oändligt långsamt, steg över tröskeln. Plötsligt, medan jag ännu stel av förvåning stirrade in i dunklet i korridoren, vände sig gestalten mot mig: jag föll baklänges, och jag vet ej om jag ropade eller inte. Gjorde jag det inte, så var det emedan min strupe var alltför hopsnörd av fasa för att kunna ropa.

Ty där borta i korridoren, på tröskeln till kassarummet, såg jag, med ett egendomligt, vitt fosforskimmer fladdrande kring kroppens och ansiktets konturer, ingen annan än mig själv!!

Inne ifrån sjukrummet hördes ett förfärligt hostanfall. — —

Jag vet inte, vad som närmast tilldrog sig, vet inte hur lång tid som förflöt tills jag över huvud kunde tänka igen. Det är möjligt att det varit timmar; det är också möjligt att det varit minuter. Plötsligt fann jag mig springa längs korridoren som förde till min egen hytt, springa utan tanke på försiktighet, och slita upp dörren till hytten. Mina händer famlade efter en liten flaska, som jag visste fanns i en av mina lådor — famlade i timal, tycktes det mig; därpå hade jag den äntligen mellan händerna och svalde den brännande viskyn i långa drag. Så småningom släppte skrämselfen taget och återvände endast stötvis var femte eller tionde minut; jag såg scenen framför mig igen: den halvöppna, tunga dörren, den skumma gestalten, fosforljuset, mitt ansikte, allt... En ny klunk ur viskyflaskan, och en ny paus, under vilken min hjärna sökte besvara de tusen frågor den gjorde sig själv... Och så plötsligt en ny vision av det skedda...

Är jag galen? Var jag galen då? Såg jag endast fel? Men nej, det är omöjligt, jag såg inte fel; jag såg allt lika tydligt som jag nu ser den tomma viskybuteljen framför mig. Ja, jag såg rätt!

Och då?

Elände och förbannelse! Inte ens nu, när jag skrivit ner allt detta på papperet, vill förskräckelsen ge efter. Den som hade mera visky!

Den 27 okt. En ruskig dag. Mitt huvud värker ännu av de många och bastanta viskyglas

jag i går trakterade det med för att få det att glömma... men jag bryr mig inte om att ens tänka ut eller skriva ner vad jag ville få det att glömma. Jag glömmet det i alla fall aldrig.

En ruskig dag. Vi ha angjort Malta och lämnat det igen, för två timmar sen, strax före skymningen. Det regnade, och de få bestyr båten hade i Malta, sköttes undan så fort som möjligt; ingen gick i land.

Ingen utom pastorn och hans brorson! Kan man tänka sig maken till gubbe?

I går på morgonen tycktes han något bättre. Brorsonen kom upp på däck efter lunchen, strålande som ett solsken, och talade om att natten varit god (jag vet en för vilken natten inte varit god!), att den gamle ätit med god aptit, och påstod sig tydligt kunna känna hur luften redan började verka på honom. Jag behöver väl inte säga att glädjen blev stor, särskilt bland damerna! På eftermiddagen var det allmän pilgrimsfärd ned i sjukrummet — endast på en kvarts visit eller så, förstås; och gubben blev mer kringelad än ens kan vara hälsosamt för en så snäll man som han. Brorsonen sken av tillfredsställelse, och den som inte gjorde det mindre var kapten Selby. Han bara stod och stirrade på den gamle prästen, som om han varit hans far, och sade gång på gång:

— När jag kommer till Malta, kommer jag och söker upp er, pastor! Säkert, och tar med mig

några små hedningar från Indien, som ni kan döpa, pastor!

— Gör det, gör det! sade gubben och smålog utan att bli ond. Gör det, kapten Selby. Ni är alltid välkommen!

— Nå, och jag då? ljöd det genast i korus från damerna.

— Och ni då! Mina kära barn! Naturligtvis, alla, alla äro ni välkomna!

Därpå vände han sig till mig.

— Och ni, kommer ni någon gång att tänka på er stackars gamle vän pastorn från Malta? Och på våra schackpartier?

Jag skyndade mig att försäkra honom det.

— Det är snällt av er, sade han med sin vackraste röst och skrattade litet. För ni vet ju, att jag alltid gjorde er schackmatt!

I dag då vi kommo i sikte av ön (strax efter lunchen) kom han t. o. m. upp på däck. Solen sken ännu så länge då, och han var väl ombyltad. Genast vi lagt till, började det emellertid bli kyligare (efter tjugu minuter började det regna) och brorsonen förde gubben i land i en bärstol för att skaffa honom ordentlig inkvartering. Dessförinnan togo naturligtvis alla avsked av honom, kapten Selby sist av alla; och kaptenen sade:

— Nå, skall ni ha er sten med er, pastor?

— Min gravsten? Naturligtvis! Naturligtvis, kapten Selby!

— Men ni är ju bättre...

— Ack, kapten, vem vet i dag vad som sker i morgon! Ni ser, luften har redan blivit sämre, det regnar!

— Följ med till Alexandria, pastor. Där är luften utmärkt.

Den gamle prästen skrattade.

— Inte den här gången. Nästa gång, kapten.

Kaptenen såg ut som om han tänkte: nästa gång lär aldrig bli av, och som om han inte ville visa det. Han skakade tyst hand med pastorn, pastorn fördes bort i sin bärstol, och man började urlastningen av det rum som intresserat mig så mycket.

Jag lyckades få en plats där jag kunde se på Pastorns gravsten — i en diger lår — lyftes ut av kranarna och placerades på kajen och medan man höll på med arbetet fick jag en titt ned i rummet genom luckan i däck.

Det fanns inte mer än fyra eller fem kolli där, och det var ingen tvekan om vilket av dem som var vårt, som G. säger. Det stod i ena hörnet, en vanlig brun packlår med tvärribbor och en del blytampar och sigill. Jag tog en hjärnfotografi av lastrummet och gick min väg för att inte väcka onödigt uppseende.

En timme senare, under hållande regn, lämnade vi La Valette, vars hamn var tom så när som på några fiskarbåtar och en liten jakt, Forward, med engelsk flagga i toppen.

Forward — det är ett ord som nu får bli min lösen! G. kommer att tuta det i öronen

på mig i nödfall — men det skall inte behövas. Forward, i kväll, utan föregående visky! Forward mot den bruna packlåren i kassarummet och dess gyllene innanmäte. Forward, utan att ta notis om några hinder — eller spöksyner! —

*

En himmel utan moln, ett hav som sammet. En ljum förmiddagsbris, som inne i land leker i mörkgröna pinjedungar, och som ute på sjön rycker i jakten Forwards vimpel och vita segel.

Jakten Forward går för en lätt förmiddagsbris ut ifrån hamnen i Ajaccio på Korsika. På dess lilla kommandobrygga står en brunbränd sjöbuss som sörjer för dess kurs; och nere i dess kajuta sitta tre herrar kring en flaska champagne och ett nummer av Daily Mail. Andra tidningar ligga strödda kring dem.

Den ene av de tre herrarna (två av dem likna för övrigt varandra) sitter tyst, med ett småleende kring munnen, och stirrar ut genom kajutfönstret; och de två andra tala till honom i ivriga utrop.

— Ah, professor, ni är sagolik!

— Seså, Graham.

— Hundratusen, professor, och den andre fast! Sannerligen om...

— Lavertisse, Lavertisse! Det gör mig ont om den andre; jag tror det var en hygglig man som kommit på avvägar... Homo homini lupus. Den

enes bröd är den andres död. Och jag gav honom ju en varning, omedvetet! Det framgår ju av dagboken.

— Dagboken, ja, det är, by Jove, den mest vederkvickande lektyr jag haft på länge. Diable vad han tycks ha blivit skrämmd, då han såg sig själv komma ut ur kassarummet.

— Stackars karl, ja, Lavertisse, och hörde era hostningar inne från mitt sjukrum. Ni hostade på min ära utomordentligt.

— Ingenting emot er, professor. Jag glömmer aldrig er hostattack innan ni flyttades ned i sjukrummet, blod och allting. Det var underbart. Ni hade hela båten på er sida som den gamle prästen från Malta. De hade inte trott på er skuld om ni så blivit fast på bar gärning i kassarummet. Det är en roll som ni måste göra oftare, professor; ett mästerverk, by Jove.

— Ack, Lavertisse, ni är alltför entusiastisk — och om ni har rätt, så vet ni ju, att de största mästerverken endast finnas i ett exemplar. Det här blir mitt första och sista steg på den prästerliga banan. Men läs artikeln en gång till, Lavertisse. Jag är fåfäng, och det gläder mig att kunna säga som den tyske fursten när han såg rikets årsberättelse: potz donnerwetter, haben wir das alles getan!

M. Lavertisse tog Daily Mail och läste för tredje gången:

»Århundredets Mest Mystiska Förbrytelse!!**En guldsändning förvandlad i blytackor!***En man arresterad, på väg att stjäla blyet!***Det oförklarligaste brott, säger polisen, den någonsin sett.***Privattelegram till Daily Mail.*

Ångaren *Empress of Oceania*, kapten Selby, anlände den 29 okt. på förmiddagen till Alexandria (Egypten). Genast efter dess ankomst spärrades alla tillträden, och polisen, som alarmrats av kaptenen per trådlös telegraf, gick ombord.

Vad var orsaken?

Ett det mest mystiska brott, ett brott som torde sakna motstycke i kriminalprotokollen, hade förövats ombord. Det är icke nog med att säga att det förbryllat polisen; det förbryllar sunda förnuftet, och tills vidare har det varit lika omöjligt att lösa problemet med de djärvaste gissningar som med polisundersökningar.

Ångaren avgick den 20 från London. Den medförde, utom tämligen fåtaliga passagerare och tämligen mycket gods, en guldsändning på 100,000 pund till bankerna i Alexandria, avsänd av Bank of England. I askar på tusen pund vardera, kontrollräknade av ingen mindre än bankens direktör, Mr James Hoxton, hade sändningen placerats i en vanlig brun packlår och förseglats av direk-

tören med talrika sigill; man ville (på grund av vissa politiska skäl) undvika allt uppseende vid transporten. Denna varulår nedsändes på möjligast diskreta sätt till den omtalade ångaren, där den omhändertogs av kapten Selby och placerades i ångarens speciella förvaringsrum för mera ömtåliga försändelser. Detta rum är försett med dubbla järndörrar, är oåtkomligt från sidorna och

har bevakats dag och natt av särskild vakt. Kapten Selby (vi tillägga det för den som ej vet det) är en av de bäst kända befälhavarna i engelska handelsmarinen, en man som står lika mycket över alla misstankar som direktören för Englands bank.

På natten den 27 okt., medan ångaren befann sig på väg från Malta till Alexandria, alarmerades kaptenen plötsligt av förste styrmannen; vakten vid det omtalade förvaringsrummet hade plötsligt (utan att förut ha märkt någonting) sett denna dörr kastas upp och en man komma rusande ut därifrån under vansinniga skratt. Under rop på hjälp störtade vakten sig över honom, övermannade honom och lät, som redan sagt, tillkalla kaptenen. Kapten Selby, som ögonblickligen infann sig, hade ingen svårighet i att identifiera mannen i fråga; det var en Mr Lewis Grossmith, förstaklasspassagerare med privathytt och kajuta, och enligt uppgift godsägare i Kent — en uppgift som naturligtvis är falsk. På kapten Selbys frågor svarade han ej ett ord, och i närvaro av förste styrmannen och skeppsläkaren skyndade kaptenen in i det rum, varifrån han kommit utrusande, och där den väldiga guldsändningen förvarades. Han fann packlåren, som den sänts i, uppbruten, men de askar vari guldet förpackats tycktes fortfarande ligga däri, och kaptenen ämnade just med en suck av tacksamhet gå, då hans blick föll på några föremål på golvet. Det var

tre eller fyra av de omtalade askarna, tydligen uttagna ur låren av Grossmith, och kaptenen skyndade sig att taga upp dem för att lägga dem tillbaka i låren.

Döm om hans häpnad, då han finner dem öppnade, i stället för guld innehållande blytackor, och vid en på måfå gjord undersökning av de återstående askarna i låren finner han att innehållet i samtliga från guldmünt förvandlats till bly!!! — —

Vi återge på annat ställe i tidningen de närmast följande förhören med Grossmith, vilka ej lett till något resultat; han förefaller närmast sinnesslö. Här nöja vi oss med att konstatera:

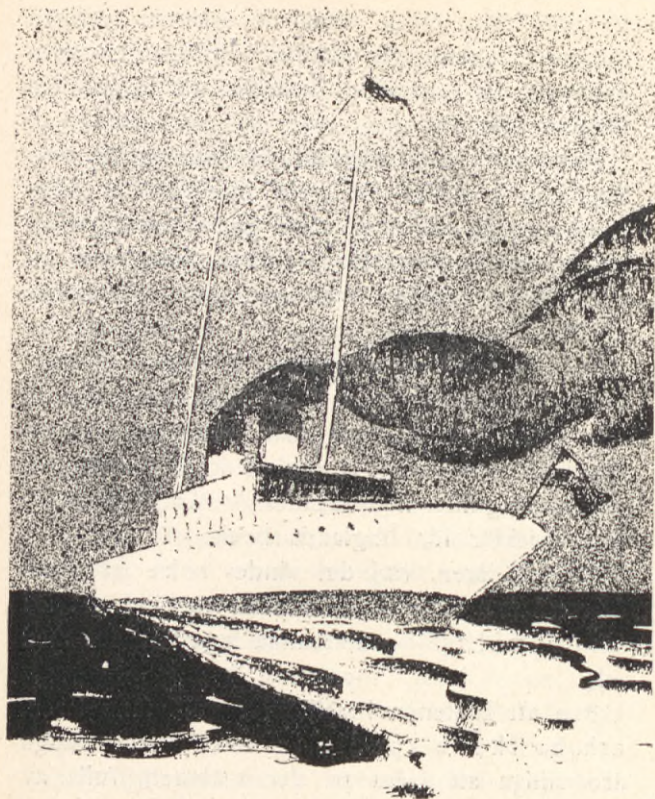
1:o att guldets nedpackades av Mr James Hoxton, direktör för Englands bank;

2:o att låren, vari det sändes icke utsatts för några som helst andra attentat än Grossmiths — sakkunniga bestyrka det med ed;

3:o att kaptenen i stället för guld fann låren, och bankens speciella askar (sakkunniga äro villiga att svära på deras äkthet), fulla av blytackor;

4:o påpeka vi ännu en gång vad vi ovan sagt om det rum vari låren förvarades på *Empress of Oceania*.

Dessutom meddela vi följande kuriösa »dagbok», som fanns i Grossmiths kajuta; och varav det tyckes framgå att han haft en medbrotsling om-

bord; man har ännu ej nått full klarhet angående dennes identitet. Möjligen är denna dagbok en bluff.

Men kan någon tolka denna obegripliga händelse? En lår, förseglad med Bank of Englands sigill, avsändes med en utomordentligt väl betrodd kapten, full av bankens speciella askar; den be-

vakas på det omsorgsfullaste; och då den öppnas (visserligen av en inbrottstjuv men han torde knappt haft mera tid på sig än en kvart i förvaringsrummet) — när den öppnas, finns det under sigillan och i askarna endast blytackor!

Sherlock Holmes till fronten!»

M. Lavertisse avbröt sig i sin läsning och stirrade åter med ett uttryck av den livligaste hängivenhet på herr Filip Collin, som lugnt småleende tömde sitt champagneglas.

— Det svåraste, sade han därpå, sedan jag fått idén med gravstenen var utbytet av den och guld-sändningen. Som jag redan sagt er, Lavertisse, det hade varit en småsak att ta en del av guldets — det tycks ju Mr Grossmith också ha ansett; att ta allt, däri låg knuten. Gravstenen gav mig ett sätt, men utbytet gjorde mig huvudbry — särskilt så länge jag trodde att låren skulle transporteras i den vanliga godsavdelningen. Därför gjorde jag ett par små strövtåg i dockorna i närheten av *Empress of Oceania*, så att kapten Selby såg mig. Och det var därför han lät placera låren i det rum där jag ville ha den. Jag upptäckte det rummet, när jag tjänstgjorde som lossningskarl ombord på ångaren.

— Men förlåt, professor, varför lät kapten Selby placera låren där, för att han såg er?

— Jo, ser ni, Graham, det var därför att han såg mig i en särskild kostym. Jag hade klätt mig som en egyptier!

Mr Graham visslade.

— Och då trodde han att...

— Ja, då trodde han att nationalisterna kanske voro på spaning och beslöt att placera låren på ett säkrare ställe än i godsrummet. Resultatet se vi i Daily Mail.

— Och det var när ni såg sjukrummet bredvid det andra rummet ni fick idén med pastorn? Herr Collin nickade.

— Med hans sjukdom, ja. Sedan var det andra självklart. Lavertisse ställde ju om att vi fingo reda på hur låren och askarna sågo ut. Det var bara att packa in blyet i de falska askarna — ett litet koketteri, som jag sade er, Lavertisse — och askarna i den falska låren och försegla. Sigill är det gudskelov ingen konst att få. Och det var lika naturligt att den falska låren med titel: gravsten för pastorn från Malta, packades i en större. Det värsta var att byta ut den äkta låren och den falska gravstenen mot varandra inne i förvaringsrummet. Gudskelov var ju vakten ur vägen, och Lavertisse hostade som ett helt sanatorium, medan jag arbetade.

— Nå men den andre då, Grossmith? Hur hade han fått reda på sändningen tror ni, professor?

— Ack det är nästan omöjligt att hålla en sådan här sändning hemlig!* Det är ett faktum. Kanske

* Herr Collins ord fingo en storartad bekräftelse genom pärlhalsbandshistorien år 1913!

hade han försänkningar i banken — vi få nog aldrig veta det. Men jag misstänkte honom genast. Och var säker på att det var en ljusskygg individ... Jag anlade hans drag och den där spökmasken för ro skull — sjömän äro ju alltid vidskepliga... En hyggelig karl, som jag sade, som kommit på avvägar...

Herr Collin såg tankfullt framför sig.

— Nå, professor, och vad skall ni nu göra?

— Vi fara hem till England igen, Lavertisse, med jakten som Graham skaffat oss. Och där skall jag göra en donation.

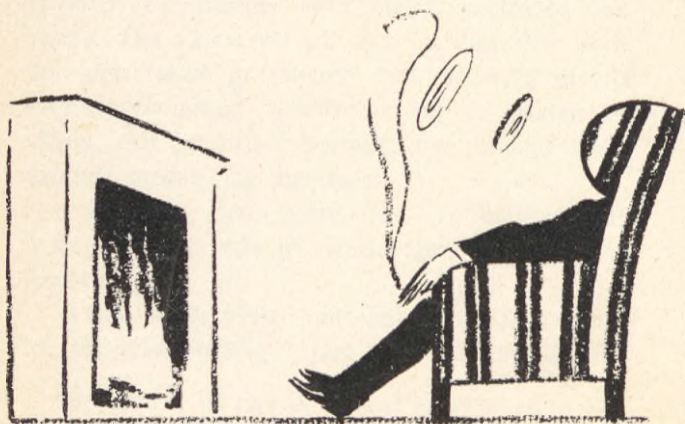
— En donation, professor?

— Ja, Lavertisse, en gård av tacksamhet. Ett tusen pund åt prästerskapet på Malta!

V.

**Herr Collin gör en corner i
statspapper.**

— Fy tusan, vad livet är enformigt! suckade herr Filip Collin, där han en dag i januari 1909 satt nedsjunken till öronen i en klubbstol i hallen till Hotel Atlantic. Hotel Atlantic ligger som bekant i Hamburg, och herr Collin, som varit på affärsbesök i sagda stad, hade just ätit en sen lunch på Pfordte. Framför honom flammade en

brasa i hallens öppna eldstad; över hans huvud lyfte sig ringarna från en Bock, som han höll mellan två fingrar, och runt kring honom flöto tonerna från ett osynligt kapell.

Men hans inre var trots denna yttre välmåga fyllt av en stor trötthet vid Det Hela, eventuellt beroende på den rikliga lunchen, eventuellt på att han lyckats i sin affär. Många små framgångar, säger Hafiz, slappa sinnet och giva till och med kalifen leda vid livet. — Det behövs, tillägger filosofen Volpitius, som kommenterar hans ord, en överhängande fara, en stor ansträngning eller ett jättelikt äventyr för att förebygga detta. Herr Collin, som saknade samtliga dessa stimulansmedel, var för ögonblicket djupt pessimistisk och fann äventyrarens bana överskattad, vad dess charme beträffar.

Ute var det tröstlöst. Boulevardträden riste sina nakna grenar i vinterblåsten; det öste ner, och genom ingångsdörren skymtade Alstern i en grå slöja av susande regn. De gäster, som kommo in, lämnade pölar av regnvatten efter sig. Allt var tröstlöst.

Full av nedslagenhet, ty han var dömd att tillbringa minst sex timmar till i detta elände, började herr Collin rota i den tidningspacke, som låg bredvid honom, för att eventuellt finna förströelse i den. Men det var förgäves. Den ena notisen efter den andra lyckades endast avlocka honom en hånfull morrnig; riksdagen hade hållit sam-

manträde, det struntar jag i; Bülow hade hållit tal, fyfan för officiella tal; en ny ångare hade gått av stapeln hos Vulcan — vad rör det mig? Storfurst Michaël Nicolaievitch, glunkades det i Petersburg, hade åter kommit i onåd — den är det åtminstone ruter i, när det gäller galenskap, tänkte Filip Collin; varför kan han inte komma hit och ställa till något extra djåkligt? Usch, livet är för trist och enformigt.

Han lät tidningen sjunka ned i knäet och stirrade full av pessimism på annonserna på sista sidan. Offentliga Nöjen, läste han och tittade slappt igenom meddelandena om dessa; de föreföllo lika blacka som resten av tidningen.

Jag vet felet, tänkte han plötsligt; man har det för bra. Om man nu vore strandsatt här, pank, renons på pengar, och dömd att klara sig av eget förnuft eller kraft — då skulle det nog se annorlunda ut. Fast till och med det blir för banalt i längden. Ett nytt uppslag — det är det som behövs. Och just som han tänkte detta, föll hans blick på en annons i närheten av hans vänstra tumme. Diskretion, började den; och i tanke att det var en privatockrares tillkännagivande, började han slappt läsa igenom den för att få ännu ett tillfälle att häda tillvaron.

Men det var något helt annat: »Diskretion! Startare av nytt lyxetablissemang (nattkafé) söker damer och herrar (verkliga gentlemän) för att under de första aftnarna mot fri förtäring (even-

tuellt någon vedergällning) giva lokalen ökad glans och bidra till underhållningen. Endast bättre personer torde besvära sig. Hänvändelse Rudolf Mosse.» Så lydde annonsen, och plötsligt fylld av tanken på de möjligheter, den öppnade, sprang herr Collin upp ur sin klubbstol med en glimt i ögat. Ett par ögonblick stirrade han funderamt ut på Alstern; därpå knackade han i bordet och betalade kyparen.

— Har ni någon aning om vad det där kan vara? frågade Filip och räckte honom tidningen.

Kyparen genomläste annonsen och funderade ett ögonblick. Därpå sade han:

— Det måste vara *Le Papillon de Nuit*, det nya nattkaféet vid huvudbangården. Något extra fint, säger man. Skall jag ringa på och beställa bord åt herr baron?

— Tack, sade Filip och tillade oförsiktigt: Jag går själv dit. Den där annonsen intresserar mig.

Därmed gick han mot garderoben, under det kyparen följde honom med en föraktfull blick.

— En gäst på *Atlantic*, mumlade han, som söker plats på *Papillon* som dekoratör. Snygga tider! Pank förstås. Den blir inte gammal här!

Så talade den kloke gamle kyparen om herr Filip Collin, vilken utan att ana det gav sig ut på äventyr i Tusen och En Natt. Och minst av allt anade han, att han härunder skulle göra en corner i statspapper.

Fem minuters granskning av *Le Papillon de Nuit* voro nog för att visa Filip att han aldrig sett något liknande nattkafé. Och dock kände han Paris, Berlin, Budapest och Rivieran. Men varken Monico, Maxim, Hungaria eller Carlton (i Monte Carlo) kunde tävla med denna hamburgerlokal; och ännu mindre något av Berlins nattkaféer.

På Rudolf Mosses kontor hade han nämligen hänvisats till direktör Breitmann på *Le Papillon de Nuit*, och genast engagerats; och försedd med ett blått och vitt kort hade han vid elvatiden gjort sin entré på kaféet för att börja sitt kvällsarbete.

Kaféet var genom sin byggnad delat i två avdelningar, en till vänster närmast ingången, en rakt fram. Den förra av dessa var hållen i vanlig kaféstil med massor av bladväxter och japanska skärmar; den inre däremot var högst ovanlig till sin utstyrel. Den var hållen i morisk stil med hästskobågar, smärta pelare och mosaikgolv; lampor i hamrat metallarbete stucko ut från väggarna; tjocka mattor täckte hela golvet utom mitten, där mosaiken var fri, och i stället för stolar voro långa divaner placerade salen runt. I fonden filade ett rödfrackat zigenarkapell löst; Filip kände igen anföraren från *Le Rat Mort* och nickade till honom; och vid ett par av borden sutto (garanterat äkta) nubiskor med underliga musikinstrument, klädda i tunna slöjor, genom

vilka deras bruna lemmar skymtade. Då och då, när zigenarkapellet gjorde en paus, knäppte de på sina musikinstrument och började någon andlöst virvlande dans.

Filip var ej fullt på det klara med sin roll, men skötte den som det föll honom in; dansade med de damer som funnos, drack champagne och sökte dekorera salen så mycket som möjligt. Vid halv tolvtiden började gästerna strömma till från teatrar och varietéer, eleganta men ej alltför talrika, och Filip undrade invärtes hur en sådan lokal skulle kunna bära sig här. Om han kände tyskarna rätt, passade de inte mycket till stam-publik på ett sådant ställe. Det skulle alltså vara

främlingarna man fiskade efter, amerikanska millionärer och ryska storfurstar. Det skall roa mig att se, om de komma, tänkte Filip.

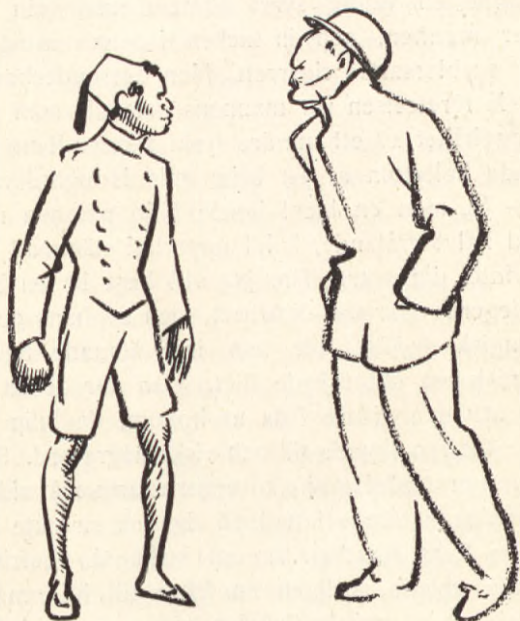
Trots hans farhågor var likväl *Le Papillon de Nuit* vid halv ettiden så gott som fyllt av

en alldeles otadlig publik; herrar i frack och lackskor liksom han själv; damer i eleganta, eventuellt för eleganta, toaletter; champagnen fräste på alla bord, och vid ett flertal av dem superade man efter ställets svindlande dyra matsedel. Stämningen hade infunnit sig, förutan vilken ett nattkafé är tristare än ett bönpell; ljusen glimmade, nubiskorna virvlade runt på mosaiken, och sorlet lyfte sig då och då i kaskader av skratt. Filip ämnade just beställa en andra halva Mumm på

herr Breitmanns räkning, då hans uppmärksamhet fängslades av ett uppträde vid ingången.

Inbegripen i livlig argumentering med den där posterande negern, såg han en person som mest av allt påminde om en söndagsfirande skomakare.

Hans gängliga gestalt var iförd en illasittande grå kostym med vida byxor och stora knän. Skorna, som voro gula och troligen ej tryckte ägarens fötter, buro tydliga spår av att han anlänt utan hjälp av droskor. Elegant tillbakaskjutet i nacken satt ett runt plommonstop som stack

vackert av mot det kantiga ansiktet med dess lätt utstående kindknotor. Dess mest framstående drag var näsan, vilkens storlek och färg vittnade om att ägaren ej var inskriven som medlem i någon nykterhetsförening; under denna näsa hängde en väldig svart Nietzschemustasch ned över munnen, och instucken i denna mustasch satt en blossande cigarrett. Men det underbaraste i hela företeelsen var mannens halsduk, som med yttnehållet av ett mindre tyskt furstendöme för-enade koloriten av en brinnande ladugårdsvägg.

— Ja, men en bier! hörde Filip mannen ropa med halvt gråtande, halvt uppretad stämma. Hör du inte, din svarte fan, jag vill bara ha en bier.

Negerns svar var ohörbart, men av hans gester framgick tydligt, att han inte ämnade bevilja skomakaren det äskade ölet. Han var redan på väg att utan vidare fösa ut honom, då Filip såg hovmästaren skynda till och viska några ord. Som genom ett trollslag sjönko negerns armar åt sidan; skomakaren rätade lättad på sig och sträckte bugande fram handen för att tacka sin befriare. Denne riktade tydligen en fråga till honom, ty han började granska lokalen, där man med förvånade blickar följt det passerade. Slutligen lyfte han ett långt gult pekfinger och riktade det mot Filips bord. Till sin obeskrivliga häpnad såg Filip hovmästaren buga sig och vördnadsfullt eskortera den gråklädde över mosaikgolvet. Då de hunnit till Filips bord, som var det enda

relativt lediga i inre kaféet, blev hovmästaren stående, under det hans skyddsling försiktigt dammade av divanen och satte sig på dess yttersta kant. Hovmästaren frågade underdånigast, vad han finge beställa.

— Jaha, bier skall det vara, sade den gråklädde i hög och bestämd ton, tydligen besluten att genast imponera på lokalen.

— Pilsner eller lager?

Mannen grävde ett par minuter i västfickan; tydligen var han ej säker på om kassan räckte, och sade därpå med samma morska tonfall:

— Pilsner!

Det var högst underbart, tänkte Filip. Är jag full eller drömmer jag? Här sitter jag på Nord-europas säkerligen finaste nattkafé; runt omkring mig har jag en otadlig elegant publik, som dricker champagne och supéerar till 50 mark personen; framför mig har jag ett dyrbart mosaikgolv, där nubiska slavinnor utföra lindrigt sedliga danser. Och till detta kafé, bland denna champagne-drickande publik, kommer en gråklädd, något onykter, söndagsledig skomakare, kvarlämnar spår av den tyska jorden på mosaikgolvet och beställer en bier. Icke nog härmed: han mottages med bugningar av hovmästaren. Icke nog med att han beställer en bier: han får den, ävenledes under bugningar. Är det ett trick av direktionen, eller är detta det senaste mönstret på amerikanska millionärer?

Han betraktade i smyg den gråkläddes förehavande. Efter att i början ha suttit på två centimeter av divanens kant hade han med växande tillförsikt makat sig längre och längre upp på den, tills han nådde ryggstödet. Då detta var lyckligen utfört, spottade han energiskt ut sin cigarrettstump på mosaikgolvet, dök ned i sina fickor och framletade till sist ett tidningspapper, ur vilket han framtog en ny halvrokt cigarrettstump. Han tände den med en osande svavelsticka, som han rev mot byxbenet, och började därpå mönstra publiken. Tydligen var den ej i hans smak, ty han rynkade hånfullt sin stora näsa, framdrog en blårod näsduk i lakansformat och snöt sig med demonstrativt förakt. I samma ögonblick anlände hans bier.

Den gråklädde skyndade sig att begrava ansiktet i sejdeln men kom åter upp till ytan, då kyparen gjorde min av att avlägsna sig.

— Hallå där, skrek han, det skall väl betalas också!

Tydligen umgicks han på lokaler, där gästerna åtnjuta föga kredit.

— Vad kostar det? tillade han morskt.

— Tjugu mark, ers nåd.

Till Filips utsägliga häpnad drog den gråklädde upp ett blankt guldmynt ur fickan och lämnade det jämte en nickelpeng på tio pfennig till kyparen. — För besväret! sade han med en ton som om han undbad sig tacksägelser. Kyparen

försvann med en bugning, och Filip stirrade häpen på den gråklädde skomakaren. Tjugu mark för en bier! Det var näpet till och med här! Mannen, som tydligt märkt Filips blickar, vände sig nu till honom med en glimt i ögat och sade:

— Pros't, herrn!

— Prosit, sade Filip och betraktade sin granne närmare under det han drack. Hans ögon voro intelligenta, det låg en glimt i dem, som tilltalade Filip. En skomakare — löjligt! Var det en skådespelare, som roade sig med att mystifiera publiken? Dragen föreföllo Filip bekanta — som om han sett dem fotograferade någonstans; men hans hjärna vägrade att utlämna etiketten till denna fotografi. Sedan de satt ned glasen, lutade Filip sig fram och sade:

— Vi är visst i samma båt?

— Förstår inte herrn.

— Jaså — jag menar, jag är hyrd av direktionen att sitta här; och ni?

— Vafan säger herrn? Jag — nej, jag är skomakare Woerz från Altona, ute på vift, ser herrn.

— Är det möjligt, herr Woerz! Ute så sent, och på böljan! Var lugn, jag skall inte säga något till fru Woerz, när vi träffas.

Herr Woerz' ansikte klövs av ett grin, jättelikt som hans mustasch.

— Skål, herrn, skrek han, herrn är en rolig

bandit. Vill det vara bier? Stora flaskan står ju lik, för fan.

— Tack, herr Woerz, sade Filip allvarligt; ja, jag dricker gärna öl.

Herr Woerz knackade i bordet och beställde med samma karska stämman två nya bier, tydligen besluten att låta lokalen veta, det skomakare Woerz var på vift och gav fan i kostnaden. Biern kom ögonblickligen; och 40 mark lämnade herr Woerz' ficka i sällskap med 20 pfennig, varöver han bad betjäningen förfoga enligt gottfinnande. Därpå vände han sig till Filip och sade:

— Behöver herrn bara sitta på hinten här för att tjäna brödet? Är det sant?

— Ja, nästan; det vill säga, jag skall dansa också och sjunga.

— Det är fint, sade herr Woerz beundrande. Tänk, vad det är fint. Jag sitter på en skomakarestol, jag, och knogar dan i ända. Det är annat det, herrn.

— Ja, men jag skall säga Woerz, det är inte roligt att sjunga och dansa heller, när magen skriker och halsen är torr.

— Det är förbannat sant, sade herr Woerz deltagande och försvann åter i sitt bierglas.

En timme förgick, under vilken Filip, som blev mer och mer mystifierad av sin underliga granne, diskuterade livets frågor med denne, dels ur skoflickarens synpunkt, dels ur nattkafédekoratörens. Ölflaskan plägades flitigt, under det herr Woerz'

cigarretter utsände giftigt stinkande rökmoln. Till slut sade herr Woerz med en gäspning:

— Fyfan, här är trist. herrn. Har herrn suttit nog för i kväll? Ska vi ge oss ut på storviften, va?

— Gärna, sade Filip. Fast jag blir egentligen inte fri förrän tre. Herr Woerz knackade och begärde att få betala; de sista omgångarna hade han glömt att göra det genast.

— Ätta bier, 160 mark, sade kyparen.

Herr Woerz framdrog ur innerfickan en ytterligt blanksliten plånbok, räknade upp 160 mark på bordet och överlämnade som pourboire åttio pfennig.

Det var själva fan, tänkte Filip, är herr Woerz inte otörstig än, bör han vara ruinerad inom en timme. Eljest måste skomakeriet vara ett lönande yrke. Tjugu mark sejdeln, det kan man kalla ett furstligt pris för bier, om också tio pfennig i dricks inte är furstl... Innan han hunnit sluta sin tankegång flög han till med en invärtes vissling. Ha! Han visste det! Äntligen! Han visste, varför herr Woerz' drag tycktes honom bekanta, vad det var för en fotografi han sett, vad det stod på etiketten. Furstliga drickspengar! Jag tackar! Var det efter millionärer och storfurstar, som Le Papillon de Nuit fiskade, så hade de kommit, fast inte i frack. I sitt inre såg han plötsligt med absolut tydlighet ett nummer av Die Woche, som, om det otroligt nog icke innehöll kejsarens bild, i stället innehöll hans

nuvarande bordskamrats. Men under den stod ej: Herr Woerz från Altona, utan: Michaël Nicolaievitch, storfurste av Ryssland. Den galne storfursten! I hast sökte han erinra sig vad han visste om honom. Hela Europa hade hört talas om furst Michaëls dårskaper, men också om hans rikedomar. Han ägde väldiga gods och gruvor i Ryssland, och efter sin pappa hade han fått i arv hela kvarter i London. Men London var en stad som han avskydde, sades det; däremot älskade han Berlin, och Hamburg var hans speciella Mecka. Varje år brukade han besöka det på genomresa till sina höga fränder i Köpenhamn och för övrigt så ofta han fick ett tillfälle. Vid hovet stod han vanligen i onåd; och nyligen hade det glunkats i tidningarna, att han förvisats till Jekaterinoslav. Tydligen hade han undslupit därifrån och njöt nu i Hamburg olovliga ferier. Den man, som närmast bar ansvaret för storfurstens säkerhet, var långt ifrån avundsvärd; han gick i ständig väntan på silkessnöret. Hans uppgift var så mycket svårare, som storfursten var en förträfflig skådespelare och påstods känna Berlins och Hamburgs buskvarter minst lika bra som polisen. Hovmästarn på Papillon hade tydligen redan mött hans höghet i förklädnad.

Medan Filip hastigt letade samman dessa minnen, hade han och herr Woerz hunnit ut ur nattkaféet efter ett hastigt ordbyte med hovmästaren, som förklarade att Filip miste sin plats, om han

gick före tre. Med hänsyn härtill gav herr Woerz Filip ett gott råd, som var mera välment än tryckbart, varpå han från trottoaren anropade en droska. När kusken fick se det underliga paret — Filip i frack och lackskor, herr Woerz i sin underbara kostym — var det tydligt att han tog den senare för en detektiv, som arresterat Filip, ty hans första ord voro:

— Jaså, det är till buren! Fort in då; fan må komma i misskredit för man skall köra för bylingarna.

Herr Woerz blev honom icke svaret skyldig.

— För bylingarna, skrek han. Jaså, vi är bylingar? Av alla tjockskalliga nöt till kuskar i Hamburg... Herr Woerz övergick på bästa dialekt till en utförlig beskrivning av kusken, vilken med intresse åhördes av hans kolleger, varpå han steg upp i droskan, drog Filip efter sig och ropade: Seilerstrasse, och låt det gå undan!

Knotande och svärjande satte kusken hästarna i gång, och det bar av mot S:t Pauli; tio minuter efter det de passerat Lombardbrücke, var Filip så gott som vilse. Herr Woerz skroderade vidare vid hans sida. Plötsligt blev Filip rökhungrig, stack handen i fickan och drog fram sitt cigarrettfodral; det blå och vita kortet, han fått av direktör Breitmann, följde med och belystes för ett ögonblick av ljuset från en bågglampa. Han tände sin cigarrett och stoppade ned sakerna igen, men

knappt hade han hunnit draga några bloss, förrän herr Woerz stoppade droskan genom att slå i taket av alla krafter. Han öppnade artigt dörren för Filip, och denne hoppade ut. Ute hade det upphört att regna, men i stället hade det blivit tämligen kallt. Filip stampade med fötterna i gatan och vände sig om för att se, om inte herr Woerz själv kom ut.

Men det var inte dennes fryntliga fysionomi som mötte honom; det var ett vilt grimaserande ansikte av nu omisskännlig tartarisk typ, och framför detta ansikte i höjd med Filips huvud en gul, senig hand som slöt sig kring en revolver. Filip

tog ofrivilligt ett språng tillbaka. Han var långt ifrån fysiskt feg, men att stå som skottavla för en galen rysk storfurste, för vilken ett människoliv troligen betydde mindre än noll, roade honom obetydligt. Han hejdades av ett dundrande: — opp med händerna! från storfursten. Herr Woerz' röst var försvunnen och i stället var det en kraxande stämma som på underlig rysk-tyska öste ut en flod av svordomar och frågor.

— Jaså, monsieur, jaså! Jaså, fyfan! Man var däckare, man lät mig gå i fällan på Papillon — slugt, slugt, förbannade patrask, men då skulle man inte visa sitt kort — hade jag inte fått se det nyss — ni trodde väl redan ni hade mig i fällan — det skulle bära av till Jekaterinoslav igen — å i helvete, gosse! förr skall jag märka er — vem fan är ni — en av Vivitz' folk eller nån ny — nån ny, tror jag!...

Orden fortsatte att brusa ur hans mun, stundom halvt obegripliga; men ett ljus hade gått upp för Filip, och begagnande sig av ett ögonblicks paus, ropade han:

— Herr Woerz! Herr Woerz! Vad pratar ni om mitt kort — det är ju mitt arbetskort på kaféet!

— Mig lurar ni inte med sådana knep! röt herr Woerz och svängde hotande med revolvern, men tillade likväl:

— Kom hit, får jag se!

Filip nalkades försiktigt den kallt glimmande revolvermynningen, storfursten sträckte ut en lång senig hand, som skickligt tömde hans innerficka, och genomläste hastigt det blå och vita kortet. Efter ett ögonblick sänktes revolvern, storfursten stirrade tvekande på Filip, varpå han på sitt förra maner återtog:

— Det var fan, vad Woerzen blamerat sig, herrn. Herrn får ursäkta — se, jag har varit i klorna på dom satans byglarna förr; jag trodde, herrn var däckare! Är herrn arg på mig? Vill herrn fortsätta med Woerzen?

Mer och mer road av äventyret, förklarade Filip sig villig härtill och steg in i droskan.

— Nu skall det förstås till buren i alla fall, sade kusken, som intresserad följt uppträdet.

— Till buren, ditt feta kusknöt, skrek herr Woerz och tog åter till orda på sin bästa hamburgertyska. Sedan han spått kusken ett olyckligt slut på grund av de egenskaper som störtade Gustav IV Adolf — dumhet och åsnelik envishet — befallde han honom att köra till Schiemanns ölhall.

Kusken vägrade högt och bestämt att köra till Schiemanns ölhall.

— Kör till Brunnengasse, går vi resten!

Tio minuter senare höll kusken vid mynningen till en mörk och ruskig gränd, varifrån det glimmade av gula lyktor och hördes skrål. Herr Woerz tog Filip under armen, och med känslan av att

vara en ny Djafar som vid kalifens sida gav sig ut på äventyr i detta moderna Bagdad, dök herr Collin i hans sällskap in i gränden. Vid nästa gatlykta stannade herr Woerz, betraktade kritiskt Filip och sade: — herrn behöver ändras! Snobba duger inte här om natten. En tom trappuppgång utvaldes till klädloge, och några minuter senare hade herr Woerz med ett par handgrepp, något saft från sin hemska cigarrett och något gatsmuts, förvandlat juris kandidaten Filip Collin till det vackraste exemplar av hamnbuse, man kunde önska sig; Filip hade övertagit herr Woerz' vidrutiga ulster, som gick honom till fotknölarna, och

hans plommonstop, medan denne smyckat sig med Filips höga hatt efter att vederbörligen ha stukat den. Därpå fortsatte de sin vandring, tills herr Woerz stannade i en två meter bred gränd framför ett rött tegelhus, där det lyste i fönstren. Det hördes dova ljud inifrån av sång och rop. Plötsligt öppnades dörren, och en karl kom flygande huvudstupa ut på gatan med en hastighet, som tydligen var honom påtvingad. Innan dörren hunnit låsas, var herr Woerz framme vid den med Filip vid sin hand.

— Afton! hörde Filip honom viska. Woerz, för fan... han! — nej då, klar gycke — ett mynt klingade sakta, och Filip drogs efter herr Woerz in i en mörk trappuppgång. Nästa minut slogs en dörr upp, och han sköts av sin följeslagare in i ett rum, vars temperatur och luft betogo honom andedräkten tvärt som en pust ur Vesuvius. Hans ögon började rinna, och först sedan han kippat efter luft i några minuter, lyckades han samla sig nog för att kunna granska sin omgivning.

Han fann sig i en tämligen stor lokal, möblerad som vanliga tyska krogar med ekbord och långa bänkar; pråliga affischer syntes otydligt på väggarna, och sex gaslampor flåsade astmatiskt i den ohyggliga atmosfären. Röken var så tjock att den flöt i feta floder efter kyparna, som sprungo fram och tillbaka i salen. Den lyfte sig stötvis ur dussintals pipor runt borden; Filip kom att

tänka på fotografier av vulkaniska trakter på Island, där svavelgaserna strömma ut ur hålen i marken. Han vände sig från publiken, som otydligt skymtade i denna rökslöja, och som huvudsakligen tycktes bestå av sjömän, och varseblev till höger om sig en stor zinkdisk och en man som arbetade bakom den.

Filip hade sällan sett maken till karl. Grov som en tungviktsbrottare, hade han ett alldeles skalligt huvud, som glimmade blodrött under gaslågan över disken; en valrossmustasch hängde ned över hans mun, som oupphörligt kippade efter luft, och hans små blå ögon sutto inbäddade i tjocka fettvalkar. Hans armar voro nakna upp till armbågen och hans ofantliga, rödsvullna händer befunno sig i ständig rörelse; tomma ölsejdlar kastades fram på disken av kyparna, be-

skrevo en hastig kretsrorelse i hans hand ned i en balja med rödbrunt vatten och fylldes i nästa sekund under en av de forsande kranarna, för att tvärt ryckas bort av kyparna. Då han ett ögonblick var oupptagen, placerade han sina händer under droppet från ölkranarna.

Herr Woerz, som grinande iakttagit Filips förvåning, drog honom nu med sig fram till disken. De hälsades med en gäll vissling av den rödbrusige mannen.

— Se god dag, herr Woerz! Det var fan så länge sen man såg herr Woerz. Varit ute på resor? sade han med en halvt servil, halvt oförskämd bugning. Och herrn sen! Herrn är ny här, kan man se. Vad får det vara för sådana fina herrar? Något starkt, förstås?

— Gin, Schiemann, sade herr Woerz, men den riktiga sorten! Detta var alltså Schiemann, tänkte Filip; han var lokalen värdig och den honom! Herr Woerz drog ned honom på en stol bredvid disken, och tre glas gin slogos upp.

— Nå, vad säger herrn om Schiemanns öhall? frågade herr Woerz. Annat än er Papiljott, va? Skål, herrn! Filip tog en klunk av sin blåvita gin, som brände honom värre än eld i halsen. Han fick ett häftigt hostanfall, som kom herr Woerz och Schiemann att vrida sig av skratt; herr Woerz, som oberörd svalt ett helt glas av den hemska vätskan, sade:

— Här är för kvavt för herrn? Han lutade

sig fram och viskade: Ska vi gå in i andra avdelningen, va? Vill herrn spela?

— Spela? upprepade Filip oförstående.

— Rulett, för fan, ja!

Rulett här! tänkte Filip. Allt bättre och bättre. Jag får verkligen respekt för Schiemanns ölhall.

— Rulett! sade han högt. Farliga saker, herr Woerz, farliga saker!

— Vänta, sade herr Woerz. Schiemann — herr Schiemann, kom hit! Skål! Den rödbrusige värden närmade sig, tog sitt ginglas och kastade med otrolig säkerhet hela dess innehåll in i sin kippande mun, varpå han lät det falla ned på bordet, mera än satte ned det. Vad gäller det? sade han.

— Jo, hör på, herr Schiemann! sade skomakar Woerz och drog honom mot sig vid skjortärmen. En viskande konversation fördes; ett gult mynt passerade hastigt vägen från herr Woerz' ficka till herr Schiemanns; och ropande till en av kyparna — en undersätsig, halt karl med tjurnacke och tjurögon — att se efter serveringen drog herr Schiemann Filip och skomakaren med sig genom lokalen. I dess bortre ända upptäckte Filip plötsligt en gammal man i frack som spelade fiol i takt med ett självspelande piano; sorlet och röken hade hittills dolt honom helt och hållet; vid sidan av pianot fanns en riglad dörr, som Schiemann öppnade. Bakom den gapade en svart korridor, och i dennas nedre ända funno de sig framför en ny dörr, som öppnades inifrån efter

en serie morseknackningar av herr Schiemann. Denne sköt in Filip och herr Woerz och försvann med ett elakt grin.

— Nu är herrn medlem i Schiemanns Hjälpkassa, sade herr Woerz, och den håller sina sammanträden här. Alltid om natten, ser herrn, för att medlemmarna är så blyga av sig.

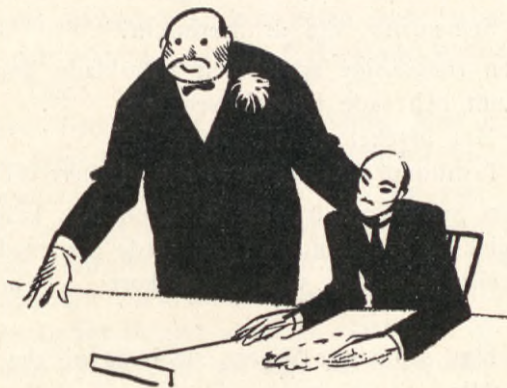
Filip såg sig omkring. Rummet var större än krogen därute, en matta låg på golvet och spår till ventilation förefunnos. Men fastän luften var paradisk i jämförelse med ölhallens, stank den ohyggligt av sprit och tobak. Kring ett långt spelbord i mitten av salen höll Schiemanns Hjälpkassa sitt sammanträde; och i bakgrunden var en bardisk, där dess medlemmar kunde förfriska sig. Många av spelarna kring det långa bordet hade glas i handen.

— Och nu ska herrn få se hur arga dom blir när man vinner, sade herr Woerz. Dricker herrn visky? Vill herrn då vara snäll och skaffa oss två fyrdubbla vid baren, så börjar jag. Här är moos att betala med.

Filip gick till baren för att hämta visky; medan han väntade på den, mönstrade han publiken. Tydligen var den vald; ty den bestod till största delen av utlänningar, sjökaptener, styrmän och matroser, som inte kunde skvallra ur skolan så lätt. Men att den innehöll en del ytterst tvevelaktiga element, såg Filip genast; han kände ett ögonblicks oro, men lugnade sig med tanken på

herr Woerz' goda revolver och hans bekantskap med Schiemann. Därpå tog han de båda glasen med visky och sökte tränga sig fram genom massan av spelare kring bordet.

Det visade sig svårt; någonting tycktes ha inträffat; men äntligen lyckades Filip under svordomar från spelarna nå fram till herr Woerz, där han varseblev orsaken till upphetsningen. Mitt emot herr Woerz satt krupiärn, en kinesgul, in-torkad man med svarta reptilögon, och bakom

denne stod en man, som inte kunde vara något annat än Schiemanns bror; samma jättekropp, samma mustasch och ögon och samma ofantliga rödsvullna händer. Han var elegant klädd i bonjour med blomma i knapphålet; och för närvarande höllo han och krupiärn på att överösas med ovetta av herr Woerz från Altona. Denne hade nämligen vunnit, och krupiärn hade betalat

men passat på att giva skomakaren två falska tjugumarksstycken.

— Ärlig vara, din gule fan, skrek herr Woerz gång på gång, här spelas inte med marker! En del spelare skrattade åt honom, men de flesta svuro över att spelet fördröjdes. Äntligen hade herr Woerz fått nya pengar, som voro till hans belåtenhet, och krupiärn skulle just kasta ut kulan, då herr Woerz avbröt honom, pekade med fingern mot Schiemanns bror och frågade:

— Schiemann, vad är maximum?

Den rödbrusige spelchefen betraktade honom hånfullt och sade i överlägsen ton:

— Hur mycket ni vill sätta.

— Femhundra på nummer? frågade herr Woerz.

Herr Schiemann tvekade ett ögonblick, kastade en blick på krupiärn, som besvarade den med en omärklig nick, och sade därpå kort: — Var så god.

— Fint, sade herr Woerz, slå i väg ni, ska jag nog sätta.

Under tiden hade Filip betraktat spelbordet och funnit, att det ej var rulett man spelade utan *boule*, ett liknande spel med endast nio nummer i stället för rulettens trettiosju; i mitten av bordet var skålen, där kulan löpte. Knappt hade krupiärn kastat den i väg, förrän herr Woerz, som stod med Filips stukade hatt i handen, började plocka upp pengar ur den och utan tvekan placera dem

på nummer 8. Därpå tog han sitt viskyglas från Filip.

— Hur kan ni våga sätta så högt? frågade Filip. Ni kan ju vara säker på att de ha knep för sig.

— Det är just det, jag vill bevisa, viskade herr Woerz. Kan jag det, så lynchar dom Schiemann, och det är alltid en förtjänst. Skål!

Han tömde utan att blinka hälften av den avgrundslignande svartbruna viskyn i glaset; i samma ögonblick började kulan sakta farten, och ett par sekunder efteråt förkunnade krupiärn:

— Drei!

Tre; herr Woerz hade förlorat. Med ett fult grin drog krupiärn in hans guldmynt, under det Schiemann belåtet spottade över sin axel. Den, som var mest oberörd, var herr Woerz, som under skratt från de andra spelarna började sätta ut femhundra mark till på nummer åtta. Krupiärn, som hastigt betalut de få vinsterna, lät kulan snurra i väg. Utan att taga sin blick från kulan, smuttade herr Woerz på sin visky, och den var i det närmaste slut, då krupiärn för andra gången förkunnade hans nederlag. Nummer sju hade kommit. Herr Woerz' femhundra drogos in på nytt, och Schiemanns bror frågade i oförskämdd ton:

— Skall det sättas mer?

— Var lugn, lille Schiemann, sade herr Woerz, tog den sista klunken ur sitt glas och gav det till

Filip, varpå han drog fram en sedel på 500 mark ur sin ficka och vårdslöst placerade den på nummer 8. Kulan flög för tredje gången i väg, under det de andra spelarna, som hastigt gjort sina satser, andlösa av spänning betraktade skomakare Woerz. Femtonhundra mark — en jättelik summa här. Filip såg vassa ögonkast från en del ruskiga individer, som fixerade honom och hans sällskap. Det är dumdrigtigt att visa pengar på ett sådant ställe, tänkte han. Komma vi lyckligt ifrån det, skall jag offra ett vaxljus åt den heliga jungfrun.

Under tiden hade kulan börjat sakta farten, och spelarna diskuterade högljutt, var den skulle stanna. Den går ett varv till — i helvete — fem kommer — nej, den går förbi — då blir det sex... blood and thunder, det blir åtta — han vinner! Och sannerligen såg det inte ut som skomakarn skulle vinna. Kulan formligen raglar mellan hålen, slingrar sig förbi fem och sex, vacklar på kanten till sju och faller äntligen, med en tung duns, ned i åtta. Då, som genom ett under, tycks den få nya krafter, lyfter sig ur hålet och rullar vidare förbi nummer nio till nummer ett, där den faller ned och blir liggande. I samma ögonblick, just då Filip vill viska ett beklagande till herr Woerz, flyga dennes armar bakut; hans hand griper i fickan, och i nästa ögonblick är hans revolver ute och med spänd hane riktad tvärs över bordet.

— Stopp där, Schiemann, och ni förbannade kines! ryter herr Woerz. Lugn, och rör inte en fena, eller jag knäpper er! Och lugn i salen; kom hit vem som vill, kan ni få se hur bottnen på hålen ser ut hos Schiemanns. Hittar ni ingenting där, får ni hänga mig i nästa lyktstolpe.

Ett obeskrivligt sorl uppstod runt kring Filip och den orädde skomakarn; krupiärn och Schiemann tycktes visserligen förlamade av fasa för revolvern, men en del av de ruskiga elementen, som ej hotades av den, sökte tränga sig fram för att angripa herr Woerz bakifrån. Med knutna händer måste Filip kasta sig mot dem, innan något lugn uppstod, och han lyckades plocka ut tre män — av utseendet att döma tyska sjökaptener — för att vidtaga den av herr Woerz äskade undersökningen. — Kniven, tag pennkniven, ropade denne till dem. Jag ger mig fan på att det är en gummitråd, kanske en fjäder. Man gjorde som han sagt; runt omkring Filip sträckte spelarna halsen ur led för att kunna se resultatet, och plötsligt bröt det lös en orkan av polyglotta svordomar och skrik. Ty över pennknivsbladet, varmed den ene av Filips medhjälpare pejlat bottnen av hålet n:r åtta, lyfte han en tunn svart gummitråd; en hastig undersökning visade, att alla hålen voro försedda med en dylik — stodo för höga satser på spel för herr Schiemann, så: ett ryck, och bollen lämnade det för honom olämpliga hålet!

Vad som följde närmast på denna upptäckt, flög förbi som i en dröm för Filip. Ett revolverskott smällde — troligen ofrivilligt — ur herr Woerz' sexpiping; en av gaslamporna krossades med en smäll, och gasen började väsande strömma ut ur röret; plötsligt kände Filip sig fattad av en arm och drogs blixtnabbt ut genom ingångsdörren. Vaken där hade flytt. Fort, fort som fan, ropade herr Woerz' röst i hans öra, Schiemann — den andre Schiemann — farlig karl — de flögo i språngmarsch nedåt korridoren, ut genom en dörr, som saknade lås på yttersidan, och uppför en trång, stinkande gränd. I språngmarsch vredo de om det ena hörnet efter det andra, tills de flämtande saktade farten på en bredare gata. — Ni skötte er fint därinne, flåsade herr Woerz; jag hade varit såld, om ni inte hjälpt mig! Filip nickade tyst och de travade vidare. Äntligen stannade de i en mörk gata, vars namn Filip först efteråt lärde känna; den hette Truthahngasse. Vintermorgonen var kall och svart; det blåste, och blodet bultade i Filips ådror. Vad skulle nästa akt bringa i detta Tusen och En Natts äventyr? tänkte han; ty att ridån skulle gå ned redan nu var omöjligt; klockan var knappt halv fem och i Tusen och En natt bör väl äventyret vara natten ut!

Storfursten hade vänt sig om och lyssnat för att se, om de voro förföljda; men ingenting hördes, och vändande sig till Filip, framdrog han ur

innerfickan en plunta av nätta proportioner och serverade sig en snaps, som han svepte med välbehag. Därpå uppmanade han Filip att förfriska sig, men denne skakade leende på huvudet; herr Schiemanns djävulska visky brände honom ännu i magen. Filip frågade om de inte skulle gå vidare.

— Vänta ett ögonblick, sade herr Woerz, jag måste ordna mina strumpor. I själva verket hade hans strumpor hasat ned under språngmarschen; han satte upp benet mot en avsats vid gathörnet och började kavla upp dem; till sin häpnad märkte Filip, att han gick utan kalsonger. Herr Woerz är konsekvent i sin kostymering, tänkte han och tog ett par steg framåt gatan. Därpå vände han sig om för att se, om skomakarn ej var färdig.

Han fann honom ligga utsträckt, till utseendet livlös, på trottoaren.

Ett par sekunder stod Filip lamslagen av förvåning, under det häpna frågor virvlade runt i hans huvud. Hade herr Woertz fått hjärtslag? Hade herr Schiemanns visky innehållit andra saker än finkel? Visserligen hade herr Woerz druckit starkt av den, men då de talats vid nyss, hade han otvivelaktigt varit nykter. Äntligen lyckades han samla sig och rusade fram till skomakarn. Denne hade fallit snett framstupa, och så tvärt, att han inte ens haft tid att lindra stöten med armen, som låg slappt viken under honom. Filip rätade upp hans gängliga figur i sittande ställning

mot husväggen, den såg underligt grotesk ut med det hängande huvudet, vars mun dreglade ned på den röda halsduken; han slet upp kragen och skulle just börja sina återupplivningsförsök, då han händelsevis kom att se upp. Det nästa han gjorde var att blixtnabbt sticka handen i herr Woerz' bakficka och med något besvär draga ut hans revolver. Ty försiktigt smygande längs husväggen kommo två ruskiga figurer som han genast kände igen från Schiemanns ölhall; deras ansikten buro ett betydelsefullt grin och deras händer ej mindre betydelsefulla blydaggar. Aha, det var således lösningen! Filip hann med att hastigt undersöka herr Woerz' tinning under det förvildade svarta håret — riktigt, ett tumslångt blåmärke efter en blydagg! — innan han lyfte revolvern och rusade mot de båda apacherna.

Hans kamp mot dessa blev ej långvarig. Redan då de sågo honom rusa mot sig i stället för att fly,

blevo de häpet stående; i nästa ögonblick smälde ett skott ur Filips revolver — han skulle efteråt ej för allt i världen kunna sagt, om det var med avsikt eller ej — och en av de båda gentlemännen kastade med ett smärtovrål handen upp till vänstra axeln. I nästa ögonblick hade Filip nöjet att se dem bakifrån i vild flykt längs gränden och återvände till herr Woerz, som fortfarande satt lutad mot väggen och dreglade på sin halsduk.

Vad skulle han göra? Ej ett spår av liv visade sig trots revolverskottet i gränden; den föreföll att vara utdöd. Ensam kunde han inte forsla herr Woerz vidare, och någonting måste göras. Tydligt vore det bäst, om han kunde finna en droska och transportera den äventyrlige skomakaren till ett hotell. Någonstans rätt förut låg Gänsemarkt, om han ej misstog sig, och där borde väl droskor finnas.

Efter att ha befriat herr Woerz från hans plånbok — ty kanske kommo apacherna tillbaka — anbefalldes Filip honom i de ryska helgonens vård och trampade i väg längs de morgonödsliga gatorna. Över husen ljusnade det lätt. Molnen jagade gråblå fram över de spetsiga taken, och vinden sjöng i gathörnen. Gatorna voro slingrade in i varandra som linjerna på en teckning av Beardsley; plötsligt vek Filip om ett hörn som ett dussin andra och stod ute på Gänsemarkt, som låg gråsvart i morgondagern. Framför en morgontidig krog stod en

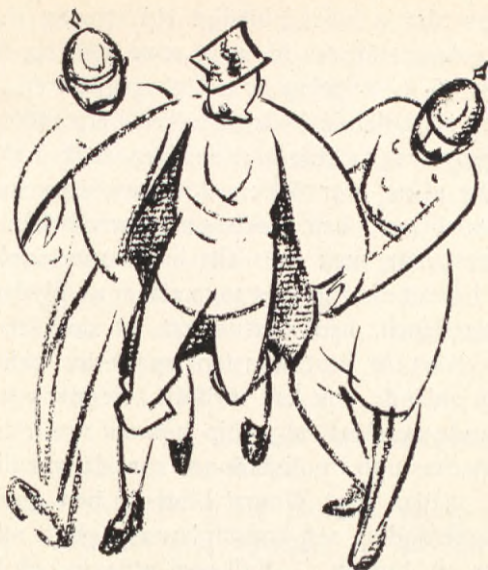
droska, och med en suck av belåtenhet hoppade Filip upp i den och gav kusken adressen på Truthahngasse. Efter att tveksamt ha stirrat på Filips kostym och anhållit om förskott på betalningen for kusken i väg.

Filip tände en cigarrett — den sista — och sjönk tillbaka mot kuddarna med huvudet fullt av nattens händelser. Knappt två minuter hade gått, förrän de började förlora sammanhang för honom; hans uppfinningsrika huvud sjönk tillbaka mot kuddarna, och cigarrettröken slingrade obegagnad upp mellan hans fingrar. Plötsligt for han upp vid att kusken slog med piskan mot dörren och ropade:

— Truthahngasse! Det var ju dit herrn skulle!

Truthahngasse? Vad tusan är Truthahngasse? tänkte Filip yrvaken och sökte förgäves foga hop sina minnen till en bild, där ordet Truthahngasse passade in. Jo visst fan, gick det plötsligt upp för honom; det var där jag skulle hämta herr Woerz, som egentligen heter Michaël Nicolaievitch och är storfursté av Ryssland... men var fan är herr Woerz? Svaret på denna fråga kom i högst oväntad form och lämnades av den person, som Filip minst av allt väntat det från, nämligen herr Woerz själv.

Fortfarande med byxorna uppkavlade över sina håriga ben, men med hatten nedslagen över ögonen och halsduken vilt fladdrande i nacken, vaggade denne som ett träd i vinterblåsten i armarna på två bastanta tyska poliskonstaplar.

Tydiligen hade slaget i tinningen ej varit så värst farligt, men det var lika tydligt, att herr Woerz, då han vaknade från det och fann sig i detta sällskap, kommit i ytterligt dåligt humör. Hans syn var fördunklad av hatten, men hans mun var fri, och ur den strömmade i en stormflod de förskräckligaste skällsord och förbannelser, Filip någonsin hört. — Håll käft! ropade den ene av konstaplarna gång på gång. Skomakare, och supasig full värre än ett svin — fyfan — håll käft! säger jag...

— Håll käft själv, röt herr Woerz' retade stämman. Hugga en fattig skomakarlus, det kan ni, förbannade korvar, men...

Hans röst kvädes plötsligt vid att den ene av konstaplarna täppte till hans mun med sin jättelika hand. — Spring efter kärran! hörde Filip honom ropa till sin kollega, vilken därpå försvann i språngmarsch. Blåröd i ansiktet av kvävd förbittring sökte herr Woerz förgäves uttrycka för konstapeln, vad han tänkte om denna behandling av arrestanter, men trots alla hans ansträngningar lyckades det ej. Plötsligt togo slaget av blydaggen och den sprit, han konsumerat, ut sin rätt, han sjönk tvärt in mot konstapelns barm, och när kärran anlände, sov han fridfullt i fiendens armar. Kiknande av skratt såg Filip honom som ett dött kolli packas upp i polisåkdonet, som därpå rullades i väg, medan herr Woerz' blottade ben guppade i morgonvinden, och konstaplarna högljutt utbytte åsikter om honom. — Full som ett svin och halvnaken, jag säger fyfan, morrade den ene. Ett ögonblick tänkte Filip inskrida, men en blick på hans kostym visade honom gagnlösheten härav — han såg nästan värre ut än herr Woerz. Han gav följaktligen endast kusken order att följa efter poliskärran.

En halvtimme senare, efter att ha övertygat sig om herr Woerz' nya adress, vilken var finkan vid Gänsemarkt, ringde Filip under kuskens bifallsrop på i Hotel Atlantic; det var klart, att denne ansåg det hela för ett synnerligen lyckat skämt. Inne på kontoret fick han undergå ett regelrätt förhör, innan man ville tro, att han var,

den han var, och bodde på 127. Just då han skulle gå, föll hans blick på resandelistan och på nedersta raden läste han: Casimir Vivitz, kammarherre hos H. K. H. Michaël Nicolaievitch, Jekaterinoslav. Han spratt till vid minnet av något, herr Woerz ropat under uppträdet på gatan, då han tog Filip för en polisspion: är ni nån av Vivitz' folk eller nån ny — nån ny, tror jag... En idé korsade hans hjärna, och efter att ha fått reda på när herr Vivitz skulle väckas, begärde han väckning samtidigt, och gick till sängs, just då klockan slog sex. Första delen av äventyret var förbi, men det såg ut, som om morgondagen bure fortsättning i sitt sköte.

Klockan halv tio nästa morgon sände Filip, fräsch, nybadad och nyrakad, in sitt kort till kammarherre Vivitz. Efter ett par minuter svarades det, att hans excellens åt frukost på Pfordte och ej önskade störas.

Filip tog ett nytt kort, skrev: är Ers Excellens intresserad av nyheter om sin höge arbetsgivare? och lät sända in det. En halv minut senare anhöll kammarherre Vivitz om äran att få äta frukost med professor Pelotard. I spåren på kyparen gick Filip in i restauranten, invärtes skisserande en kort krigsplan. Vad var värdet av hans upplysningar? Tydligt hade han trumf på hand, men hur goda voro de? Innan han hunnit besluta sig för sitt pris, fann han sig inför en slätrakad medelålders

ryss med champagnegul hy och tumstjocka, oupphörligt rörliga ögonbryn.

— Professor Pelotard?

— Till er tjänst, kammarherre Vivitz!

— Var god och tag plats!

Man satte sig. Kyparen började tyst ordna frukostbordet.

— Ni har alltså nyheter om min höge herre? började kammarherre Vivitz omedelbart attacken.

— Kanske, svarade Filip försiktigt.

— Så? Ni är alltså inte säker på er sak?

— Jo; det återstår endast att se... om ers excellens är säker på sin.

— Hm; jag förstår. — Hans höghet är alltså i Hamburg?

Inte ens det hade han reda på, tänkte Filip. — Så mycket trodde jag, ers excellens visste, tillade han högt. Ja, hans höghet är i Hamburg.

— Förträffligt, sade kammarherren kallt.

— Men huvudsaken för ers excellens torde vara, när han lämnar det, fortsatte Filip med ett leende.

— Om jag till en början vet, att hans höghet är i Hamburg, skall jag snart finna honom, svarade kammarherren ännu kallare.

— Hamburg är stort, ers excellens!

— Hamburg är litet, herr professor! Ätminstone den del, där jag har att söka storfursten.

Filip smålog svagt. Kammarherre Vivitz hade verkligen rätt. Den del, där han hade att söka

storfursten, var obestriddligen liten, eftersom hans höghet nu satt i den trånga buren.

Under tiden hade kyparen framsatt frukost-rätterna och drog sig på en vink av herr Vivitz tillbaka. Med ett artigt leende vände sig denne till Filip och bad honom servera sig. Det fanns fågelragout, skinka med ägg, omeletter, griljerad njure och diverse andra läckerheter.

— Törs jag fråga, om ni kanske tar en vodki, herr professor? Till maten, på ryskt maner?

— Tackar, gärna, svarade Filip. På ryskt maner eller svenskt.

— Så, ni känner Sverige?

— Ja. Jag har vistats där tämligen länge. Man drack varandra till, och Filip återtog:

— Er vodki är förträfflig, ers excellens; låt oss hoppas, att ni snart kan dricka den i Ryssland.

— Som jag beräknat, i övermorgon.

— Det lär inte heller möta några svårigheter, svarade Filip med ett leende. Det beror endast på er själv.

— Ni tycks mena på er. Varför inte på polisen?

— Nej, ty polisen kan inte hjälpa er i detta fall.

— Storfursten är alltså död?

— Tvärtom; storfursten lever.

— Då förstår jag inte, varför inte polisen kan hjälpa mig.

— Så är det emellertid. Jag vill gå längre och säga, att polisen t. o. m. torde komma att hindra er.

— Ni skämtar, herr professor.

— Jag skämtar aldrig i allvarliga saker, ers excellens.

— Detta är således en allvarlig sak, herr professor?

— För mig, ja — och för ers excellens.

— Business, herr professor?

— Business, ers excellens.

— Törs jag fråga, vid vilken siffra en sak blir business för er?

— Vid den femte, ers excellens.

Kammarherren rynkade ögonbrynen så djupt att de nästan dolde hans ögon och tillade därpå:

— Och ni räknar tyskt?

— Jag är naturaliserad engelsman, sade Filip, förvånad över sin egen kallblodighet; tiotusen pund, minst! För mindre går det ej i Tusen och En Natt; men tålde herr Vivitz kallt stål så långt?

Kammarherrens ton var kylig som is, då han svarade:

— Det engelska myntsyttemet är ytterligt föråldrat.

— Det passar mig emellertid förträffligt, sade Filip, ännu kallare. I England räknar man nämligen i pund.

— Jag vet det, sade kammarherren torrt och serverade sig en stor kopp kaffe. Efter en minut åförtog han:

— Herr professor, ert sällskap är mig mycket angenämt, men för tillfället måste jag lämna er.

— För all del, sade Filip artigt. Er tid är naturligtvis strängt upptagen.

— Alldeles; helst som jag reser tillbaka över Berlin med kvällståget.

— Hm; det torde bero på en sak.

— På vad då?

— Om ni dessförinnan hinner följa mig till londontåget.

— Ni tror alltså, att jag nödvändigt behöver er hjälp?

— Nej, ers excellens. Jag vet det.

Utan att tyckas märka Filips replik, reste kammarherren sig och sade:

— Farväl alltså, herr professor. Vi kunna träffas i afton, men nu måste jag gå. Min tid är dyrbar.

— Jag vill endast göra ers excellens uppmärksam på en sak.

— Och det är?

— Att min tid är ännu dyrbarare än ers excellens'.

— Låt oss talas vid därom i afton.

— Gärna, om blott ers excellens då ännu har råd.

Kammarherren smålog, om road eller retad, var svårt att avgöra. På väg att gå vände han sig om och sade:

— Apropos, var kan man träffa er?

— Klockan fem spelar jag biljard i salongen runt om hörnet.

— Så, ni är biljardspelare; förträffligt, då kunna vi ju få ett parti. Spelar ni väl, herr professor?

— Åja; och ers excellens?

— Tämlichen.

Kammarherren gick, och Filip försjönk vid sin cigarr i funderingar. Men de voro ej av samma art som dagen förut ute i hallens klubbstol. Livet var åter intressant; äventyren voro ännu ej döda, och duellen med kammarherre Vivitz roade honom ofantligt. Visst var hans tvärsäkerhet inför denne bluff; men vem vet? Ibland kan man ta en stor pott på bluff; och i varje fall roar man sig under tiden.

Klockan fem stod Filip inne på den avtalade biljardsalongen och letade efter en dräglig kö, då dörren öppnades, och kammarherre Vivitz inträdde. Hans hy var ännu gulare än på morgonen; det satt två djupa rynkor under hans ögon, och de tjocka svarta ögonbrynen voro tätt hopdragna. Han har inte funnit honom, tänkte Filip med ett invärtes jubelrop och hälsade artigt.

— Ers excellens är punktlig som Phileas Fogg, sade han. Skola vi ta ett litet parti karamboll medan vi prata.

— Med nöje, sade kammarherren och började leta på köhyllan.

— Jag var rädd, att ers excellens inte hade tid, tillade Filip.

— Hur så?

— Ni kunde kanske försumma berlintåget.

Utan att svara valde kammarherren omsorgsfullt ut sin kö och vände sig därpå till Filip.

— Ni spelar väl, herr professor?

— Som jag sade, hjälpligt.

— Och högt?

— Då och då.

— Om femsiffriga belopp?

Filip spratt till. Ett parti om tiotusen! By Jove, ett vackert spel! Men naturligtvis — så måste det vara i Tusen och En Natt!

— Ett femsiffrigt belopp? Som ni vill, ers excellens, sade han. Men ett engelskt.

— Ja, men det lägsta.

— Låt gå, eftersom det är engelskt! Jag sätter alltså min vetskap om storfurstens vistelseort, ni tiotusen pund; vinner jag, har jag tiotusen och inga andra förpliktelser; förlorar jag, är jag skyldig att genast ge er hans höghets adress.

Kammarherren nickade likgiltigt, och Filip frågade:

— Gå vi till hundra poäng?

— Femtio, om ni inte har någonting däremot?

— För all del, sade Filip med en invärtes kittling i magtrakten. Femtio poäng i karamboll, då satsen var tiotusen pund! Man kunde darra på handen för mindre.

Lottdragning avgjorde utspelet, och Filip började. Han gjorde karamboll med en vacker nackstöt, fick läge och fortsatte. Hemma i sin bostad i London hade han två biljarder, en

engelsk och en fransk. På den förra spelade han förträffligt, på den senare — karambollbiljarden — var han en mästare. Och fastän han nu, vid detta egendomliga parti, ej lyckades förjaga tanken på de tiotusen punden, spelade han vidare till det yttre oberörd, med otadliga, välberäknade stötar; passerade tiotalet och tjugutalet, gick förbi trettio och trettiofem; äntligen, då han skulle göra sin trettiosjunde poäng, slant kön, och hans spelboll flyttade sig knappt en centimeter.

— Var god och stöt om, herr professor, sade kammarherren artigt. Ni spelar förträffligt.

— Tack, men jag stöter aldrig om. För övrigt vinner jag säkert. Jag känner mig i form i dag.

— Det gläder mig att höra det, sade kammarherren och kritade sin kö. Min seger blir så mycket större.

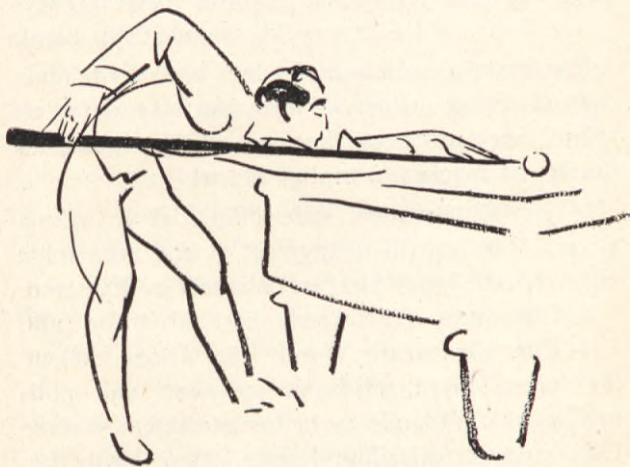
Därpå började herr Vivitz, under det markören gapande av förvåning betraktade dessa båda spelare. Och han hade skäl till förvåning, ty om Filip spelat väl — fränsett den sista stöten t. o. m. mycket väl — så spelade kammarherren som en biljardprofessor i Paris. De tjocka svarta ögonbrynen drogos samman, tills de liknade en bindel över pannan, de gula händerna kastades nervöst ned på duken och en kort, kraftig stöt följde; till synes var den så oöverlagd som möjligt, men med matematisk visshet flög den vita spelbollen av, träffade de båda andra bollarna och placerade sig i läge. Tio-, tju- och trettioalen

lade herr Vivitz bakom sig, under det markörens stämman blev allt vördnadsfullare; fyrtio, fyrtien; fyrtiofem, fyrtiosex, fyrtiosju, fyrtioåtta, fyrtionio. Herr Vivitz rätade upp sig från bordet, och under det han kritade sin kö för femtionde gången, vände han sig till Filip och sade:

— Vi glömde tyvärr att debattera en sak på förhand. Tillåter ni utgång i första stöt?

— Naturligtvis, sade Filip med en bugning. För resten tycks läget mig kinkigt.

Kammarherren svarade ingenting. Efter att ha kritat sin kö till belåtenhet, betraktade han för ett ögonblick biljardduken, rynkade ögonbrynen

och lutade sig hastigt ned; en kort, våldsam understöt, och spelbollen, som träffat den ena av de andra bollarna, virvlade baklänges, studsade

mot tre av vallarna och träffade med matematisk noggrannhet den återstående bollen i mittpunkten.

— Femtio, viskade markören.

Kammarherren reste sig upp. — Ni har förlorat, herr professor, sade han.

— Och med ära, sade Filip. So spielt man in Venedig. Ni förtjänade att vinna; och enligt vår överenskommelse skall jag alltså nu giva er storfurst Michaëls adress. Det är för övrigt på tiden, ty hans höghet är säkerligen vid det här laget trött på sin nuvarande vistelseort.

— Och var, sade kammarherren, under det han satte bort sin kö, skola vi finna hans höghet?

— I finkan vid Gänsemarkt, svarade Filip lugnt.

För första gången kom det liv i herr Vivitz' gula drag. — Vad menar ni? röt han. Är detta ett skämt, herr professor, ber jag att få påpeka, att det är ett mycket olämpligt sådant.

— Jag försäkrar er, sade Filip, det är största allvar. Men jag vill tillägga att vi inte böra fråga efter Hans Höghet Storfurst Michaël av Ryssland.

— Efter vem då? frågade herr Vivitz hotfullt.

— Efter skomakare Woerz från Altona, häktad för fylleri, oljud, våldsamt motstånd mot polis och grovt okvädande av ordningsmakten, svarade Filip med ett ofrivilligt leende. Herr Vivitz betraktade honom tankfullt under ett par minuter och drog därpå på sig överrocken.

— En prins av blodet — en Romanoff, i finkan,

mumlade han. Är detta ett skämt, skall det stå er dyrt, professor.

— Jag förstår bara inte ers excellens' förvåning, invände Filip. Med de vanor, som storfursten har, var ju en sådan händelse oundviklig förr eller senare. Det som förvånar mig är, att man inte kände igen hans höghet efter ers excellens' anmälan hos polisen. Men après tout, han spelade sin roll för väl! Poliserna, som arresterade honom, svuro på att de inte hört maken till trut i fjorton års tjänst.

— I finkan, i finkan, upprepade herr Vivitz, ännu förkrossad av detta slag. Varför har ni inte sagt det förr? Det kan komma att stå er dyrt, min käre professor.

Filip kände ett ögonblicks obehag; han mindes sin barndomslektys hemska skildringar av Tredje Avdelningen och dess fruktade chef, baron Friedrich. Skulle han nu få den ryska polisen efter sig utom den svenska och danska? Bah, tänkte han därpå, den är nog inte värre, den!

En timme senare lämnade kammarherren och Filip poliskontoret vid Gänsemarkt i sällskap med en långhårig, vilt blickande herre i grå kostym. Inför kommissarien hade Filip berättat nattens händelser, kammarherren hade företett nödiga papper och gått ed på storfurstens identitet, varpå de, ehuru långt ifrån nådigt, tillätos avlägsna sig med denne. Vid utgången följdes hans höghet med längtande blickar av två poliskonstaplar, och

Filip, som kände igen dem från morgonäventyret på Truthahngasse, gillade deras känslor.

Sedan storfursten dragit några djupa andedrag av den kyliga kvällsluften, kom det äntligen ljud i honom — under hela förhöret hos kommissarien hade han varit tyst — och med hes röst sade han ordet:

— Bier!

Man gick in på närmaste krog, och stående vid disken förfriskade sig hans höghet med fatöl a d libitum, under det Filip och kammarherren vördnadsfullt iakttog honom. Äntligen sköt storfursten sejdeln ifrån sig — den femte — och sade:

— Ah! Jag var halvdöd av deras satans vattenkost.

— Varför har inte ers höghet givit sin identitet till känna? vågade kammarherren invända.

— Och det tror ni, de skulle trott! Vivitz, förlåt, ni är en åsna. För resten trodde jag, att jag skulle bli fri under mitt skomakarnamn. Men varför har ni sölat så länge med att finna mig?

— Ers höghet! protesterade kammarherren. Jag visste knappt om ni var i Tyskland, alldeles inte om ni var i Hamburg. Jag har gjort allt vad jag kunnat. Draggingar ha företagits i hamnen; man har genomsökt bårhuset, de sämre krogarna i S:t Pauli...

— Vivitz, ni är alltför artig!

—... och andra sannolika ställen, fortsatte kammarherren obevekligt. Allt var förgäves. Och

likväl fanns det hela tiden en som visste var ers höghet befann sig. Han pekade på Filip som började känna sig enkel. Storfursten betraktade Filip med ett leende och sade:

— Den där, ja! Det är en livad dekisfigur. Djäklig fest hos Schiemanns, va? Var var det vi skildes?

— Alltför djäklig, sade Filip. Vi skildes i Truthahngasse, där ers höghet ordnade sina strumpor. Tillåt mig för övrigt att gratulera ers höghet till en förträfflig hälsa.

— Vad menar ni? Jag mår som de tre männen i den brinnande ugnen.

— Jag menar, eftersom ers höghet tror sig vintertiden kunna gå utan kalsonger. Det väckte mycken förvåning hos konstaplarna som togo ers höghet. Alltnog, då ers höghet låg där livlös av slaget från apachen, visste jag ingen annan råd än att söka finna en droska och forsla hem ers höghet innan det blev för ljust. Då jag kom tillbaka med den, hade ers höghet emellertid redan piggnat till och trakterade som bäst konstaplarna med en samling av de värsta skällsord, jag någonsin hört. Jag tänkte först söka rädda ers höghet, men min kostym förhindrade det; den gick fint hos Schiemanns, men förbannat klent i resten av Hamburg. Jag fick följaktligen nöja mig med att taga reda på var ers höghet inkvarterades. Apropos, här är ers höghets revolver och plånbok, som jag fann det bäst att ta i förvar så länge.

Det saknas ett skott i revolvern; jag var tvungen att peppra en av apacherna.

— Å fan, sade storfursten, som skrattande och full av barnslig stolthet lyssnat till historien om sina bedrifter.

— Men resten av berättelsen är inte så amusant, tillade kammarherre Vivitz. Vid frukosten infann sig professorn hos mig och erbjöd sig att lämna ers höghets adress mot tiotusen pund. Jag vägrade naturligtvis...

— Vivitz, ni är en snåljobb! Min morgontörst var värd mångdubbla beloppet.

— Och företog mina undersökningar. Som ers höghet vet, misslyckades de, och på eftermiddagen var jag färdig att betala beloppet...

— Det var inte för tidigt. Före kvällen hade jag varit död, om jag inte fått bier!

— Emellertid ordnade vi saken med ett parti biljard. Jag satte tiotusen pund, professorn ers höghets adress. Jag vann.

— Det var ju ett fint parti, sade storfursten. Nå vad skall ni göra med mig nu, Vivitz?

— Jag tänkte, ers höghet kanske kände lust resa hem...

— Till Jekaterinoslav! Aldrig i livet! Förr sitter jag i finkan var natt.

— Till Petersburg, ers höghet. Tsaren har återtagit sin ukas. Underrättelsen kom tre timmar efter ers höghets... avresa.

— Och nu har hela världen reda på den och...

— Ingen vet något än. Ers höghet är officiellt på jakt. Skall jag alltså beställa biljetter till i afton?

— Jawohl, Vivitz. Men först har jag en sak att ordna med den här herrn.

— Alldeles rätt, sade kammarherren. Han förtjänar ett grundligt straff. Bodde han i Ryssland...

— Vivitz, han är redan straffad; han bor i England, sade storfursten och vände sig till Filip. Hur äro bostadsförhållandena i England?

— Tämliigen, ers höghet. Något olika.

— Jag menar, era egna?

— Ah — jo, drägliga... Men; det är väl inte möjligt? Törs jag hoppas på nöjet att se ers höghet hos mig i England?...

— Jag! Resa till England! Är ni galen? sade storfursten med en rysning. Krogarna stängs ju klockan 12. Jaså, ni bor drägligt. Äger ni huset?

— Nej, ers höghet.

— Det är dumt, men vi ska bota det. Vivitz, jag är husägare någonstans i England; vad är det det heter?... Chester...

— Chesterfield Place, ers höghet.

— Alldeles riktigt, Chesterfield Place. Ställ om att gåvobrev utställas på Chesterfield Place för denne herre, professor...

— Pelotard, ers höghet. Men... stammade Filip.

— Inga men. Ni bor i England. Jag kommer aldrig dit; det är alltså endast rätt. Dessutom

räddade ni mitt liv ett par gånger i natt. Och för övrigt, ni uppskattade ju min adress till tiotusen pund; jag vill inte vara oartigare. Er nya adress blir fan så mycket värdefullare.

Filip bugade sig, överväldigad av denna orientaliska frikostighet. Att det var allvar, därpå tvivlade han ej ett ögonblick. Allt är möjligt i Tusen och En Natt.

Herr Vivitz, som på sin herres exempel nu var älskvärdheten själv, sändes åstad till en advokat för att ordna gåvobrevet. På aftonen åto de tre herrarna middag på Pfordte, där furst Michaël väckte ett berättigat uppseende; och vid tiotiden följde Filip de båda andra till kvällståget, där en vagn var reserverad.

På perrongen överlämnade kammarherren ett dokument till honom, som han öppnat behöll i handen, medan han sade farväl.

— Om jag alltså i en blivande osalighet landsförvisas till England, sade storfursten, så vet jag var jag skall finna er.

— Alldeles, ers höghet. Men, när jag tänker på det, förlåt mig, var ligger Chesterfield Place?

— Jag vet inte. I London, tror jag, eller hur, Vivitz?

— Alldeles riktigt, ers höghet, i London.

Gripen av en aning slet Filip upp dokumentet och ögnade igenom det, medan storfursten och herr Vivitz stego upp i sin vagn.

— Men, ropade han, Chesterfield Place i Lon-

don känner jag ju. Det är ju inte ett hus — det är ju en gata! Och här har man glömt sätta ut numret!

Tåget började rulla bort. Storfursten stack ut huvudet genom kupéfönstret. För sista gången såg Filip hans absurda ansikte i ljuset av båg-lamporna och hörde honom ropa:

— Det behövs inget nummer utsättas! Ni får hela gatan!

VI.

Herr Collins ferieagentur.

An Englishman's house is his castle.

Ordstäv.

Nu har förtalts, hur herr Collin vart husägare, ja, gatägare efter sina äventyr i Hamburg med skomakare Woerz från Altona, som häktades för fylleri och egentligen var rysk storfurste. Såsom husägare, ännu mer såsom gatägare, för man en avundsvärd tillvaro, låter vråka folk, sätter upp hyrorna, vägrar att reparera våningarna; såsom husägare, ännu mer såsom gatägare kan man icke fatta, att folk kunna vilja vara hyresgäster.

Såsom läsarna av dessa berättelser veta, hade Filip Collin, ehuru numera husägare, förut varit hyresgäst och till en början i Gothenburg Road 49, där han utövade praktik under namnet professor Pelotard. Men efter äventyret med de tankspridda herrarna och detektiven Kenyon beslöt Filip att byta om bostad. Visserligen voro de flesta av hans företag oåtkomliga av lagen, men Filip, som var en stor filosof, visste, att man aldrig vet, vad framtiden kan bringa, och fann det högst

olämpligt, att hans adress var känd av detektiven Kenyon, som redan velat sätta honom i kurrän.

Han beslöt alltså att se sig om efter en annan bostad (i mitten av maj 1908).

Vad han önskade, var ett mindre omöblerat hus på omkring 9 rum; det skulle vara välbyggt, inte något dussinhus; och det skulle ligga vid någon stilla och sympatisk gata i västra London. Det var hans dröm att finna någon vackert trädbevuxen, susande gata, något som erinrade om städerna därhemma, där han kunde somna vid prasslet av löv och höra regnet droppa från dem på våta sommardagar.

Att finna ett hus, som motsvarade hans önskingar visade sig tämligen lätt; att finna en gata, som gjorde det, mycket svårt. Förgäves spanade Filip på sina utflykter efter någon sådan, som han ville ha den, han fann ingen, och förgäves utsände han sina kunskapare Lavertisse och Lescot. De lyckades ej bättre än han själv; och Filip hade redan beslutat uppge försöket, då han en dag av en händelse spatserade rakt in i Bradford Mansions.

Bradford Mansions var ett litet tvärstråk i närheten av Brook Green och så fullkomligt glömt av världen, som om det legat i Korea. Där funnos åtta hus, fyra på vardera sidan, alla med trädgårdar och nio rum, alla med susande almar framför sig på gatan, och alla uthyrda utom ett. Filip greps ögonblickligen av vad som förbjudes

i nionde budet, nämligen lust till sin nästas hus, beslöt att till varje pris bo i Bradford Mansions och började förfrågningar hos barvärderna runt om hörnet.

Härvid upptäckte han, att gatan, som enligt sinnevärldens begrepp lydde under Londons County Council, i själva verket lydde under Charles Dickens från den ena ändan till den andra. Detta genom sin ägare, Mr Smedley.

Mr John Smedley var en liten kolerisk herre av fullkomligt kvadratisk typ; hans huvud var kvadratisk, hans kropp var kvadratisk, hans händer och fötter voro kvadratiska. Ovanpå det kvadratiska huvudet växte ett kortklippt, vitt hår. Likaledes voro Mr Smedleys ögonbryn, mustascher och polisonger snövita; men resten av Mr Smedley var pionröd, dock icke blodigt utan ljusst pionröd.

Framför hans kvadratiska ögon sutto runda brillor, och genom dessa betraktade han sina hyresgäster, hyreskontrakten och den inbetalta hyran för Bradford Mansions, som sedan den tid, han byggde gatan, stigit i kvadrat.

Mr Smedley hade nämligen byggt gatan, varje hus däri, efter sitt eget huvud, som var kvadratisk, och han hade även befolkat den efter sitt huvud. Alla hyresgästerna i Bradford Mansions voro rika ungar, ty Mr Smedley avskydde kvinnor, barn och låga hyror; och alla sportade de. Tre av dem bodde likt Mr Smedley på den jämna sidan av gatan i husen n:r 2, 4 och 6; Mr Smedley själv bodde i n:r 8; och de tillbragte likt Mr Smedley sommaren i Norge, där två vandrade i bergen och en metade lax. Dock sågos de aldrig tillsammans vare sig inbördes eller med Mr Smedley. Av de fyra hyresgästerna på den udda sidan tillbragte de tre somrarna i Kanada, och den ene var död. Han hade dött helt nyligen, och det var därigenom, huset n:r 5 i Bradford Mansions var hyresledigt.

Dessa detaljer fick Filip höra av barmannen runt om hörnet, varpå han gav sig av för att uppsöka Mr Smedley, men i stället träffade han Mr Johnson, som egentligen hette Jönsson, men icke var svensk utan smålänning. Detta fick Filip dock inte reda på förrän långt senare. Mr Johnson var Mr Smedleys förtrogna faktotum och ombesörjde allt, som rörde Bradford Mansions utom

utyrningar. Mr Smedley var kvadratisk, men Mr Johnson var avlång. Hela hans kropp, som var ofantlig, var också avlång, men ofantligast voro hans händer, och avlångast var hans ansikte. Det

hade utstående kindknottor, rödbrända sedan en lingonplockande barn-dom, vattniga blå ögon och lingult hår. Om sommaren gick Mr Johnson klädd i gulvita kläder, varigenom han såg ut som en svensk tändsticka med sin långa gulvita kropp och sitt rödbruna ansikte; och med detta utseende tillbragte Mr Johnson somrarna i London, ty fastän Mr

Smedley sade: detta är min högra hand, Mr Johnson från Norge, tog han honom aldrig med sig till Norge, hans falska fosterland. I stället kvarlämnade han honom i London för att bevaka Bradford Mansions under hyresgästernas frånvaro.

Filips besök såväl hos Mr Johnson som hos hans kvadratiske herre blevo emellertid till hans stora besvikelse fullkomligt resultatlösa. För att få hyra i Bradford Mansions, påpekade Mr Johnson genast, fordrades som oundgängligt villkor att vara ungarl och sportsman. Sedan Filip för-

klarat sig vara bådadera, påpekade Mr Johnson vikten av att vara god sportsman; hyresbeloppet stod nämligen i direkt proportion till hyresgästens sportintresse, det var en av Mr Smedleys principer; därpå visade han huset n:r 5 och bad Filip återvända nästa dag. Filip gjorde det och träffade den koleriske Mr Smedley som fixerade honom genom sina brillor och bad att få veta om han vore ungarl.

Filip svarade att han oftast vore det.

Mr Smedley (ursinnig): — En gentleman skämtar icke häröver.

Filip: — Icke heller jag.

Mr Smedley: — Är ni ungtkarl eller ej?

Filip: — Ja, ständigt.

Mr Smedley: — Vilka sportgrenar utövar ni?

Filip: — Jag åker bil.

Mr Smedley: — Det ger jag —! Jag frågar, vilken sport utövar ni?

Filip: — Bilåkning är min enda sport.

Mr Smedley (med en rossling): — Sport... bilåkning en sport... Det är er enda sport! Bilåkning! Ut, herre! En bilåkare vill hyra hos mig! Att jag icke dör på fläcken!

Filip: — I så fall kunde jag få hyra i Bradford Mansions.

Mr Smedley: — Tig, Sir, inte ens då, ty det är förutsett i mitt testamente. Ut!

Filip: — Jag önskar er en god morgon.

Efter ett samtal av ungefär denna art gick Filip djupt besviken och ej mindre harmsen på Mr Smedley. En sådan oförskämd liten kvadrat till karl! Behandla en hederlig automobilåkande hyresgäst som förbrytare utan vidare... Han förtjänade vid Zeus att näpsas; och Filip lovade invärtes sig själv att inte glömma honom vid tillfälle. Hans förbittring blev dubbelt stor en vecka senare, då han fick höra att huset uthyrts, och till ingen annan än den, för vars skull han ville lämna Gothenburg Road 49, nämligen detektiven Kenyon. Mr Kenyon hade ej hyrt det ensam — därtill förslog ej hans medel, ehuru han var ivrig sportsman — utan tillsammans med en vän. Tyd-

ligen hade dock hans affärer gått framåt efter arresteringen av falskmyntarbandet, och Filip betänkte ej utan bitterhet att det således var genom hans hjälp i denna affär,* Mr Kenyon nu kunde beröva honom Bradford Mansions 5.

Retad av sin otur tog han i början av juni avsked av Gothenburg Road och flyttade med iakttagande av all försiktighet till en stilla gata i närheten av Holland Park som något så när uppfyllde hans fordringar.

Därpå gick det en tid, Filips affärer togo honom gång på gång bort till närheten av Bradford Mansions och varje gång kände han ett bittert styng i hjärtat. En vacker dag fann han att alla husen voro tomma och hade fått papper i fönstren, utom n:r 5; och vid porten till n:r 5 stod Mr Johnson från Norge övervakande två packkarlar.

— God dag, Mr Johnson, sade Filip; stänger ni butiken här också?

— Ja, Sir, sade Mr Johnson. Mr Kenyon och Mr Cane resa till Switserland i afternoon, Sir.

— Stanna de borta länge? frågade Filip.

— Till augusti eller september, Sir.

— De ha det bra, de, sade Filip. Då är ju gatan tom.

— Ja, Sir, d'ä den; så när som på mig, Sir, sade Mr Johnson med en suck.

* Se berättelsen om De tankspridda herrarnas äventyr, sid. 43.

— Ja visst, så när som på er, Mr Johnson, sade Filip och gick utan att tänka på saken.

Det var en lördagskväll en vecka senare, London var kvavt som en öken, och Filip kom långsamt gående genom Piccadilly. Trots myllret på gatorna låg det helgsmålsstämning över staden. Men det var kvavt, förfärligt kvavt och Filip vek in i Hyde Park för att hämta litet frisk luft.

Han gick några steg in i parken och slog sig ned på en bänk. En herre satt där redan, men Filip lade inte märke till honom.

Plötsligt kom han emellertid att kasta en blick åt sidan och igenkände till sin överraskning den jätteknotige Mr Johnson. Han blossade på en pennycigarr, vars ljus avspeglades i hans bruna kindknotor och små vattenblå ögon. Hatten — ett plommonstop som föga passade hans kantiga huvud — hade han skjutit tillbaka i nacken.

Filip betraktade honom road och sade:

— God afton, Mr Johnson!

Mr Johnson såg upp med det misstroende som är hans ras eget (vi ha redan nämnt att han var smålänning); tydligen kände han först ej igen Filip. Därpå kom han på det klara med honom och lyfte handen för att hälsa. Härvid tappade han ett vitt sammanviket papper — en tidning tycktes det — som föll framför Filip. Filip böjde sig artigt ned för att taga upp det. Döm om hans förvåning då han fann att det var ett nummer av Strix!

Strix! Det svenska skämtlynnets tiodubbelt renade essens, kolingens Strix, Albert Engströms Strix! Det var honom som ett fönster slagits upp mot det förgångna och en duva kommit inflygande därigenom med ett oliveblad i munnen: ett nummer av Strix!

— Vad, Mr Johnson! ropade Filip. Ni är svensk!

Han sträckte fram handen; Mr Johnson fattade den försiktigt mellan sina ofantligt, och liksom lydande en hemlig, på länge ej oljad fjäder, rörde sig hans läppar och han sade:

— Jo, ja ä allt från Smauln.

Han gjorde ett uppehåll, liksom förvånad av ljudet av sin röst.

— Men herren är väl aldri svensk heller?

— Jo min själ, är jag inte svensk, sade Filip hjärtligt.

— Ä de möjligt, ä de möjligt — tänka, jag har inte talat svenska på fjorton years.

— Har ni verkligen varit här ute så länge!

— De har ja jaggu vat, bekräftade Mr Johnson tankfullt. När såsom ja va tjuge aur, reste ja frå Växjö för exisen; trakten därkring, ser herren, Dackemaula hett stället...

— Jag känner det, mumlade Filip sakta.

— Känner herren de, ä de möjligt! Tänka, ja har inte sett'et på fjorton aur. Känner herren folket där? Baron, såsom, eller stationsinspektorn?

Jaså inte. Jösses, va ja villat fara hem maunga gaunger å si'et en gang till...

Filip spratt till, vid att i sitt inre känna förlossningssymptomen på en plötslig idé. Mr Smedley hade behandlat honom illa; med Kenyon hade han också en liten räkning ouppgjord. Hur vore det om...

— Men, Mr Johnson, sade han, en man i er ställning bör väl ha tillfälle att resa hem!

Mr Johnsons ögon betraktade honom med återvaknande misstänksamhet. Tydligen var denne landsman av den vigilanta sorten, som lura på hempatrioter för att skinna dem.

— Lite, sade han försiktigt, lägger en ju undan (Mr Johnson hade lagt undan nära 8,000 kronor svenskt), men möe blir de inte, herren.

Filip förstod, var skon klämde, och slog genast om.

— Ni missförstår mig, Mr Johnson; jag menar, ni bör ju ha mycket tid över om sommaren.

— Ja, de sa Gu veta, medgav Mr Johnson, att en ingenting har å göra, hela daen, hela veckan, hela sommarn har en bara å sprute träen, d'ä allt, sen herrarna farit till Norway å Kanáda. Maunga gaunger har ja tänkt: nu gaur ja också abroad, reser hem till Sweden och sir om dom i Dackemaula...

Filip kastade en hastig blick på Mr Johnson; hans vattenblå ögon talade om ordlös längtan hem till det land, som sett honom födas. Han

bjöd honom hastigt en cigarr ur sitt fodral och sade:

— Är ni ledig i kväll, Mr Johnson?

— Jae, d'ä ja, medgav Mr Johnson tveksamt, troligen befarande nya lömskheter från den okände herrns sida.

— Följ med mig hem då, sade Filip hjärtligt, och ät en enkel smörgås med snaps och drick ett glas punsch. Jag har inte heller talat svenska på många herrans år, Mr Johnson, och jag kan säga er, att det smakar för mig också. Kom! Klockan är strax halv nio.

Mr Johnson betraktade den elegante herrn med ögon, i vilka det tänts en glimt vid orden smörgås, snaps, punsch, men ur vilka den medfödda vak-samheten samtidigt belyste honom med skarp strålkastare. En kort kamp försiggick i hans inre; lugnande sig med tanken att han inga värdesaker bar på sig, bockade han sig tafatt och sade:

— Jag tackar herren så möet. D'ä rysligt snällt å herren. Men jag sir ju inte ut, så ja kan komma. En annan gaung...

Trugningsinstinkten dog långsammast av de medfödda drifterna; men även den föll för ett kraftigt yxhugg av Filips övertalningsförmåga; och artigt rökande vid varandras sida gingo de båda herrarna under tystnad ut genom Hyde Park.

*

Två dagar senare satt Mr Johnson i sommar-natten på däck av en ångare, som från Harwich var destinerad till Esbjerg i Danmark; och i sin ficka hade han en biljett till Malmö. Och skälet härtill visste han knappt själv.

I den främmande herrns sällskap hade han lämnat Hyde Park och i en droska farit hem till honom. Så fint som där var, hade Mr Johnson aldrig sett det förr, varken hos Mr Smedley eller någon av hans herrar. Den främmande herrn hade visat honom huset och sina bilar — han hade två, en blå och en grön — och sedan hade de gått in i rökrummet. Hade Mr Johnson ätit? Nej, det hade han inte; inte mycket, skyndade han sig sanningsvidrigt att tillägga. Vilde han ha en visky före maten? Mr Johnson ville det. Således drucko de visky i rökrummet, under det de talade om Mr Smedley, som egentligen var en snåljobb, och hans hyresgäster. Rätt som det var anmäldes det att det var serverat, och de gingo in i ett fint matrum. Där var framdukat smörgåsbord med både hummer och ansjovis, köttbullar, omeletter och rädisor; där fanns stekt sill, och stekt salt sill i löksås och inlagd fetsill. Och härtill togo Mr Johnson och den främmande herrn fyra stora supar var; det fanns både akvavit och renat; och sen frågade den främmande herrn, om det fick vara riktig svensk mat efteråt. Mr Johnson, som var sjuk av längtan efter Sverige, sade ja, ja, och åt sig stopp mätt på bruna bönor

och stekt fläsk med doppa, på glödhopper och rimmad oxbringa med potatismos och pannkakor med sylt och grädde.

När han sen inte kunde äta mer och druckit ut sitt goda öl och sagt nej till en kvint på maten, gingo de ut i rökrummet igen, och där var framsatt kaffe med konjak och punsch. Mr Johnson ombads att sätta sig mitt i soffan, vilket han gjorde efter mycket trugande. Sedan hade det gått löst med kaffe och punsch, som Mr Johnson ej njutit på fjorton år, och som smakade likt manna av himmelen. Och till detta hade röckts de finaste cigarrer, medan den främmande herrn börjat tala. Först hade de talat om Strix, på vilken tidning Mr Johnson prenumererade, och berättat anekdoter ur detta blad, tills de voro trötta; och tillsammans hade de tömt mången hjärtlig bägare för Albert Engström, störst av smålänningar. Sedan hade herrn långsamt talat vidare om Dackemåla — om hur vackert det var nu i sommaren; himlen är djupblå över sjöarna, solen bränner stekhet

mot papptaken i husen, och det ångar från de stora myrarna. Vällingklockan ringer från bruket, det luktar bruna bönor och kaffe ur stugorna och kåda ur tallarna, som svettas i värmen. Nere i sjön står vassen tät som en skog i det ljumma vattnet, gäddorna slå, och när det skymmer, gå abborrarna till. Det är ett land, det! Krusbärsbuskarna stå gula av bär i trädgårdstjapporna, körsbärsträden blomma, och om kvällen går drag-spelet vid vägkrökarna.

Den främmande herrn talade, punschen flödade, och Mr Johnson anammade allt i sitt hjärta. Efter en stund var han så halvfull och sjuk av längtan efter hemmet, att han gråtande började tala om sina gamla bekanta i Dackemåla. Och det var då, den främmande herrn med det underliga namnet Pelotard började säga: varför inte? Varför inte resa hem? Hem! Till Dackemåla, hälsa på och förbluffa dem samt och synnerligen med sina engelska kläder och sitt goda money.

— Omöjligt, snyftade Mr Johnson, träna ska vattnas och husen tillses. — Det är sant, sade den främmande herrn, men det skall jag sköta om; en av mina många tjänare kan göra det i ert ställe. — O, herren, de gaur inte, de gaur inte, sade Mr Johnson suckande. — Det går fint, sade den främmande herrn, lita på mig. — Naj, naj, Mr Smedley blir rent förbannad, om han hör'et; ja mister min plats, ja mister min plats. — Mr Smedley får aldrig reda på det; jag går i borgen

för det, sade den främmande herrn. — Gör herren det? sade Mr Johnson, i vars själ misstänksamhetens demon kämpade med lustans. — Det gör jag, Mr Johnson, sade den främmande herrn, och det skall jag visa. Jag är rik; ni har sett mitt hus och mina bilar, här ser ni min bankbok. Mr Johnson tog bankboken, läste slutsumman på 60,000 pund och återlämnade den, var samt som ett nyfött barn. — Nåväl, Mr Johnson, jag gör mig ett nöje av er lilla ferieresä, och för att ni skall vara alldeles lugn får ni den här checken, som ni kan lyfta genast vid återkomsten, om ni inte är belåten. — Hur stor ä han? frågade Mr Johnson. — Femhundra pund, sade den främmande herrn, och Mr Johnson höll på att svimma. 9,000 kronor, det var mer än han sparat i alla åren. — Ja reser, ja reser, herren, sade han, invärtas övervägande, huruvida han borde få checken högre; att han ej skulle bli belåten vid återkomsten, var han redan på det klara med.

Och sålunda satt Mr Johnson i sommarnatten på ångarens däck och såg England försvinna i en rad av blinkande ljus. Röda och gröna skeppslanternor lyste på Nordsjön, havet gick i långa dyningar, och genom sin egen ångares släpande rök stirrade Mr Johnson mot de sommarfjärans stjärnorna i djupa småländska funderingar över livets skickelser.

Mr Johnsons besök i hemlandet blev en stor och

berättigad succès och han började redan med vemod räkna dagarna till sin återresa, då en vacker dag ett brev anlände från London, som fyllde hans själ med stridiga känslor och postkontoret i Dackemåla med många utrop och eder. Det var från den främmande herrn, Pelotard, och det löd så här:

»Dear Mr Johnson, endast några korta rader för att underrätta er om hur det står till i Bradford Mansions och för att höra om ni haft nöje av er resa. Jag hoppas av hjärtat det senare är fallet, och att ni eventuellt ej skulle ha något emot att förlänga er tripp på obestämd tid — med andra ord att stanna i Sverige!!

Jag har nämligen under er frånvaro tagit mig friheten göra något som gör er återkomst litet svår. Jag har hyrt ut hela er gata över sommaren.

Tyvärre har jag icke tid att ingå på detaljer. Jag nöjer mig med att föreslå följande:

I hyra för gatan ha inlutit 500 pund; dessa jämte ytterligare 200 pund, som jag betalar till ersättning för att jag handlat utan ert hörande, stå telegrafiskt till ert förfogande, om ni genom telegram låter mig veta att ni accepterar mitt åtgörande och stannar i Sverige. Gör ni det inte är jag rädd ni måste återvända genast för att ställa gatan i ordning till Mr Smedleys ankomst. Den behöver det.

Jag emotser telegramsvar och förblir er vän

professor Pelotard.

P. S. Var lugn för att Mr Smedley aldrig finner er; han kommer att söka er i Norge.»

Så läste Mr Johnson tio gånger efter varandra under loppet av tjugu minuter; hans små blå ögon voro stela av förvåning, och hans knotiga fingrar höllo brevet upplyft så försiktigt, som om det varit förlåten till mysteriernas mysterium. Vad han tänkte, när han äntligen kunde tänka, behöva vi ej syssla med, och vad han sade, när han äntligen kunde tala, kunna vi mestadels ej trycka. Ty Mr Johnson var en Tartuffe likt sin ras i gemen och låtsade sig djupt förörättad av professorn, medan han i själva verket var i sjunde himmelen av fröjd; 500200 är 12,600, och 400 + hade han lagt undan i många års trogen tjänst; gör 19,800 kronor: Mr Johnson bleve den rikaste mannen i Dackemåla. I sitt inre välsignande professorn, men undrande, hur mycket denne själv tjänade på saken, skyndade Mr Johnson sig att avsända följande telegram:

»Professor Pelotard,
poste restante, Chief Post Office
London.

Accepteras.

Johnson.»

Med en lugn och ljus framtid för sig försvinner Mr Johnson från Norge ur berättelsen.

I stället flyttas scenen till Schwarzwald. Två dammiga herrar sitta framför ett litet värdshus; på bordet framför sig ha de ägg och skinka, bröd, ost och öl. I händerna ha de gamla nummer av engelska tidningar, som de sluka i kapp med maten. Äntligen äro både mat och tidningar slut; två pipor tändas, och de båda fotgängarna luta sig slappt tillbaka med händerna bakom huvudet.

Den ene av dem är rödhårig; medan han dåsigst stirrar ut över skogslandskapet, mumlar han:

— Fint land, det här, Cane. Annat är London vid den här tiden. Hur kan folk stanna i London, Cane?

— Tja, mumlar den andre mellan två rökskyar.

Efter några minuter kastar han en blick på bordet, där tidningarna ligga undanslängda och säger slappt:

— Här tycks i alla fall vara någon som gillar London om sommaren. Har du sett den här annonsen, Kenyon?

— Nej, vad är det? Kenyon har skjutit sportsmössan djupt ner över ögonen och tycks på väg att somna.

— Lång annons av tusan, svarar hans vän Cane. »Sommaren i London — varför inte? börjar den med fetstil. London om sommaren är den brittiska aristokratins stad till mitten av juli; konstens och vetenskapens stad oavbrutet; London om sommaren är den nöjessökande pro-

vinsbons stad par préférence. London om sommaren är den Rätta Staden för er om ni finner den Rätta Bostaden! — Vad fordrar ni av er bostad? Att den skall vara bekväm, att den skall ligga centralt, att den skall vara billig? Dessa villkor uppfylles av hundratals bostäder. Men om ni är den som vi vilja nå med vår annons, fordrar ni dessutom att den skall ligga svalt och vackert, att ni slipper de stora trafikledernas buller och kvalm, men är inom räckhåll för deras fördelar. Allt detta, bekvämlighet, måttligt pris och vackert, centralt läge får ni i de sju luxuösa privathus som ställas till allmänhetens disposition av professor Pelotards Ferieagentur.»

Kenyon avbröt hastigt sin vän i hans ironiska uppläsning.

— Vad sade du? Pelotard?

— Ja, Pelotard.

— Hm. Den känner jag. Vad kan han ha hittat på nu? Klyftig prisse; för klyftig. Talade jag om för dig om de tankspridda? Ja visst. Då känner du ju honom också. Sju luxuösa privathus — står det mer?

— Jaså, det är den skurken, sade Mr Cane. Nej, det står inte mer.

Kenyon hade redan på nytt börjat försjunka i sin angenäma dåsigheit, då han plötsligt väcktes av ett indiantjut och bullret av en stol som kastas omkull. Han såg hastigt upp; Mr Cane hade

slängt stolen tillbaka och hoppade vrålande framför honom med tidningen i handen.

— Vad tusan står på? ropade Kenyon förskräckt. Har du fått solsting?

— Solsting? Solsting! Det var... Kenyon, har du hört talas om tryckfel i engelska annonser?

— Sällan, mycket sällan... vad...

— Finns det mer än en gata i London som heter Bradford Mansions?

— Nej, så vitt jag vet, nej säkert, det finns det inte... vad i...

— Vill du då se på den där annonsen! Är det möjligt? Är jag tokig? Finns det maken till skurk, vill jag bli hängd! Vet du vad din snygge vän Pelotard gjort? Vet du var han bor och vad det är för hus han hyr ut? Läs, läs, läs det där, får du se!

Kenyon tog tidningen och stirrade på den punkt där hans lille koleriske vän höll handen. Det var de två sista raderna i annonsen han nysst läst upp, och de lydde:

»Alla hänvändningar till Professor Pelotard; kontor för sommaren i Bradford Mansions 5, London W. Ferieagenturens hus, som äro belägna i samma gata, kunna beses 12—2.»

Kenyon lät tidningen sjunka och stirrade på Mr Cane med gapande mun.

— Det är omöjligt, viskade han hest. Det är omöjligt!

— Omöjligt! tjöt hans vän. Omöjligt! Hur fan vill du då förklara annonsen. Finns det mer än ett Bradford Mansions? Tror du det är tryckfel? Han ryckte till sig ett annat nummer av tidningen; annonsen återfanns där oförändrad. Trycka de fel i alla tidningar? Den skurken, den förbannade skurken! Har jag sett maken... Stulit vårt hus medan vi varit borta, håller kontor där, och hyr ut resten av gatan till sommargäster. Sju luxuösa

hus!... Jo, din vän professorn är snygg! Han är snygg!...

Mr Cane kväddes av sin ilska, och Kenyon utbröt:

— Min vän professorn, min gode vän, lika gärna din. Jag har låtit karlen slippa undan en gång, det är allt.

— Ja, det är mer än nog, skrek Mr Cane. Du ser följdén. Hur är det möjligt? Smedley håller ju en karl där!

— Den har han väl mördat eller mutat. Det bör ha varit en småsak för honom. Jag minns att jag hörde talas om en snygg historia med Mr Ernest Isaacs, innan vi reste.

— Nog med prat om den uslingen! ropade Mr Cane. Vad tänker du göra, Kenyon?

— Telegrafera till polisen, sade Kenyon utan tvekan.

— Ja visst! Polisen förstås! ropade Mr Cane utom sig av förakt. Tycker du inte, att han förtjänar annat straff? Är du detektiv eller är du det inte, Kenyon? Jag frågar, är du detektiv?

— Man kallar mig så åtminstone, sade Kenyon rodnande vid sin väns hetsighet.

— Nå, och du, som högg falskmyntarna, vill unna polisen nöjet att hugga en fräck skurk som stulit din egen bostad. Folk kommer att skratta gott!

— Det ska de inte behöva, om du är så ivrig,

sade Kenyon bistert. Jag är karl nog att själv taga den där herrn. Svårare saker har jag skött.

— Nog med prat om den uslingen, ropade Mr Cane. Medan vi stå här och snattra, kastar han våra familjeporätt på gatan och går omkring i våra underkläder!

På aftonen avreste de båda vännerna i ilmarsch till England, dit de anlände måndagen den 16 aug. Utan att ge sig tid att hämta sitt bagage, störtade de upp i en cab och foro av till Bradford Mansions. Kenyon, vars iver hastigt hade svalnat, var tydligen något nervös; Mr Cane vid hans sida var mera kolerisk och hämndlysten än någonsin.

De funno Bradford Mansions sig likt; den enda förändring Kenyon såg var att det myllrade av barn. Fönstren och trottoarerna voro fulla av dem; gatan tycktes genom professors Ferieagentur ha uteslutande befolkats med gifta, barnkära familjer. Som man vet voro de Mr Smedley en förtjusning.

Ofrivilligt leende åt professors konsekventa fräckhet, hejdade Kenyon deras droska vid gat hörnet, hoppade ut med Cane och tog i språngmarsch avståndet till n:r 5. Med ett vilt hänskri från lille Cane rusade de uppför trappstegen, sletu upp gatudörren och störtade in i huset. Kenyon tog bottenvåningen på sin lott, Mr Cane de övre våningarna. Efter två minuter möttes de åter i hallen.

Huset var tomt.
De stirrade på varandra och runt omkring sig.
Ingenting tycktes förändrat sedan maj; möjligen

voro möblerna en smula bättre ordnade. Familjeporträtten, om vilka Cane talat, sutto väldammade på sina platser och en hastig undersökning av sovrummen hade visat att ingenting saknades i klädesväg. Hade det inte varit för barnskriket utifrån, kunde de nästan ha trott det hela vara ett misstag.

Kenyon, vars nervositet hastigt vuxit, kom plötsligt att tänka på en flaska Ainslies visky, som stått i rökrummet, då de reste; han gick tillbaka dit för att taga sig en styrketår. Ett gällt utrop kallade Cane efter honom.

— Cane! Cane! ropade Kenyon, den skurken är listigare än vi trodde. Här står ett brev till mig! Slå vad om att han slipper undan.

— Slipper undan! röt Cane. Då är du en snygg detektiv.

Utan att svara öppnade Kenyon kuvertet och genomläste det maskinskrivna brevet, som låg där:

»Dear Mr Kenyon, stod där. Eftersom ni återvänder till London, behöver ni naturligtvis era rum för er själv och er vän, Mr Cane, vilken väl likt en ny Watson skall besjunga edra dater. Jag skyndar mig följaktligen att lämna dem, och som jag tror, i ograverat skick. Jag har endast tagit mig friheten göra några ändringar i matrummet och ert mottagningsrum, som jag hoppas ni finner riktiga.

Ni förvånar er kanske över min djärvhet att utan vidare inhysa mig hos er? Men ni torde

erinra er, att ni i maj beredde mig stora förluster genom att fördärva min affär i Southampton Row, och samtidigt var ni vänlig nog att flera gånger lova mig fri bostad för den närmaste tiden. Ni får ursäkt, att jag tagit på allvar, vad som kanske blott var ett oöverlagt skämt.

Ni förvånar er kanske också över att mitt företag kunnat lyckas så väl, att polisen ingenting sagt om min lilla Ferieagentur? Jag vill påpeka för er, att det bekräftar mina gamla teorier: gå endast till väga med öppenhet och i fullt dagsljus, så har ni intet att frukta av polisen.

I hopp att vi snart råkas, er förbundne vän,
professor Pelotard.

P. S. Hälsa Mr Cane, är ni vänlig, att ingen gentleman mera använder sådana kalsonger som han. Jag har tagit mig friheten lägga dit ett par av mina egna som ledning vid inköp.

Även har jag varit djärv nog att utbyta er flaska Ainslies mot en butelj Jamesons, som jag ber er vara god försöka. Vid tillfälle kan ni ju säga mig er åsikt om de båda sorterna.»

Samtidiga tigerrytanden från Kenyon och Mr Cane interpunkterade professorns brev, och den artiga avslutningen underströks med ett tiodubbel vrål av förbittring och harm. När de hämtat andan efter sju minuters bannande, sade Mr Cane:

— Hur kunde han veta att vi skulle komma i dag?

— Hur vet du, att han visste det, idiot? sade Kenyon, som nu var gripen av en kall vrede mot professorn och hela världen. Brevet kan vara tio dar gammalt. Följ med; nu skola vi ha karlen, död eller levande.

De rusade ut, togo en droska och voro en halvtimme senare framme i Gothenburg Road, professors gamla bostad, som Kenyon kände. Vid åsynen av huset, greps Kenyon av en olycksbådande aning. Det var synbarligen tomt. Fönstren lyste med samma dunkla glans som före professors tid; gräset växte vilt i trädgården och en jättelik skylt mot gatan förkunnade, att huset var To Let.

Kenyon hoppade ut och sprang in i närmaste boardinghus, där han träffade värdinnan.

— Kan ni säga mig professor Pelotards adress?

— Professorn! sade värdinnan hånfullt. När visste man något om den?

— När flyttade han? frågade Kenyon.

— I början på juni. Varför vill ni veta det?

— Han har gjort något, sade Kenyon. Jag är detektiv. Vem flyttade för honom? Kan ni säga mig det, får ni belöning.

— Det kan jag inte, Sir. Ingen flyttade för professorn; han flyttade med sitt eget folk och hade skaffat sig en lastbil själv, sade pigan.

— Så, så, sade Kenyon tankfullt. Jag kunde tro det. Tack för upplysningarna. Får ni reda på något, så skriv, här är adressen.

Han rusade ut i droskan. — Southampton Row 138! ropade han till kusken, och medan de foro i väg, berättade han för Mr Cane det nedslående resultatet av sina forskningar.

— Jag visste det, jag visste det, mumlade Kenyon gång på gång. Han slipper undan. Vi skulle telegraferat.

— Slipper undan! röt Mr Cane utom sig av harm. Att höra sådant av dig — du som fångade falskmyntarbandet! Är du rädd för en ensam svindleriprofessor?

Kenyon teg. Nemesis, nemesis, viskade han för sig själv. Pråla med andras segrar bestraffar sig; jag börjar märka det.

— Den skurken är bara fräck, det är allt, fortsatte Mr Cane att bedyra vid hans sida.

Gudskelov, affären som professorn haft i Southampton Row 138 fanns kvar! Kenyon sprang ut ur droskan, in i affären och möttes av en lång, magerlagd, skäggig skotte med glasögon, som ej alltför vänligt frågade efter hans ärende.

— Kan ni ge mig M. Lavertisses adress? frågade Kenyon rakt på sak. Som man erinrar sig, var det i detta namn, professorn haft affären.

— Mr Lavertisses adress! upprepade skotten vresigt. Jag önskar jag hade den själv.

— Så? Vad har ni mot Lavertisse?

— Vad jag har mot Lavertisse? Bara att han dragit mig vid näsan, lurat mig komplett, om ni vill veta det. Ingenting annat.

— Jaja, sade Kenyon och nickade förstående. Det var det, jag kunde tänka mig.

— Han visade mig böcker, fortsatte den gråskäggige skotten, allt hetare och hetare medan han talade, på att han förtjänade 5,000 om året. Banken bekräftade det. Jag köpte affären och lagret för 10,000, rungande billigt, trodde jag. Nu förtjänar jag knappt fem pund i veckan. Hans adress — jag önskar jag hade den, så skulle han nog byta om den rätt fort.

Kenyon måste skratta.

— Det är nog ert fel med förtjänsten, sade han och gick mot dörren. Ni använder nog inte M. Lavertisses affärsmetoder, det är det som gör skillnaden!

Han sprang upp i droskan, följd av en kort-huggen svordom från skotten, och lät kusken stanna vid hörnet till Holborn, där han gick in i London County & Westminster Banks kontor.

— Kan ni ge mig adressen på er kund, M. Lavertisse? frågade han kassören.

— M. Lavertisse? Han lyfte sitt tillgodohavande här i maj och reste till Paris. Av oss fick han en anvisning på Crédit Lyonnais; men tillfälligtvis sökte vi få reda på hans adress för den nye innehavaren av affären (Kenyon smålog), och det visade sig då, att han redan lyft allt i reda pengar och utan uppgivande av adress.

— Följaktligen vet ni ingenting?

— Följaktligen veta vi ingenting.

Kenyon svor en lång ed och lämnade disken. Inga spår! Inga spår! Skulle den skurken undkomma honom. Det såg så ut; och i sitt inre medgav han, att han hela tiden fruktat det. Professorn var inte en man, som gjorde några vanliga blunder.

Med nedslagen min återvände han till Mr Cane, som otåligt rökte pipa i droskan.

— Nå? ropade han.

— Ingenting, sade Kenyon.

— Ingenting! Det är ju fan själv.

— Det är det.

— Vad skall du göra?

— Skaffa mig en arresteringsorder först och

främst för att kunna hugga honom överallt, där jag kan träffa honom.

— Överallt där du kan träffa honom, d. v. s. ingenstans, ropade Mr Cane förbittrad.

— Kanske, medgav Kenyon.

— Fy tusan, röt Mr Cane. Du är detektiv och vet inte hur du skall taga en simpel skurk, som stjälar vårt hus, medan vi äro borta och förolämpar oss för vårt klädessätt! Fy tusan! Och det var du, som tog fast falskmyntarbandet!

— Nej, sade Kenyon, retad till milt vansinne av att ideligen höra talas därom, det var inte jag som tog fast falskmyntarbandet, det var professorn, om du vill veta det!

Mr Cane teg för en gångs skull och betraktade honom länge. Därefter steg han beslutsamt ut ur droskan.

— Adjö, sade han. Jag har inte tid att löpa gatlopp med en herre, som har en simpel svindlare att tacka för sin berömmelse. Hoppas att professorn hjälper dig att arresteras sig själv, sedan han hjälpt dig arresteras falskmyntarna.

Han gick sin väg utan hälsning, och Kenyon for med en ryckning på axlarna ned till Scotland Yard, där han skaffade sig arresteringsordern, som han stoppade i sin överrocksficka. I detsamma slogs han av en idé.

Mr Isaacs, Mr Ernest Isaacs! Han hade ju också haft en affär med professorn, enligt vad

det skvallrades på klubbarna. Kanske kunde han ge någon upplysning, då ingen annan kunde det!

I ilmarsch flög Kenyon ned i City, där det just började bli lunchtid. Mr Isaacs' kontor vid Lombard Street arbetade under högtryck; chefen var inne, och Kenyon sände in sitt kort med orden: angående professor Pelotard.

Inom en halv minut fördes han av en bestört vaktmästare — ty Mr Isaacs var vanligen svåråtkomligare än en österländsk furste — in till den store börsmatadoren.

— Ni vill tala om professor Pelotard? sade han utan att hälsa. Vad har den uslingen hittat på nu?

— Ingenting särskilt, sade Kenyon stillsamt. Stulit mitt hus, medan jag var borta, och hyrt ut resten av gatan.

— Hyrt ut resten av gatan? upprepade Mr Isaacs gapande av förvåning. Var ingen där?

— Jo, en tjänare, men den har han väl dödat eller sålt som slav.

— Hyrt ut hela gatan, det är underbart, sade Mr Isaacs ännu en gång. Vad kan han ha förtjänt på det?

— Vem vet? Några hundra. Nu har han försvunnit. Jag tänkte, kanske ni kunde ge mig någon upplysning om...

Mr Isaacs stelnade genast och avbröt Kenyon med en misstänksam blick.

— Vad menar ni? Jag? Jag känner inte professorn!

— Förlåt mig, sade Kenyon förlägen, ty han märkte att han blamerat sig, jag hade hört, att ni haft något att göra med honom...

— Jag, ropade Mr Isaacs, aldrig i livet. Jag inlåter mig inte med en sådan person. Hyrt ut hela gatan — det är för kostligt. Mr Isaacs brast ut i gapskratt, men avbröt sig plötsligt. Det är

sant, sade han, en upplysning kan jag ge er. Jag vet, var han äter lunch. Förr åtminstone brukade han äta på Charlot's i Fox Street. Jag äter där själv då och då. Men honom fångar ni inte, han är er för slug.

— God middag, sade Kenyon tvärt och skyn-

dade ut ur borsmatadorens heligaste. Då han stängde dörren, hörde han honom ännu flåsa av skratt över sina papper.

Han skyndade bort till Charlot's som han fann vara ett litet krypin till restaurant i nedre våningen av ett hus i Fox Street. Den var tom så när som på en gammal italienare, som åt mackaroni med skinka vid ett bord. Kenyon hängde upp sin ytterrock på en klädhängare, ty det var kvavt i den lilla lokalen, knackade på värden och beställde en lätt lunch. Om professorn kom, skulle han inte undslippa honom, det svor han på, och satte sig därför med ryggen halvt vänd mot ingången, men nära den, så att han behärskade alla in- och utgående med blicken. Han såg på sin klocka; den var nu $\frac{1}{2}$ 2; och grep sig tankspritt an med sina horsd'oeuvres.

En sådan usling att vara fräck! Hur kunde han komma på en sådan idé? Troligen bara för ro skull; inte för vinstens skull. Och riskera fängelse. Hm, det var inte så säkert, tyvärr. Vad kunde han ha gjort med Smedleys tjänare? En gammal trotjänare, enligt vad Smedley sagt, tolv år i tjänsten, från Norge. Där tjänarna äro så trogna. Kunde han ha mördat honom? Troligen inte, men konstigt var det.

Mr Kenyon fick sin fiskrätt — stuvad fisk med svamp i musselskal — och såg upp. Den gamle italienaren hade betalat och stapplade bort mot lavoaren för att tvätta händerna. Kenyon såg

honom långsamt draga på sig ytterrocken och under sin bredbrättade hatt försvinna genom utgången. Kenyon började bli nervös.

Nu kommer naturligtvis inte den skurken i dag, tänkte han. Och i alla fall kunde han omöjligt ana, att jag är här. Brevet, var det verkligen ditsatt i dag? Omöjligt att säga; det var ju maskinskrivet. Troligen hade det stått där länge. Vad skulle jag i falskmyntaffären att göra? Nu får man höra om den var dag av Cane. Den

satans Pelotard! Om karlen ändå ville komma, svor han nervöst för sig själv och väcktes plötsligt av steg vid ingången. Han såg upp, och där stod professor Pelotard artigt småleende.

Kenyon flög upp darrande av ilska, kastade bordet åt sidan och tog ett språng mot Filip. Men innan han visste ordet av, kände han sina händer fattade som i ett skruvstäd av sin fiende och över dennes axel såg han de välbekanta dragen av en londonbobbie.

— Vad är meningen? röt Kenyon, vild av upphetsning. Konstapel, gör er skyldighet! Arrestera den där karlen! Det är professor Pelotard. Jag har arresteringsorder på honom. Hör ni, konstapel.

Konstapeln i fråga var en ung man med jättelik kropp, föga intelligent ansikte och tunna vitblonda mustascher. Av hela hans utseende var det klart, att han var en man, som ej förstod skämt, och det hördes också på hans röst, då han barskt svarade:

— Inga krumbukter, där! Jag vet nog min plikt, och den är att arrestera er, min fina herre. Ni är professor Pelotard, och till poliskontoret skall ni och det medsamma.

— Hör p-på, konstapel, skrek Kenyon, stammande av upphetsning, vad är det här för något? Var är er order? Hur vet ni, att jag är professor Pelotard?

Konstapeln grinade bistert.

— Hur jag vet, att ni är professor Pelotard? Herrn råkade visst försäga sig, va? Jag vet det, därför att jag hört det av den herrn, som är detektiven Kenyon, och som har order att arresteras er.

— Ja, inga krumbukter längre, professor, röt den falske detektiven. Ert lilla spel är slut, och det var inte för tidigt. Den snyggaste svindlare vi haft i London på länge; först de tankspridda och Mr Isaacs och sen den här affären i Bradford Mansions. Men nu är ni fast, och här är arresteringsordern, om ni kan läsa innantill.

Kenyon var ej långt från slaganfall, då han såg professorn ur sin ficka framdraga den order, han på förmiddagen skaffat sig, och visa den för konstapeln och honom själv. I sin mållösa förbittring hade han blott en enda tanke: hur är det möjligt?

Med ens slog honom förklaringen: italienaren! En förklädnad! Överrocken! Han hade ju glömt fullmakten där! Ack, jag eländiga nöt, jag eländiga nöt! — Konstapel! skrek han. Jag är bestulen! Ordern är min! Den har stulits ur min ficka av den här karlen. Det är han som är Pelotard. Jag är detektiven Kenyon, och inte han! Arresteras honom, konstapel, hör ni vad jag säger!

Konstapeln lyssnade ej mera till hans utgjutelser; med ett fast grepp tog han honom i armen och sade:

— Nog med de här dumheterna! Följ med lugnt, och kom ihåg, att allt vad ni säger kommer att användas mot er!

Trots böner och hotelser förde han Kenyon ut genom dörren; Filip kastade ett par shilling på bordet till värden och hämtade själv Kenyons överrock, varpå han uppsökte konstapeln som väntade utanför i tvärgatan med sin fånge.

— Tag er överrock, professor! sade han. Och vänta här ett ögonblick, konstapel, jag skall skaffa en cab vid hörnet.

— Konstapel, för fan, hör vad jag säger! vrålade Kenyon. Låter ni honom smita nu, blir ni evigt olycklig i kåren. Han är professor Pelotard, och han smiter — ah, det är så att man kan dö av förbittring! Hör ni, konstapel?

Konstapelns svar var en kraftig ruskning av Mr Kenyon och en uppmaning att tåga. Runt om dem hade bildats en folksamling, och plötsligt höll en bil bakom Kenyon. När han sökte vända sig om, såg han Mr Ernest Isaacs, som förvånad betraktade honom.

— Vad står på? frågade börsnagaten häpen. Är ni arresterad, Mr Kenyon?

— Det här nötet till konstapel har arresterat mig, skrek Kenyon, halvt utom sig, och låtit professorn löpa!

— Har han arresterat er och låtit professorn löpa? Mr Isaacs föll tillhoppa kikkande av skrott

Jag kunde tro det, jag kunde tro det! Professorn är för djäklig, för djäklig!

— Säg åtminstone konstapeln att jag inte är professorn, tjöt Kenyon. Kanske kan vi hugga honom än! Säg, vem jag är, Mr Isaacs!

— Att ni inte är professorn, kan jag då svära på, lyckades finansmannen få fram. Är ordern på professor Pelotard, konstapel? Ja, då har ni fan ta mig skött er fint och tagit detektiven i stället för boven. Jag kunde tro det, jag kunde tro det! Professorn är för djäklig!

Konstapeln rodnade och kliade sig ängsligt i huvudet. Han kände ej Mr Isaacs, men en herre i bil... och den där detektiven kom ju inte igen.

— Är ni inte professor Pelotard, Sir? frågade han ödmjukt Kenyon.

Kenyon gav honom en ljungande blick och skrek med knappt begriplig röst:

— Det har jag sökt slå in i er tjocka skalle nu i femton minuter! Jag är detektiven Kenyon, ordern var stulen, och nu har ni låtit honom smita!

Han högg konstapeln i armen och drog honom springande med sig ned emot Strand. Flämtande av skratt följde Mr Isaacs efter.

Men allt sökande var förgäves; professorn hade för länge sen gjort sig osynlig, och det enda resultatet för Kenyon var att han igenkändes av en överkonstapel och frigavs. Svettig och trött av ilska stod han vid gathörnet med den ännu gapskrattande Mr Isaacs bredvid sig, då denne sade:

— Ni tappar ett brev, Mr Kenyon!

Kenyon såg ned och fann att ett brev höll på att glida ur hans ytterrocksficka — den fördömda ytterrocken som var skuld till hälften. Han betraktade det och bleknade.

— Från professorn! mumlade han.

— Ah, från professorn, ropade Mr Isaacs, full av iver, låt oss läsa! låt oss läsa!

Halvt tvekande öppnade Kenyon brevet och läste — Mr Isaacs vid hans sida slukade — följande rader:

»Dear Mr Kenyon. Ännu en gång en varning: hav aldrig att göra med polisen! Ni ser: de äro ohjälpliga! Gör som jag, arresterera era förbrytare själv — och använd endast polisens dumhet, då den är förenad med den råa styrkan.

I parentes sagt, var försiktigare med era arresteringsorder! Bär ni dem som ni gjort, kunna de alltför lätt råka i händerna på ohederliga personer.

I hast, och au revoir,

er vän

professor Pelotard.»

VII.

Den blåögda lögnen.

Herr Filip Collin, vars öden jag i dessa berättelser sökt skildra, var trots sitt förflutna och sin bohemartade existens en man av mycket regelbundna vanor. Då ej någon särdeles intressant affär eller annat viktigt förehavande hindrade honom, steg han upp, åt och drack han och lade han sig lika punktligt som trots någon gammal kamrer. Enligt hans åsikt måste man skapa sig vissa levnadsregler och noga efterleva dem, just emedan deras överträdande då medför så mycket större nöje. Näst att ständigt leva principtroget, plägade han säga, finns det ingenting som är tråkigare än att ständigt leva principlöst.

Följaktligen iakttog herr Collin om icke den samhällliga lagen så mycket mer sina egna självpålagda lagbud; ingen kunde med större nit än han firat de årliga bemärkelsedagarna; även sina egna iakttog han, då han, som Phileas Fogg sade, hade tid; och en av dem försummade han aldrig. Det var den 29 september.

Var den 29 september herr Collins födelsedag?

Nej, det var den dag, på vilken han år 1904 efter misslyckade spekulationer lämnade Sverige, överskyggad av fem paragrafer i strafflagen. Ända sedan dess hade han varje år på denna dag gått i enrum med sig själv och druckit med sitt förflutna. Och allt sedan han slog sig ned i London, hade han plägat fira dagen på en av de restauranter, där han hade mest utsikt att träffa sina landsmän, stundom på Oddeninos Imperial i Regent Street, stundom på Frascatis i Oxford Street.

Aftonen den 29 september 1910 kom herr Collin långsamt gående genom Tottenham Court Road på väg ned mot Oxford Street. Han var klädd i sommaröverrock och därunder i smoking, ty han var på väg ned till Frascatis för att fira sin sedvanliga minnesgudstjänst, och för att skaffa sig bättre aptit till den hade han tagit en promenad i Regents Park. Han hade hoppats finna en taxi vid någon av grindarna, men detta hopp hade varit förgäves. Det var en lördagskväll, och inte en taxi, inte så mycket som en bus, på väg söderut, stod att upptäcka. Det var hett som i Sahara; dammet virvlade kring torrt och stickande, och det stank från tobaksrök, stekflott och bensin. Aftontidningarnas innehållsplakat flaxade på trottoarkanten i en mångfärgad serie; här och där vid korsningen till en gränd framvällde de nasala tonerna av något positiv som dunkade Dollarprinsessan.

Något trött av promenaden, trampade Filip fram söderut över de breda kvaderstenarna. Hans sinne var så fjärran som möjligt från den trista londonkvällen. För sitt inre öga hade han åter framtrullat bilden av det gamla Kristianshamn som han mindes det från septemberdagar förr i världen, där det låg i blekt solsken under en tunn himmel med höga, oroliga moln. Lönnarna flammade i parken, och det susade fuktigt under de mörkgröna granarna. Marken i skogarna runt

omkring var full av svampar, och längst de gropiga landsvägarna gnisslade vagnarna fram med borstiga sädeslass. Han såg det så tydligt att han måste småle för sig själv. Den lilla staden drömde under stigande rökpelare i soldiset; kvarnarna vid floden speglade sig i höstmörkt vatten, och surret från ångröskorna trängde stigande och fallande in till honom själv där han satt på sitt kontor vid öppnade fönster...

Han rycktes hastigt upp ur sina drömmier; utan att ha sett sig för, hypnotiserad av minnena som välldes upp i hans inre, hade han kommit ända ned till hörnet vid Oxford Street och så när blivit offer för en lömsk autobus. En taxi vred tjänstvilligt in mot trottoaren, men han skakade småleende på huvudet och tog av till höger. Efter några steg var han framme vid Frascatis röda tegelfasad och gick förbi den bugande portiern in i restauranten för att fira sin sjätte minnesmessa.

Han såg på sin klocka; den var sju, men han kände ännu ingen aptit. Han kallade till sig hovmästaren, gav order om sin supé, som han begärde serverad om tre kvart, och gick in i kaféet för att söka aptit vid en apéritif.

Medan musiken, som just börjat, intonerade Dubbelörnen försjönk han åter i tankar på Sverige.

Sverige, Sverige, Sverige, fosterland — hur var det skalden sade? — min längtans hem, mitt allt

på jorden... Hm, det ville han knappt skriva under på; det var han för mycket kosmopolit till, av födsel och vana; och hemlängtan i ordets vanliga bemärkelse besvärade honom sällan. Men trots allt var det ändå många trådar, som bundo en vid det gamla landet; det fanns ögonblick då man kunde längta svårt efter dess natur, suset i barrskogarna, eftermiddagsljuset i en björkdunge; efter att höra sitt eget språk... Jag längtar marken; jag längtar stenarna, där barn jag lekt... Barndomen, nej fy. Den stod för honom i ett Strindbergskt ljus; men ungdomsåren! Till dessa soliga, härliga och dåraktiga år längtade han verkligen; i dem stod Sverige för honom i sitt vackraste ljus. Han lyfte sitt glas till en skål för dess glömda och dock oförglömliga stunder, och för de gamla kamraterna: »ädla skuggor, vördade familjefäder, jag hälsar eder! Vad skulle ni säga, för resten, vad ha ni sagt om mig det förlorade svarta fåret? Troligen ingenting vackert.» Han mindes tidningsnotiserna vid sitt försvinnande, som han läst på kaféer i utlandet: Sorglig händelse i Kristianshamn — Ung, lovande jurist som sviker allas förhoppningar — Tretusen för upplysningar om Collins vistelseort (undras, om det står kvar än?) — Inga spår av den avvikne svindlaren...

Filip skrattade i mjugg; spår! Utan att han märkte det, började musiken spela *Quand l'Amour Meurt*; och lika omärkligt gled hans

tankar över i andra banor. Ungdomstidens drömmierier om ett hem och en kvinna levde upp, och under de vällustigt snyftande tonerna från kapellet mindes han åter sin egen speciella lyckodröm. Han satt i en stor salong i skymningen, tavlorna blickade ned från väggarna på solida, litet gammalmodiga möbler; allt talade om ett förnämt, gediget borgarhem. Fönstren stodo öppna mot torget och den tidiga höstkvällens himmel, och den svaga vinden lekte med notbladen på pianot. En ung flicka satt där och spelade, hon var smärt och mörk och hade bara, vita armar; hennes fingrar gled över tangenterna, och ett matt leende vilade i hennes munvinklar. Då och då kastade hon på honom en blick, full av vekhet, halvt sorgsen, halvt leende... Hennes ögon voro mörkblå med en lätt skuggning, hon var blek och hennes läppar voro röda...

Filip som med huvudet sänkt i handen försjunkit i dessa drömmierier väcktes tvärt ur dem av en tvekande röst, som på svenska sade:

— Förlåt, är det inte notarien Collin från Stockholm?

Filip var en man som hade sig själv under sådan kontroll, att han sällan eller aldrig i sitt yttre förrådde vad som rörde sig i honom; men då han hörde dessa åtta enkla ord, skälvde han till genom märg och ben. Tusen bestörta frågor virvlade upp i hans inre på mindre tid än en sekund: vem kan det vara? vad skall jag göra?

Filip Collin — hur länge sen är det jag hette så? Med uppjudande av hela sin själskraft lyckades han hålla sitt ansikte helt under kontroll; och nästan omedelbart efter den ödesdigra frågan lyfte han lugnt blicken och fäste den på den talande. Vad han såg var ägnat att giva honom än en chock.

Framför honom stod i grå promenaddräkt en smärt högvuxen ung flicka med mörkt hår, mörka ögonbryn, blek hy och de härligaste blå ögon. Under promenaddräktens uppknäppta jackett skymtade en uringad vit blus, ur vilken den smäckra halsen lyfte sig i otadlig rundning. De blå ögonen voro frågande riktade på Filip medan ett tveksamt leende dröjde kring den vackra munnen. Hon är förtjusande, förtjusande! ropade det i Filips inre. Alla flyktade ungdomsdrömmar ha blivit kött och blod. Och just i afton, då det är dem jag firar minnet av, kommer hon till mig! Om jag är Filip Collin? Sannerligen, om jag sade nej, vore jag icke värd att ha varit det! Skall jag så evigt sona mina brott på Långholmen, är jag för ögonblicket åter Filip Collin!

Han reste sig upp med ett hastigt beslut, bugade sig och sade småleende.

— Alldeles riktigt, mitt namn är Filip Collin och jag kallades en gång i tiden i Stockholm för notarie. Men jag måste bekänna någonting oförlåtligt... jag minns inte... vi ha således träffats förut?

Hon räckte fram handen med en böjning på huvudet.

— Ni minns inte? Nå, det är inte heller underligt. Det är ju årtal sen, men vi träffades en gång på en bal hos konsul Blochs. Mitt namn är Sigrid Holten.

— Men ni måste ha varit bara barnet då, sade Filip.

— Sjutton år, medgav hon leende.

Filips hjärna gjorde en sekunds snabb beräkning, Stockholm 1899—1900... 1910, vad, tjugusju år! Otroligt, men tydligen sant. Hon fortsatte hastigt:

— Ni tycker väl jag är hemsk som söker upp er så här — men ni vet, svenskorna i utlandet! Och det är så oändligt länge sen jag talade svenska. Dessutom var vi ju faktiskt bekanta, fastän ni glömt det.

— Jag skall aldrig förlåta mig det, sade Filip. I morgon skall jag bära en tagelskjorta närmast kroppen och låta droppa smält vax på min blottade arm. Men jag har ännu inte hämtat mig från min förvåning över er. Hur kunde ni komma ihåg mig efter alla dessa år?

— Jag har alltid mints er väl, sade hon lugnt, och Filip spratt till. Utan att ge honom tid att svara fortsatte hon:

— Ni ser så bestört ut — ni är naturligtvis ledsen över min påflugenhets.

Filip skyndade att utgjuta sig i protester. Plötsligt erinrade han sig att detta samtal, stående vid

ett bord, såg egendomligt ut och skyndade sig att säga:

— Är ni ensam, fröken Holten?

Hon skrattade.

— Fullt så illa är det inte. Jag sitter med några engelska vänner från pensionatet — de äro stela av skräck över min djärvhet... Hon tvekade ett ögonblick och tillade hastigt:

— Det skulle varit så roligt att få prata ensam med er, men det går ju inte. Vill — vill ni inte slå er ner hos oss?

Filips misstänksamma hjärta slog en varnande trumvirvel av protester. Störta dig inte in i onödiga äventyr! Frukta kvinnorna, även då de bringa dig skänker! Frukta dem, Filip Collin, även om du inte fruktar männen! Sedan fem minuter surrade hans eljest så klara och skarp-synta hjärna av en enda lockande tanke: Är det möjligt? Vet hon verkligen inte vem jag är? Finns det ännu någon, för vilken jag är notarien Collin — inte den förrymde svindlaren och förfalskaren? Och skulle denna någon vara hon? Hennes ögon äro så franka — det finns inte skuggan av en antydning i hennes sätt om att hon skulle veta något — men bah! Löjligt! Hon måste ha hört — hon måste veta... Hela Sverige måste ha talat om det... men hon var så ung... flickor läsa ju aldrig tidningar... Kanske har hon ändå inte hört något, kanske är jag för henne ännu notarien Collin, som hon

dansat med på en bal hos konsul Blochs... Mitt i denna stormflod av tankar mötte hans ögon plötsligt fröken Holtens, som betraktade honom med ett förvånat leende: hon bjöd honom komma till sitt bord, sade de tydligare än ord, och han hade ännu inte sagt ja! Han rodnade lätt och skyndade sig att säga:

— Fröken Holten, jag är världens oartigaste människa, men ni hade med ens sänt mig tio år tillbaka i tiden och jag höll på att glömma mig kvar där. Vill ni verkligen invitera mig till ert bord? Vågar ni äventyra ert anseende hos era vänner på det viset? Naturligtvis kommer jag — om ni vill ta det på ert ansvar!

— Kom, sade hon lugnt och ledde vägen bort till bordet där hennes vänner sutto. Lika otvunget som förut verkställde hon presentationen:

— En gammal vän från Sverige, Mr Collin — Miss White, Miss Armstrong, Mr Philpott!

Filip bugade sig lätt, bordssällskapet ännu lättare, och Filip satte sig med ett invärtes småleende. Om fröken Holten var ny och förbluffande, så voro hennes vänner det däremot inte. I samma ögonblick han såg dem hade han igenkänt tre av de typer som tyckas dömda att för evigt befolka engelska boardinghus: den halvgamla, kantiga missen med två röda fläckar på kinderna — manjägerskan; den lilla ingénuen, smånäpen, inskränkt, egensinnig; den medelålders herrn slutligen, som måltiderna igenom resonerar

politik, börsfrågor och skandaler med samma sakkännedom — Daily Mails eller Daily News' för dagen. I detta fall hette manjägerskan Miss White, ingénuen Miss Armstrong; och Mr Philpott undanröjde genast alla tvivel om sin identitet genom att inleda ett samtal om oväntade återseenden ur olika synpunkter. Så småningom blev det allmänt, och Filip deltog däri efter bästa förmåga. Men han hade ännu inte återvunnit jämvikten: vad än Mr Philpott berättade för underbara fall

av oväntade återseenden, var detta det underligaste han varit med om. Vem var denna unga svenska? Var hon den hon sade? Efter alla dessa år skulle hon ha känt igen honom! Det är sant att han

sedan sin ankomst till London avlagt förklädnader och mest bar sitt verkliga utseende, men i alla fall!... Och var det möjligt att... hans hjärna tuggade för tusende gången om de frågor den gjort sig utan avbrott sedan en kvart tillbaka. Hans ögon hängde vid henne. Var detta skådespelarkonst, såsom hans misstänksamma hjärta bedyrade, så var den förstklassig. Ej med en min visade hon att han var något annat för henne, än en ungdomsbekant hon var glad att möta. En ungdomsbekant... jag har alltid mints er väl... Filip darrade ofrivilligt. Men naturligtvis var det skådespelarkonst. Och hon kom just i kväll, då han i sällskap med sina minnen firade det irreparabla förflutna, då festbordet stod framdukat för hans ungdoms skuggor! Plötsligt fick han en idé. In vino veritas, hette det ju — och i varje fall var aftonen med henne värd annat än de enkla drycker Mr Philpott bjöd sitt sällskap på. Han lyfte sitt glas och sade med en artig gest:

— Mina damer och ni, Mr Philpott! Ni ha berättat mig många underliga exempel på oväntade återseenden. Själv har jag varit med om en del, och jag hade aldrig hoppats mycket av dem som ännu väntade mig (han smålog invärtes vid tanken på vad för slags återseenden han menade). Ni måste medge att det är så mycket angenämare för en besviken cyniker som jag, att plötsligt återfinna en så förtjusande bekantskap som Miss Holten. Om ni, mitt herrskap, inte ta illa upp

ber jag att få högtidlighålla denna dag på något särskilt sätt. Jag hade själv tänkt supera här — törs jag be att få se er samtliga som mina gäster? Miss Holten, om ni är så glad över att återfinna er gamle vän Mr Collin (han hejdade sig för en sekund och betraktade henne)...

— Skulle jag annars sökt upp honom vid hans bord? sade hon på svenska med en liten lyftning av ögonbrynen. Han kunde önskat svaret något mera upplysande för egen del; men han bugade sig lätt och fortsatte:

...så ber jag er att lägga ert ord för mig hos damerna och Mr Philpott. Jag är för övrigt så säker på er framgång att jag genast ursäktar mig på en minut för att tala med hovmästaren!

Filip försvann och återvände efter en minut till sällskapet, som utan synbar tvekan antagit denna inbjudan av en så flott herre som Filip; tydligen tänkte Filip, var maten på deras boardinghus i stil med den på dem han kände. Efter ett ögonblick anmäldes att det var serverat, och Filip eskorterade sina gäster fram till det bord han reserverat.

Han betraktade sina hastigt bekomna konviver med ännu ett inre småleende. Miss White — den magra — hade börjat beflirta honom med hektisk energi; Miss Armstrong — ingénuen — slösade med blyga blickar; och Mr Philpott började med skärpa kritisera ett tal som Lloyd George hållit på eftermiddagen. I denna omgivning tog sig

Miss Armstrong.

Sigrud Holten ut som en ung gudinna, rank, frisk och själsäker. Då hennes ögon av en händelse mötte Filips, smålog hon så otvunget och förstående, att hans hjärta för ett ögonblick upphörde med sina varningar. Uppriktigare kunde icke hennes blick ha varit om den mött hennes bror.

Supéen började. Frascatis hade hedrat sig; horsd'oeuvres, ostron, truite och beccasin, allt var förträffligt, och på en vink av Filip iskänktes champagnen oavbrutet. Samtalet blev livligt, nästan bullersamt. Miss Whites ögonflirt började antaga gigantiska proportioner; Miss Armstrong fnissade och pratade rastlöst. Mr Philpott nöjde sig med att då och då infoga en tyngande sentens. Filips blick sökte oupphörligen fröken Holten. I stormfloden av Miss Whites flirt voro hennes klara, kloka ögon en räddningsplanka och hennes långsamma litet betänksamma repliker en lisa mitt

i Miss Armstrongs pladder. Efter en stund kom samtalet (Filip visste bäst hur) in på ämnet: förbrytare och deras fasttagande. Omärkligt ledande konversationen i den riktning han önskade, iakttog Filip förstulet sin unga landsmaninna.

— Jag önskar till himlen, att alla förbrytare kunde bli upptäckta, ropade Miss White. Är det inte hemskt att tänka sig hur ofta de slippa undan? Tänk om Crippen inte...

Man hade just bevittnat den spännande förbrytarjakten över Atlanten.

— Ja, tänk, så lätt han kunde sluppit bli upptäckt, sade Miss Armstrong.

— En verkligt skicklig förbrytare behöver aldrig bli upptäckt, sade Mr Philpott bestämt. Denna åsikt hade samma morgon uttalats av Daily Mail.

— Vad tror ni, Miss Holten? sade Filip och vred sitt champagneglas mellan tummen och pek-fingret.

— Jag vet inte, sade hon småleende. Jag har inte följt mycket med utlandet, och hemma ha vi ju inte några förbrytare.

— Ah, vad Sverige måste vara för ett härligt land, sade Miss White med en suck och en blick på Filip.

— Ätminstone inga riktiga, som jag hört talas om, tillade fröken Holten, och förgäves sökte Filip i hennes röst efter skuggan av en falsk betoning. Och utlandet har jag verkligen inte följt

Miss White.

med. För resten vet jag inte om jag tycker som ni, Miss White.

— Vad? ropade Miss White förfärad. Ni vill inte att alla förbrytare skulle bli upptäckta?

— Jag vet inte, jag har inte tänkt mycket på saken. Men jag tycker, att ifall de söka börja ett nytt liv...

— Ett nytt liv, ett nytt liv! upprepade Miss White hånfullt och tömde sitt champagneglas. Ni skulle alltså inte göra allt vad ni kunde för att hjälpa rättvisan, om ni kunde? (Miss White var lätt omtöcknad av champagnen, och hennes satsbyggnad led därav.)

Fröken Holten funderade ett ögonblick med en druvklase i handen. Därpå smålog hon och ryckte på axlarna.

Fröken Holten.

— Jag har alltid varit så lat, Miss White! Jag tror knappt jag skulle bry mig om det.

Det blev tyst för ett par sekunder och Filip's ögon hängde vid fröken Holtens ansikte. Låg det någon avsikt i hennes svar? Omöjligt att säga, men det såg inte så ut. Vid allt vad kvinnlig oskuld heter, det såg inte så ut. Därpå irrade samtalet av i andra riktningar; det blev tid till uppbrott, och gästerna tackade med glaset i handen sin värd. Fröken Holten drack med honom i det hon sade hans titel på svenska, fullkomligt okonstlat, med en klar blick ur sina blåa ögon. Ater skälvde Filip till, då han hörde sitt gamla

namn — halvt om halvt var rösten från hans misstänksamma hjärta förstummad; halvt om halvt hade han börjat tro att undret var möjligt. Och i varje fall...

När de bröto upp, ställde han om att han fick eskortera henne till utgången. Miss White och Miss Armstrong gingo före med Mr Philpott.

— Ni menar väl inte, började Filip med osäker röst.

— Nej, det menar jag inte, sade hon kokett. Då hade jag inte sökt upp er. Skola vi säga i övermorgon kl. $\frac{1}{2}$ 3 vid Marble Arch?

Filip svarade med en bugning och en blick som han kände förrådde för mycket. Det var löjligt, en man som han, betagen i denna flicka, som han inte kände, som han såg i kväll för första gången — Stockholm för tio år sen kunde ju inte räknas. Var det landsmanskapet? Pikantieriet i detta äventyr? Hennes fria rättframhet och möjligheten av att hon ännu trodde på honom? Hennes skönhet? Att hon steg fram som en levande dröm ur hans förflutna — och just i kväll då han offrade åt dess skuggor? Troligen allt tillsammans; och huru som helst, sedan han placerat sina gäster i en bil, vandrade notarien Filip Collin hemåt med huvudet sjungande av hundra saker: blå ögon; det är kvinnan som lyfter oss upp över oss själva; ett blekt intelligent ansikte; aldrig har jag sett ett sådant hår över

sådana ögon; och egentligen älskar man blott sitt eget folks kvinnor!

Aber, herr Collin! Minns Simson!

*

Därefter försvunno två dagar för Filip som en förtjusande höstdröm. Ty redan dagen efter supéen på Frascati mötte han fröken Holten igen om av en slump eller en Försynens skickelse.

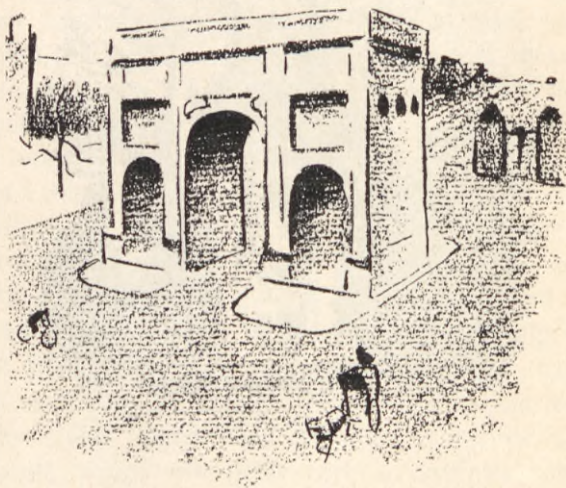

Hon hade varit på väg till Westminster Abbey, ensam, och Filip, vars försiktighet hastigt blossat

19. — *Collins affärer.*

upp på morgonen, kände den lika hastigt slockna, då han nu återsåg henne. De hade tillsammans besökt eftermiddagsmässan i den gamla dömen; då de efteråt gingo genom gatorna hade hon varit tystare än kvällen förut; men samtidigt hade hennes sätt varit så frankt, uppriktigt, fängslande, att hans hjärta med varje minut blev svagare i sina protester. Och innerst inne tänkte han: vem vet? kanske har hon reda på allt utan att förakta mig för det. Det kan omöjligen bo någon falskhet i sådana blå ögon.

Långt före halv 3 nästa dag stod han således vid Marble Arch, räknande minuterna och endast

darrande av fruktan att hon i sista minuten skulle ha ångrat sig. Äntligen kom hon, litet försenad

och på hans förslag foro de ut till Kew, till dess gamla härliga park och dess exotiska växthus. Det var underbart. Höstens fuktiga druvblå dis låg över träden och de stora gräsmattorna; vinden som drog fram över dem bragte fina dofter av förgängelse och solskenet strömmade ned mellan grenarna i tunga floder av smält guld. Fröken Holten och Filip genomströvade park och växthus; plötsligt, medan Filip stammande sökte anförtro henne att ingen palm i drivhusen var smärtare än hon och att ingen ört bar blommor så blåa som hennes ögon, avbröt hon honom med en liten grimas och anförtrodde honom att hon var hungrig.

I gudar, hon var hungrig! Denna förtjusande kvinna, än vilken ingen palm var smärtare, växt eller ört bar blåare blommor, var hungrig! Du är en usling, röt Filips samvete till sin ägare; han erkände det ödmjukt, och stammande tafatta ursäkter med en tunga vars ljuva vältalighet fordom tjusat juridiska kolleger, ledde han henne tillbaka ut i bilen. Carlton, föreslog han, men hon ändrade honom genast.

— Det är så stort. Finns det ingenstans, där vi kan vara litet mer för oss själva?

— Litet mer för oss själva, jublade Filips hjärta, jo, jo. Café Dauphin, ropade han till chauffören, och de foro av.

Och nu vid sextiden på eftermiddagen sutto de inkrupna i en av kaféets små separatkojer.

Smala vaxljus kämpade med skymningsdagern och återspeglades i de lackerade japanska skärmar, som hägnade dem undan världen. Mattglänsande frukter, persikor, stora gula päron och söta blå jättedruvor skänkte bakgrund åt den utsökta diner Filip lyckats framtrolla — med goda ord och lämpor, ty det var långt före middagstid. Äntligen sutto de vid kaffet och likörerna, Filip tog fram en cigarr och räckte tvekande sitt cigarrettfodral åt sin vis-à-vis.

— Tack, ja, sade hon, så här på tu man hand! och när han räckte henne en liten vaxstapel för att tända cigaretten, snuddade deras fingrar vid varandra och ett ljuvt stingande svärd gick igenom Filips själ.

Filips misstankar sovo gott, och Filip själv var kär, blixtkär!

Plötsligt gjorde hon en fråga som återförde honom till verkligheten.

— Ni tycker väl att jag är rysligt framfusig, sade hon. Först söker jag upp er på Frascatis och sen bjuder jag mig själv på middag, utan vidare.

— Ni är förtjusande, sade Filip med en drömmande blick på henne.

— Orsaken är mycket enkel, sade hon, åtminstone till det senare.

— Ni var hungrig, sade Filip. Jag skall aldrig förlåta mig själv, att jag kunde glömma det.

— Då har ni således två oförlåtliga saker på ert samvete; ni hade ju till och med glömt mig, enligt vad ni fick bekänna i förrgår.

— Det är lika otroligt som oförlåtligt.

— Ja, men jag skall be att få tala om, varför jag var hungrig. Innan vi råkades, hade jag gjort en lång promenad, och ni kan säkert inte gissa vart.

— Bond Street? föreslog Filip.

— Först, och sen till Scotland Yard — det vill säga, jag hittade inte dit.

Filip studsade, som om hon givit honom en örfil; inom en sekund levde alla redan slumrande misstankar upp. Han hade den ibland avundvärda förmågan att sällan sova eller älska med båda ögonen, fastän han under de sista dagarna varit så nära det senare, han kunde. Scotland Yard! upprepade han gång på gång i sitt inre med ironisk tonvikt på de tre betydelsefulla stavelserna; hans ansikte uttryckte blott artig förvåning, och hon fortsatte brådskanie:

— Ser ni, jag blev bestulen i dag morgse, medan jag gick i butikerna. Jag hade gått omkring hos Peter Robinson och Liberty's och i Bond Street och stannat framför en mängd fönster. Någon måste ha passat på att plundra mig då, för med ens, när jag tittar i min väska, är den tom.

— Tömd på hela sitt innehåll! Utan att ni märkt det! sade Filip deltagande.

— Nej, jag hade inte märkt ett dugg. Allt var inte taget men ett par juveler jag hade där... och en klocka... Man måste ha öppnat den förfärligt skickligt, för att jag inte skulle märka det.

— Här i London, sade Filip tankspritt, är allting möjligt.

— Usch, nu talar ni som Mr Philpott. Det här har faktiskt passerat...

Er? tänkte Filip och avbröt:

— Varför sade ni ingenting till mig, när vi träffades? Jag kunde kanske hjälpt er, åtminstone att hitta till Scotland Yard.

— Nej, jag ville inte besvära er, sade hon något tafatt.

Filip betraktade henne med spelad förebråelse, och hon fortsatte ivrigare, under det hon blossade på cigaretten:

— Jag ville gå till Scotland Yard, eftersom jag ville ha en riktig detektiv. Det är väl en riktig detektiv jag behöver?

— Ja, sade Filip med beslöjad ironi, det är det säkert! Tankarna forsade genom hans huvud: bestulen på gatan utan att hon märkt det — mycket möjligt; utan att genast tala om det för mig — otroligt; juveler och en klocka i väskan — felsägning, förmodligen, i varje fall ännu otroligare; varför ej pengar? Ty pengar löna sig knappt att söka spåra, alltså juveler och en klocka, som kunna spåras — av Scotland Yard. Och

Scotland Yard kan också arresteras tjuven — eller mig vid rendez-vouset. Hon vet ju inte min adress. Men varför ej en vanlig konstapel? Hm, kanske tror hon inte att det går eller tycker hon att det är för uppseendeväckande... Eller är hennes historia sann? Gör jag henne orätt? Ingen kan hoppas det mer än jag. Om jag har rätt, varför berätta mig om Scotland Yard? Det vet Kvinnan. Har jag rätt? Är det möjligt? Ack, mitt falska hjärta säger mig att det blott är alltför möjligt — och man kan ej taga för stora risker i mitt yrke. Gör jag er orätt, fröken Holten, ber jag er ödmjukast om ursäkt. Och har jag rätt så... tretusen kronor! Leva och låta leva. Om bara de tretusen stå kvar, unnar jag er gärna försöket att vinna dem.

Utan att förråda sina tankar hade Filip utbytt ytterligare några frågor om den mystiska stölden med henne. Plötsligt fick han en idé och sade:

— Ja, det är nog en riktig detektiv, ni behöver, fröken Holten, om ni skall fånga er förbrytare. Vet ni vad jag tycker? Gå inte till Scotland Yard — de äro så överlupna att de knappt kunna offra fem minuter på ert fall. Vore jag i ert ställe, skulle jag gå till någon skicklig privatdetektiv. Jag har hört mycket talas om en irländare, en Mr Kenyon, som lär ha utfört fenomenala saker. Bland annat fasttog han falskmyntarna av år 1908, som trotsade Scotland Yard i över tre veckor.

— Tror ni han är dyr? frågade fröken Holten.

— Ånej, visst inte. Han utövar sitt yrke mera som amatör; för ett intressant fall tar han kanske ingenting alls. Jag är säker på att han kommer att intressera sig för ert, fröken Holten. Bestulen på gatan — utan att ni märker något, utan att väskan rycks från er! Inte illa.

— Och han kan arresteras min tjuv, om han finner honom?

— Ja då, var lugn, fröken Holten. Han är lika riktig detektiv som någon på Scotland Yard. Jag kan skriva upp hans adress på ett kort åt er.

— Tack, om ni vill göra det...

Filip rev ut ett blad ur sin blocknotes, skrev med prudentliga bokstäver: Mr J. Kenyon, 5 Bradford Mansions, W., och lämnade det till fröken Holten, som stack det i sin väska.

— Om han skulle fråga efter rekommendationer — man vet ju inte — så hälsa från professor Pelotard.

— Men jag känner inte professor Pelotard, invände hon.

— Det gör ingenting. Jag känner honom väl och vågar ge er tillåtelse på hans vägnar. Jag vet också att Kenyon sätter värde på professorn.

— Tack, sade fröken Holten och smuttade på sin kaffekopp, medan Filip smålog litet blekt för sig själv.

— Har ni signalementet klart på det försvunna, fröken Holten?

Hon studsade, tydligen väckt ur egna funderingar.

— Signalementet? Ja då.

Filip betraktade henne några ögonblick medan de bittra och de hoppfulla tankarna fortsatte att sekundsnavt avlösa varandra i hans inre. Var det möjligt? Måste han icke göra henne orätt? Kunde hon ha spelat en antagen roll så väl? O kvinna, kvinna... Den första tanke som Loke hade... Men seså! Framtiden skall snart ha visat mig om jag har rätt eller ej, och i dag är i dag.

Han skakade upp sig och sade:

— Fröken Holten, vad tycker ni? Får jag nöjet att inbjuda er på ett litet teaterbesök? Garricks ger ett stycke som lär vara intressant, *The Woman in the Case*.

— Tack, sade hon och smålog omärkligt åt titeln. Ni överhopar mig med vänligheter, herr Collin; men inte kan jag komma i promenadräkt?

— Vi tar en loge för oss själva, sade Filip. Jag tror sannerligen klockan är åtta. Vaktmästarn, notan, och en cab!

*

Innan de sent på aftonen togo avsked av varandra utanför hennes boardinghus, föll en tanke Filip in. Medan han betalade deras taxi, och hon

ännu stod i det skarpa ljuset av autons signal-lyktor, sade han obesvärat:

— Apropos, jag reser hem till Sverige igen rätt snart.

Ingen tvekan! Ack, ingen tvekan! Hon ryckte till av omisskännlig häpnad och stammade:

— Hur... hem till Sverige... ni reser hem?

— Bliv inte ledsen, sade Filip skrattande, det blir i varje fall inte i morgon, jag överger er. Hon hade ryckt till av misstro vid talet om hans resa till Sverige; således visste hon hans ställning därhemma; således voro hans misstankar berättigade! Eller... kunde det vara, för att hon ej ville mista honom? En rysning flög trots allt genom honom vid denna tanke; och han fattade ett hastigt beslut.

— Det var sant, sade han medan auton rullade bort. Törs jag be er om en sak, fröken Holten?

— Gärna.

— Vill ni lova att underrätta mig, för den händelse jag kan vara till nytta i den här polishistorien. Här är min adress; ni ursäktar, att jag inte har något visitkort? Med sin reservoarpenna skrev han snabbt ett par rader på ett blocknotesblad. Jag är alltid hemma vid femtiden på e. m., ofta längre, och jag står alltid till ert förfogande, fröken Holten.

Mr F. Collin, 19, Inverness Crescent, N. W., läste hon och stoppade ned pappersbladet i sin väska vid sidan av Mr Kenyons adress.

— Tack, sade hon, men ni har varit alldeles för vänlig, herr Collin. Å, jag skäms över mig själv, om jag skulle...

— Om ni skulle behöva mig, ifyllde han raskt. Tvärtom, jag ber er, gör det! Det blir mig endast ett nöje, om ni vid behov söker upp mig eller skriver.

— Låt oss gå ett ögonblick längs gatan, avbröt hon. Jag behöver litet luft.

Han skyndade sig att säga ja, och de gingo tyst några steg under träden som sträckte sina grenar ut över gallret kring Regent's Park.

Plötsligt stannade hon och vände sig mot honom.

— Ni har varit mycket vänlig, sade hon. Jag hade föreställt mig er så helt annorlunda...

— Bah, fröken Holten, ni kände mig ju knappt; en gång i Stockholm för tio år sen är ju ingenting. Men hur hade ni föreställt er mig annorlunda? frågade Filip med bultande hjärta. O kvinna, kvinna!

— Jag vet inte, sade hon lamt; och utan någon övergång tillade hon plötsligt:

— Kyss mig... men bara en enda gång...

Med svindlande huvud drog Filip henne våldsamt till sig, genombävad av samma bittra njutning, som han känt, då hon två dagar förut plötsligt kallat honom vid namn inne på Frascatis. Men ack, nu var den hundrafalt större, och med vilt brännande händer fattade han det vackra

huvudet och betäckte hennes mun med kyssar, medan hans blick skumt stirrade in i de underbara blå ögonen. Det var sina ungdomsdrömmar, sitt förflutna, allt som aldrig mer kunde bli, han kysste på hennes läppar. Hon hade slagit ena armen om hans hals och smålog otydligt framför honom i nattljuset. O kvinna, kvinna... och innan hanen haver galit tre gånger...

Plötsligt ryckte hon sig lös och sade med kort röst:

— Nej, god natt! och i ett ögonblick hade hon med hastiga steg försvunnit i bladens dallrande skugga. Några sekunder, så hörde Filip, hur hennes port slog igen med en skarp smäll.

Det var nästa dag vid femtiden på eftermiddagen i Inverness Crescent, en liten gata i nordvästra London, mest bebodd av artister och löst folk. Ateljéer och enkelrum voro ständigt hyreslediga där; inflyttningar förekommo varje dag utan att flyttningsslass därvid belamrade gatan; utflyttningar minst lika ofta och sällan på grund av uppsägning från hyresgästernas sida.

Vid tolvtiden denna dag hade det därför ej väckt något uppseende att en enkelt klädd herre med föga bagage infann sig i n:r 19 och hyrde två rum i tredje våningen till vänster. Det enda som förvånade någon var att han åtföljdes av

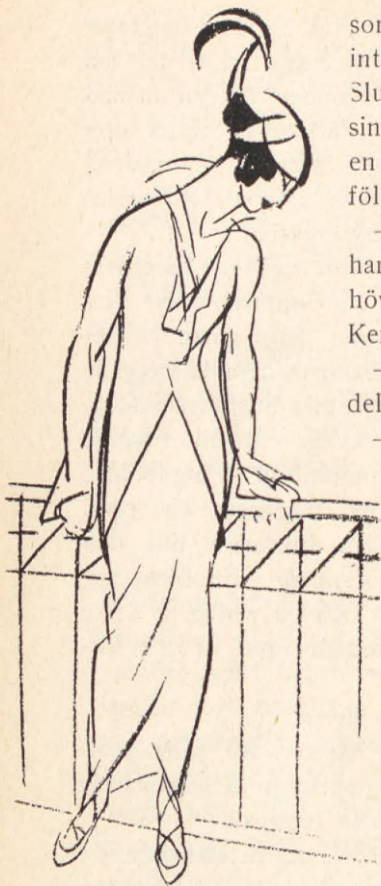
en man som tydligen var hans betjänt; betjänter voro ett sällsynt släkte i Inverness Crescent. Den främmande herrn hyrde rummen för en månad under namnet Collin och lät genast flytta upp sina saker och portiern, som mottagit hyran, drog sig tillbaka till sitt eget rum utan att vidare intrassera sig för den nye hyresgästen.

Nu var klockan fem; solen upplyste Inverness Crescent med bleka och horisontala strålar. Ur de halvt uppskjutna fönstren längs gatan hördes sorl och skratt, medan tobaksröken sakta vaggade ut i solljuset. Allt andades stilla hösteftermiddag, då stillheten med ens bröts av ett gällt tutande och en auto på breda gummihjul svängde in i det knastrande gruset på Inverness Crescent. Saktande farten följde den husraden tills den nådde n:r 19, där den stannade. En blek ung dam i grå promenaddräkt och en rödhårig herre i otadlig kavajkostym hoppade raskt ut och försvunno in i hallen.

— Mr Collin? frågade herrn.

— Tredje våningen till vänster, Sir, sade portvakten, och med raska steg sprungo de främmande uppför den smala, mattlösa trappan.

På avsatsen vid tredje våningen stannade de och den bleka unga damen stödde sig med handen mot balustraden. Hennes ögon voro onaturligt vidgade, och hennes andedräkt kom i korta flämtningar. Hon tycktes vara rov för en ovanlig sinnesrörelse. Ett ögonblick formade hon läpparna

som för att säga något, men intet ljud kom över dem. Slutligen behärskade hon sin upphetsning och kastade en ursäktande blick på sin följeslagare.

— Ni är säker på att ni har alla papperen, som behövs för arresteringen, Mr Kenyon? frågade hon.

— Ja, Miss Holten, alldeles säker. Skall jag ringa?

— Gör det, sade hon matt och fattade åter tag om balustraden. Hade Mr Kenyon förstått svenska, skulle han hört, hur hon viskade för sig själv:

— Gud, vad har jag gjort? Skall jag ändra mig? Nej, nej, det är för sent, och det var rätt gjort av mig...

Bullret av ringklockan ljöd på avstånd och hade knappt upphört, då dörren kastades upp, och en likblek man stack ut huvudet. Vid åsynen av de främmande studsade han tillbaka, men innan han hunnit säga något, kom ett utrop från Kenyon:

— Lavertisse! By Jove, är det inte Lavertisse, hur i, hur i...

Men hans fråga förekom av att M. Lavertisse med ens bröt fullständigt samman. För att ej falla omkull måste han krampaktigt gripa tag om handtaget, tog med andra handen mot strupen, som om han hölle på att kvävas, och lyckades äntligen frampressa:

— Herrn är... herrn har... å Gud, den stackars herrn...

— Vad är det? röt Kenyon och skakade honom vid axeln. Ut med språket, Lavertisse! Vad är det med herrn?

— Han har tagit livet av sig, snyftade Lavertisse äntligen, medan stora tårar rullade utför hans kinder. Just nu... jag kom hem just nu... och fann honom död, död... halva huvudet avskuret med en rakkniv...

Stel av överraskning lät Kenyon sin hand sjunka från hans axel och stirrade på fröken Holten. Hon hade med ens rätat upp sig; rak, tyst, dödsblek, stod hon framför honom, medan hennes inre var ett virrvarr av tankar:

...tagit livet av sig... kunde han ha anat? Det är inte möjligt... vad har jag gjort? Gud, vad har jag gjort? Nej, det är inte möjligt...

Äntligen rörde sig hennes läppar, och med en bönfällande blick på Kenyon att följa med gick hon förbi den snyftande Lavertisse in i våningen. Kenyon följde henne, ett rov för tankar. Vad

låg bakom denna affär? Tidigt på morgonen hade han fått besök av denna förtjusande unga dam, som med blekt ansikte, men en kall, klar blick i sina ögon, redogjort för sitt ärende. Det gällde en arrestering. Tillfälligtvis hade hon i London igenkänt en förrymd svensk försnillare, en landsman som bedragit diverse banker på stora belopp; han hade varit efterlyst sedan länge, och en belöning var utfäst för hans gripande, men med otrolig djärvhet hade han trotsat alla fångstförsök. Kenyon hade gjort ett par invändningar — det låg ej i hans bransch; bättre att gå till Scotland Yard; men hon hade varit bestämd, rent av envis. Scotland Yard var för långsamt, sade hon, varefter hon omedelbart med naiv ironi frågat, om han var riktig detektiv — kunde arresterera folk? tillade hon. Pikerad och fångslad av hennes skönhet, hade Kenyon gått in på hennes begäran, ehuru fortfarande med tvekan. Hela dagen hade gått åt för att få de nödiga papperen — tack vare hans energi, sporrad av hennes iver, hade det lyckats på denna korta tid. Omedelbart efter att ha bekommit arresteringsordern hade de avrest i bil till Inverness Crescent; hur hon fått reda på förbrytarens adress, hade hon ej velat uppgiva. Med sin skarpa blick anade Kenyon, att det låg mer bakom affären, än vad hon lät synas. Och nu, när de kommo hit, funno de, att offret undslupit — genom självmord! En underlig affär, mumlade Kenyon för sig själv, medan han följde

efter den smärta gestalten in i den avlidnes arbetsrum.

— Mycken lyx har han då inte bestått sig, sade Kenyon halvhögt.

Rummet var stort, med fönster åt båda sidor av huset, men innehöll blott ett skrivbord, ett par små rökbord, en halvfylld bokhylla och några stolar. Gardinerna voro nedrullade för alla fönster och ljuset matt. I en av stolarna längst bort, en stor länstol, satt en otydligt skönjbar figur, vars huvud hängde otäckt slappt ned mot ena sidan; han var vänd från dem, mot fönstret bredvid vilket han satt — alldeles som om han i sitt sista ögonblick velat fånga en glimt av det dagsljus, från vilket han flydde. En fluga surrade i rummets döda stillhet, och ljudet av Lavertisses snyftningar trängde in med korta mellanrum. Plötsligt, medan de stumma stirrade på den underligt suggestiva scenen, spratt Kenyon till vid ett ljud, som han hade svårt att placera; därefter bleknade han: det var plasket av en droppe, som långsamt fallit från det hängande huvudet mot vaxmattan. Rummets kvava luft blev honom med ens outhärdlig; vad var det för en idé av Lavertisse att stänga fönstren och lämna gardinerna neddragna? Rädd att Miss Holten skulle svimma skyndade han fram till det fönster, som var närmast honom åt gatan, fick upp gardinen ett stycke och slungade det i höjden. Själv kände han sig långt ifrån väl till mods i rummets under-

liga halvdager, och droppens tunga plask mot mattan hade fyllt honom med obeskrivligt äckel. När han fått upp fönstret och vände sig om för att se, hur det gick med Miss Holten, fann han henne ännu stirrande på den otydliga gestalten i klubbstolen. Då han ett ögonblick flyttade blicken från henne, föll den på skrivbordet; där ett vitt kuvert stod lutat mot ett fotografiställ. Han grep det, och ett lågt utrop väckte fröken Holten ur hennes dova tystnad.

— Miss Holten, sade han med dämpad röst, ett brev till er!

Hon ryckte till, som om han slagit henne. Med utsträckta händer, som darrade så att hon knappt kunde styra dem, grep hon det kuvert, han räckte henne, och lät det därpå maktlöst sjunka mot sidan.

— Jag kan ej — jag kan ej, mumlade hon.

Kenyon betraktade henne ängsligt. — Skall jag skicka efter en doktor? frågade han. Han kanske kan göra något för honom också, tänkte han tillägga, men avbröt sig vid minnet av Lavertisses ord: halva huvudet avskuret.

Miss Holten hejdade honom med en plötslig rörelse och en skrämde blick mot klubbstolen. — Vänta, sade hon, sedan... först vill jag...

Utän att sluta sin mening, rev hon upp kuvertet och framdrog ett vitt pappersark. Med osäker blick lyckades hon äntligen dechifrera vad där stod. Bläcket var rödviolett — som blod, tyckte hon.

»Kära fröken Holten!» läste hon. »Det är till er, som mina sista tankar gå, när jag nu frivilligt tar avsked av ett besudlat liv; detta är ett farväl och ett tack!

Ty ni har varit mig en *seconda vera*, en andra vår; under de båda härliga höstdagar, jag känt er, har min döda ungdom åter vaknat för mig — den ungdom, då världen var hoppfull, då jag ännu hade rätt att vara bland andra människor, och att vinna en ren och god kvinnas kärlek. Mitt sista tack för detta!

Ty ack... Sigrid (jag kallar dig så och det gör väl ingenting, om jag på randen till det okända vågar göra det utan din tillåtelse), om du än ej vet det, är det längesen jag ägde denna rätt, rätten att orädd se mina medmänniskor in i ögonen och att en gång vinna en god och oskyldig kvinnas kärlek — en kvinnas, som du, Sigrid! Mitt liv har varit en serie av dårskaper; en serie av brott, säger lagen, och jag vill ej gensäga den. Som du fann mig, stod jag för djupt för att tänka på dig; och jag tror, att det var, då jag insåg detta, som jag första gången kände djupet av min skam. Det var då, jag fattade mitt oryggliga beslut. När jag såg dig så glad och omisstänksam anförtro dig åt mina omsorger, darrade jag och kände mig som den ur Eden utstötta människan. Så ofta du såg mig in i ögonen, så ofta jag hörde ditt glada flickskratt, spratt jag till och tänkte: om hon visste, om hon visste! Och i går, Sigrid,

då jag kysst dig, var mitt beslut fattat. Hela min varelse hungrade efter dig, efter dig! Men det fick ej ske; jag ville ej besudla din renhet med min skam. Vid tanken på att du, utan vilken jag ej ville leva, kunde lära dig älska mig och så en dag få reda på vad jag är — en svindlare, en efterlyst advokat! att ett pris, ett löjligt pris på tretusen kronor, varit utsatt för mitt gripande — vid denna tanke, Sigrid, uppreste sig hela mitt inre och sade: nej, det får ej ske! Du har levat nog.

Ännu en gång, innan min hand gör det ödesdigra snittet, säger jag farväl till dig, till din rena, glada och oskyldiga kvinnlighet. Lev väl; må gudarna beskydda dig, och glöm, att du sett eller talat med en dig ovärdig, som älskat dig, med

Filip Collin.»

Med osäkra ögon hade hon läst brevet till slut, detta brev, där varje ord brände henne som ett piskslag, och ville åter skjuta ned det i kuvertet, då hon plötsligt märkte att ett mindre kuvert låg instuckat däri. Med darrande hand drog hon fram det, och till sin häpnad fann hon det adresserat till Mr Kenyon. Hon vände sig om för att kalla på honom och såg honom just på få glida bort mot länstolen med dess hemska innehåll. Utan att kunna få fram ett ord, såg hon, hur han rullade upp gardinen framför fönstret, och hoppade plötsligt till vid en energiskt utslungad, rungande irländsk ed.

-- Mr Kenyon, ropade hon med en röst som skälvde av tårar, hur kan ni — hur kan ni, i närvaro av döden!

— I närvaro av döden, utropade Mr Kenyon, jag måtte säga i närvaro av fan! Vad är det här för ett slags skämt, Miss Holten? Är det ert eget lilla upptåg, eller har ni haft hjälp av er Mr Collin för att lura mig ut på den här expeditionen?

— Jag förstår er inte, sade fröken Holten med isande förakt, varken vad ni menar, eller hur ni vågar tala till mig i den ton, som ni gör, till på köpet inför den döde.

— Den döde! skrek Mr Kenyon utom sig. Här har ni den döde, Miss Holten! och han slungade den hopsjunkna kroppen upp ur stolen. Den beskrev en meterhög båge genom luften och föll med en dov stöt ned framför fröken Holtens fötter. Ett regn av röda droppar flög ut ur dess huvud vid stöten. Nästan hysterisk stirrade hon på den slappa kroppen, de hjälplöst fallande lemmarna och det formlösa huvudet, tills hon med ett gällt skratt föll framstupa över skrivbordet: en mannekäng, en vanlig artistmannekäng, med huvudet drypande av indränkt röd oljefärg, som i feta kulor flöt ned på golvet!

En mannekäng, en mannekäng!... således inte något självmord, således... hon flög upp röd av förbittring, men trots allt med en känsla av lättnad. Ah, således hade han bara skämtat med henne — med hennes rena, oskyldiga kvinnlighet!

Således hade han genomskådat henne, då hon trodde sig ha fört honom så väl bakom ljuset! Han hade ordnat hela denna melodram, beräknat effekterna, fyllt henne med ånger, samvetsqual, tårar, för att förödmjuka henne med denna löjlige scen. — Å, jag avskyr honom, jag hatar honom! ropade hon, och med ett gällt skratt kastade hon det lilla brevet, hon funnit i sitt eget, bort till Mr Kenyon.

— Ett brev till er, Mr Kenyon; läs det! ropade hon, och Mr Kenyon, som med förintande blickar sett ned på hennes sinnesrörelse, grep brevet och slet upp det utan att se på det. Men efter en

flyktig blick däri tog han ett språng bort till fröken Holten och skrek mera än sade:

— Ah, jag minns något! Jag anar varför denne Mr Collins namn förefallit mig så bekant. Hela dagen har jag tyckt, att jag kände igen det. Ni hade rekommendation från någon, som jag glömde att fråga efter; vad hette han? Svara!

Full av häpnad stirrade hon på honom, tills hon plötsligt kom ihåg.

— Den person jag... han hette professor Pelotard, d. v. s. jag...

— Professor Pelotard, ah, det är min själ nätt! Var god och läs, Miss! Läs det här!

Hon tog det lilla vita kortet och läste:

»Dear Mr Kenyon. Jag har tagit mig friheten att sända er en ung väninna, Miss Holten från Sverige, som med er hjälp önskar arrestera mig. Jag ber eder göra, vad ni kan för att göra henne till viljes; och jag försäkrar, att jag ej är det ringaste ironisk, då jag säger, att ni troligen kommer som karabinjärens patrull — alltjämt för sent! Ty redan länge har jag tänkt gå rättvisan i förväg, som tidningarna säga; det har också annars varit en av mitt livs få maximer att alltid göra det. I afton gör jag slut på ett ovärdigt liv, i vilket ni, käre Kenyon, varit en av de få ljuspunkterna. Jag önskar er en lycklig framtid, och offra någon gång en tanke på er olycklige vän

*professor Pelotard,
alias Filip Collin.»*

Därefter kom ett tomrum på några rader, följt av ett prydligt textat P. S.

»Jag vill, att mitt stoft skall vila på Mälarens strand, bland det svenska folk jag så högt älskat!»

Fröken Holten såg hastigt upp, ty Mr Kenyon hade gjort ett tigersprång mot dörren.

— Lavertisse, vrålade han, honom skall jag väl för fan hugga!

Han flög bullersamt utför trapporna för att spana efter M. Lavertisse. Men det var för sent; den trogne tjänaren hade för länge sedan följt sin husbondes exempel och med honom hastat undan Mr Kenyon och hans handbojor, okända öden och kvinnor till mötes.

Besegrad på alla punkter och rodnande av förbittring återvände Mr Kenyon till den ännu underligt förkrossade fröken Holten.

— Och nu, Miss Holten, sade han barskt, var god och stig in i bilen, så skola vi talas vid om den här affären Collin!

